

06 / 450 / 189

189. СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА 189.

БОМАРШЕ

ФИГАРОВА
ЖЕНИДБА

ПРЕВЕО
МИЛАН ГРОЛ

ID = 24334849

ПБб 430/189

УНИВ. БИБЛИОТЕКА

И. Бр. 45437.27

СРПСКА КЊИЖЕВНА ЗАДРУГА

КОЛО XXVIII. Бр. 189.

ФИГАРОВА ЖЕНИДБА

ИЛИ

ЛУДИ ДАН

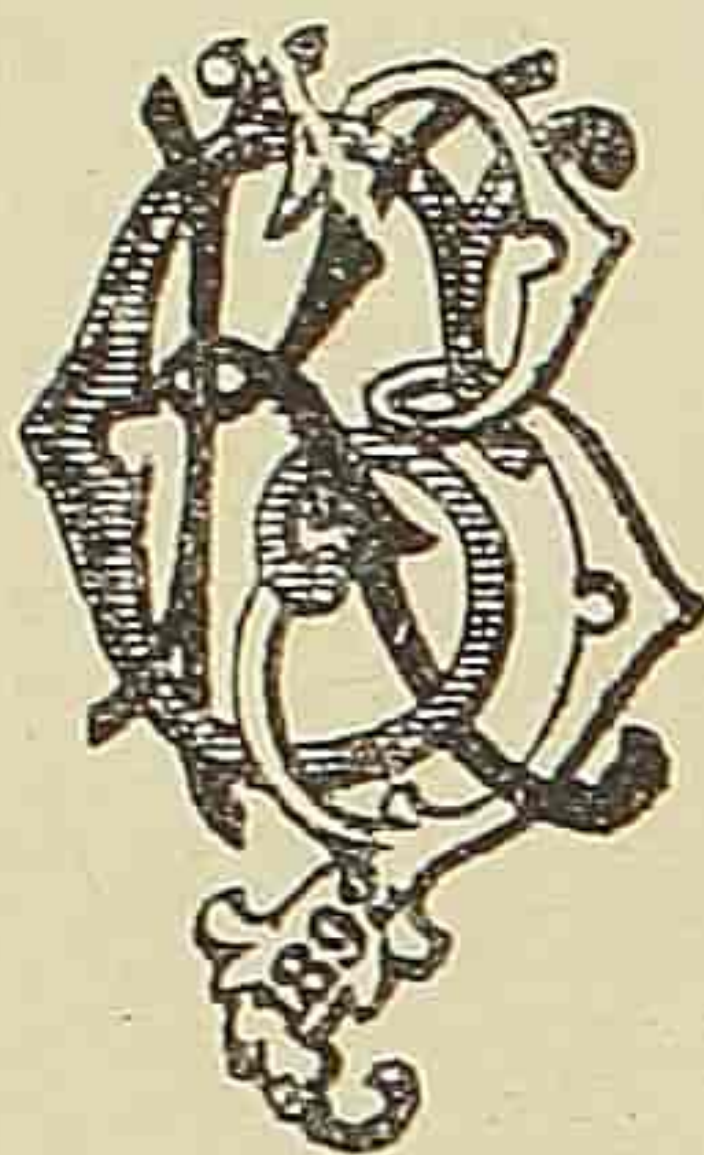
КОМЕДИЈА У ПЕТ ЧИНОВА

ОД

П. А. К. БОМАРШЕА

ПРЕВЕО

МИЛАН ГРОЛ

БЕОГРАД

ГРАФИЧКИ ИНСТИТУТ „НАРОДНА МИСАО“ А. Д. — ДОБРАЧИНА 47.

1925.

ЛИЦА:

ГРАФ АЛМАВИВА, велики судија Андалузије

ГРАФИЦА, његова жена

ФИГАРО, собар код графа и вратар у замку

СУЗАНА, прва собарица графичина, и вереница Фигарова

МАРСЕЛИНА, домоуправитељица

АНТОНИЈО, вратар у замку, ујак Сузанин и отац Фаншетин

ФАНШЕТА, кћи Антонијева

ХЕРУВИМ, први паж графов

БАРТОЛО, севиљски лекар

БАЗИЛ, графичин учитељ клавира

ДОН КУЗМАН — НАПАСТ, судија

ДВОДЛАНИЦА, писар; секретар Дон Кузмана

Један судски пријавник

СУНЦОЖДЕР, млади пастир

Једна млада пастирка

ПЕДРИЉО, графов писар

НЕМА ЛИЦА:

Група слуга

Група сељанака

Група сељака

Догађа се у Замку Агвас - Фресгас, три миље од Севиље.

КАРАКТЕРИ И ОДЕЛО У КОМАДУ

ГРАФ АЛМАВИВА: треба да се игра као велики господин, али са грацијом и слободом. Развратност срца не треба ни мало да одузме лепом начину његовог понашања. Према начину живота онога времена, великаши узимали су сваку ствар са женама као у шали. Ову улогу у толико је теже играти, што личност стално страда. Али кад ју је играо један одличан глумац (Г. Моле), она је истакла све улоге, и обезбедила успех комада.

У првом и другом чину он је у ловачком оделу с ниским чизмама, по негдашњем шпанском начину одевања. Од трећег чина па до краја у богатом костиму шпанском.

ГРАФИЦА: коју узбуђују два супротна осећаја, има да покаже свладану осећајност, или љутину врло одмерену: а нарочито не треба да покаже ништа што снижава њен љубазан и честит карактер. Ова улога, једна од најтежих у комаду, донела је врло много части великом дару госпођице Сен-Вал Млађе.

У првом, другом и четвртном чину она је у дугом алватном огртачу (мантији) и без икаквог украса у коси; јер је у својим одајама, и сматра се као да јој није добро. У петом чину на њој је одело и висок шешир Сузанин.

ФИГАРО: Глумцу који игра ову улогу не може се довољно препоручити да добро проникне у њен дух, као што је учинио г. Дазенкур. Ако би у њој видео што друго а не разум зачињен веселошћу и досеткама, а нарочито ако би и најмање претеривао, снизио би једну улогу за коју је први комичар у позоришту г. Превиљ нашао да мора прославити дар сваког глумца који умедне осетити њене многоструке танчине, и уздићи се на потпуну замисао њену.

Одело као у Севиљском Берберину.

СУЗАНА: Младо, окретно створење, духовито и насмејано, али не с оном скоро безобразном веселошћу наших саблажњивих субрета; њен лепо карактер оцртан је у предговору, те глумица која никад није видела госпођицу Конта, треба ту да је проучи:

„У целој њеној улози, скоро најдужој у комаду, нема ни једне реченице, ниједне речи, у којој се не види уздржљивост и верност њеним дужностима: и оно једино

лукавство које она себи допушта — на корист је њене госпође, којој је њена оданост драгоцене и чије су све жеље поштене.“ (Из предговора).

У прва четири чина на њој је бео струк са шпанским скутама, као и сукња и шешир који су после трговци називали њеним именом. На светковини у четвртом чину граф јој ставља на главу шешир с дугим велом, високим перјем и белим тракама. У петом чину она носи дуги огртач своје госпође, и никакав украс на глави.

МАРСЕЛИНА је духовита жена, од рођења нешто жива, али код које су погрешке и искуство променили карактер. Ако се глумица која га представља уздигне добро постављеним поносом на висину пуну морала, иза међусобног упознавања у трећем чину, она ће много допринети вредности дела.

Њено одело је као у старих госпа шпанских, скромне боје, с црном капицом на глави.

АНТОНИЈО: Треба да је само полупијан; он се постепено трезни, тако да се то у петом чину скоро и не примећује више.

Одело му је као у шпанског сељака, у кога рукави висе позади; без шешира, и беле ципеле.

ФАНШЕТА је дете од дванаест година, врло наивна. Хаљина на струк, мрка, с гајтанима и сребрним дугметима, сукња јаке боје, и на глави црн шешир с перјем. Исто је код осталих сељанака у комаду.

ХЕРУВИМ: Ову улогу може играти, како је и било, само млада и врло лепа жена; ми немамо у нашим позориштима младе људе довољно израђене који би осећали танчине ове улоге. Пред графицом претерано стидљив, иначе дивно спадало; у основи његовог карактера је једна неспокојна и магловита жеља; он улеће у доба полне зрелости без смера, не знајући, и у сваком догађају учествује сав; једном речи он је оно што би свака мати у души желела да јој је син, ма морала много трпети због тога.

Његово богато одело у првом и другом чину је као у пажева на шпанском двору; бело са сребрним везом; о рамену лак плави огртач, на глави шешир с перјем. У четвртом чину на њему је струк, сукња и шешир као у младих сељанака које га доводе. У петом чину официрска униформа, кокарда и мач.

БАРТОЛО: Карактер и одело као у Севиљском Берберину; овде је он споредна улога.

ДОН КУЗМАН - НАПАСТ: Треба да има оно пуно и отворено самопоуздање глупака који су изгубили своју прву стидљивост. Његово муцање му само даје драж више, и једва треба да се примети; зато би се глумац страшно преварио и играо би натрашке, ако би у томе тражио смешну страну улоге.

Она је сва у противности његовог озбиљног положаја и смешности карактера; колико год глумац буде мање претеривао у толико ће више показати прави дар.

Одело као у шпанског судије, мање широко но у наших државних тужилаца; скоро мантија; велика власуља, ократник, и дуг бео штап у руци.

ДВОДЛАНИЦА: Одевен као судија, али с краћим белим штапом.

ПРИЈАВНИК или Алгуазил: Одело, огртач, кратак мач али обешен са стране без кожног појаса. Не чизме но црне ципеле, дуга власаста бела власуља, с хиљаду коврџица кратак бео штапић.

СУНЦОЖДЕР: Одело сељачко, рукави који висе, грудњак јаке боје, бео шешир.

МЛАДА ПАСТИРКА: Одело као у Фаншете.

ПЕДРИЉО: Грудњак, прсник, појас, бич и стражарске чизме, мрежа на глави, шешир гласнички.

НЕМЕ ЛИЧНОСТИ: једне одевене као судије, друге као сељаци, треће у лакејској ливреји.

ПОЛОЖАЈ ГЛУМАЦА

Да се олакша игра на позорници, на почетку сваке сцене написано је име лица по реду којим га гледалац види. Ако учине какав важан покрет на позорници, он је назначен новим редом имена, исписаним у примедби, како ко наиђе. Важно је очувати добре положаје на позорници. Занемарење предања које су показали први глумци доводи убрзо до занемарења игре у комаду, што ће најзад изједначити нехатне трупе с најслабијим глумцима — аматерима.

П Р В И Ч И Н

(Упола испражњена соба; велика болесничка наслоњача у средини. Фигаро, хватом премерава тле. Сузана, пред огледалом меће на главу малу киту неранциног цвета, такозвани шешир невестински.)

СЦЕНА I.

ФИГАРО, СУЗАНА.

ФИГАРО.

Деветнаест стопа на двадесет шест.

СУЗАНА.

Гле, Фигаро, мој шеширић је готов; свиђа ли ти се боље овако?

ФИГАРО (узима је за руке)

Несравњено, мила моја. Ох! како је та лепа девичанска кита на глави младе девојке, о свадбеном јутру, слатка заљубљеном оку мужевљевом!...

СУЗАНА (узмиче се).

Шта ти то мериш, мали мој?

ФИГАРО.

Гледам, Сузанице, да ли ће ова лепа постеља што нам је господин даје, згодно доћи овде.

СУЗАНА.

У овој соби?

ФИГАРО.

Он нам је уступа.

СУЗАНА.

А ја је нећу.

ФИГАРО.

Зашто?

СУЗАНА.

Ја је нећу.

ФИГАРО.

Али ипак зашто?

СУЗАНА.

Не свиди ми се.

ФИГАРО.

Каже се неки разлог.

СУЗАНА.

Ако ја нећу да га кажем?

ФИГАРО.

Ох! Кад жене знаду да смо ми у рукама!

СУЗАНА.

Доказивати да имам право значило би пристати на то да могу и немати право. Слушаш ли ти мене, или не?

ФИГАРО.

Ти се буниш против најугодније собе у дворцу, која се налази у средини између два одељења. Ноћу, ако госпођи не буде добро, она ће зазвонити са своје стране; трк! у два корака ти си код ње. Треба ли господару што? Има само да зазвони са своје стране; хоп! у три корака ја сам ту.

СУЗАНА.

Врло добро! Али кад он буде зазвонио у јутру, да те пошље по неком већем и дужем послу, трк! у два корака он је код мојих врата, и хоп! у три скока...

ФИГАРО.

Шта хоћете да кажете ви тим?

СУЗАНА.

Треба ме слушати мирно.

ФИГАРО.

Па шта је, боже благи?

СУЗАНА.

То, драги мој, да, пошто му се досадило удварати се лепотицама у околини, г. граф Алмавива, хоће да се врати дворцу, али не својој жени; на твоју је, разумеш ли, управлио своје смерове, и нада се да за њих овај стан неће бити неугодан. То ми и онај поштењаковић Базил, часни посредник његових уживања и мој племенити учитељ певања, понавља сваког дана, дајући ми лекције.

ФИГАРО.

Базил! О голубе мој, ако је икоме пљесак церовака по грбачи исправио ртењачу...

СУЗАНА.

Ти си мислио, веселниче, да ми се овај мираз даје за љубав твојих заслуга?

ФИГАРО.

Према ономе што сам урадио, ја сам се томе смео надати.

СУЗАНА.

Како су духовити људи глупи!

ФИГАРО.

Кажу.

СУЗАНА.

Али се неће да верује.

ФИГАРО.

Греши се.

СУЗАНА.

Знај да он тај мираз даје зато, да би од мене у потаји добио извесно четврт часа на само, што му по старом властеоском праву... Ти знаш колико је оно било жалосно!

ФИГАРО.

Толико знам да се ја никад не бих оженио тобом на његовом земљишту; да г. граф о својој женидби то право није укинуо.

СУЗАНА.

Е видиш, укинуо га па се покајао; и данас хоће да га кришом поврати на твојој вереници.

ФИГАРО (чешући се по глави).

Глава ми је чисто омекшала од запрепашћења, а на челу већ клија...

СУЗАНА.

Па не чеши га!

ФИГАРО.

Чега ту имам да се бојим?

СУЗАНА (смејући се).

Јер ако искочи каква бубуљица, сујеверни свет рећи ће...

ФИГАРО.

Ти се смејеш, неваљалицо! Ах! Да ми је да укебам тог великог развратника, да га намамим у клопку, и да му се дочепам кесе!

СУЗАНА.

Сплетка и новац: сав си у томе.

ФИГАРО.

Стид ме не би задржао.

СУЗАНА.

Онда страх?

ФИГАРО.

Преузети какву опасну ствар није ништа, али је вештина избећи опасност извевши је до краја; јер ући код кога ноћу, дочепати му се жене и за то бити ишибан бичем — ништа лакше од тога; хиљада звекана учинила је то. Али... (чује се звонце изнутра).

СУЗАНА.

Ето се госпођа пробудила; нарочито ми је наложила да ја будем прва која ће с њом говорити о мом свадбеном јутру.

ФИГАРО.

Има ли и ту нешто?

СУЗАНА.

Пастир вели да то носи срећу напуштеним женама. Збогом, мој мали Фи, Фи, Фигаро; мисли на нашу ствар.

ФИГАРО.

Да ми ободриш дух, дај један мали пољубац.

СУЗАНА.

Моме љубавнику данас? Ако ти не треба! А шта би рекао сутра мој муж?

ФИГАРО (пољуби је).

СУЗАНА.

Хеј! Хеј!

ФИГАРО.

Ти и не сањаш колико те ја волим.

СУЗАНА (дотерује се).

Кад ћете ви већ једном престати, насртљивче, да ми о том говорите од јутра до мрака?

ФИГАРО (тајанствено).

Кад будем у стању да ти то докажујем од вечери до јутра.

(Звони по други пут).

СУЗАНА (из далека скупљеним прстима на устима).

Ево вам вашег пољупца, господине; не дугујем вам више ништа.

ФИГАРО (трчи за њом).

А! Па ви га нисте тако примили.

СЦЕНА II.

ФИГАРО (сам).

Дражесна девојка! Увек насмејана, чила, весела, пуна духа, љубави и милине! Али честита!... (*живо корача тарући руке*). Ах! Господару, драги мој господару! Ви хоћете да ми замажете очи! И ја сам се питао откуд то да он мене, пошто ме је наименовао за вратара, води собом у своју амбасаду и даје дужност скоротече. Разумем, господине графе: три постављења у исти мах: ви у министарску братију, ја политичко преметало, а Сузана госпа на расположењу, приручна посланиковица, па онда напред скоротеча! Док бих ја јурио на једну страну, ви бисте, на другој, на красан пут извели моју лепојку! Док се ја каљавим, извијам грбачу за славу ваше породице; ви бисте саизволели учествовати у повећању моје! Каква нежна узајамност! Али господару, претерасте много. Отправљати истовремено у Лондону послове вашег господара и послове вашег слуге! Представљати у исти мах и краља и мене на једном страном двору, то је за читаву једну половину — сувише, то је сувише. — А што се тебе тиче, Базиле, мој у лупештву брата, нећеш се ти другом смејати. Ти ћеш... Не, претварајмо се пред њима, како бисмо их насадили једно за другим. Пазите на данашњи дан, господине Фигаро! Прво, ускорите ваше мало весеље, да бисте сигурније добили невесту; уклоните Марселину која је ђаволски бацила око на вас; дочепайте се злата и поклона; заварајте љубавне слабости г. графа; добро излемајте г. Базила.

СЦЕНА III.

МАРСЕЛИНА, БАРТОЛО, ФИГАРО.

ФИГАРО (прекине свој говор).

А, а, а, а, а..., ево дебелог доктора; весеље ће бити потпуно. Е, добар дан драги докторе срца мога! Долазите ли у дворац на моје венчање са Сузаном?

БАРТОЛО (презриво).

Ах! никако, драги господине!

ФИГАРО.

То би било врло великодушно!

БАРТОЛО.

Свакако, и одвећ лудо.

ФИГАРО.

На моју несрећу ја сам покварио вашу!

БАРТОЛО.

Имате ли што друго да нам кажете?

ФИГАРО.

Бојим се да нико није узео да вам причува мазгу!

БАРТОЛО (љутито).

Манити брбљивче, оставите нас.

ФИГАРО.

Ви се љутите, докторе! Свет вашег реда је врло суров! Према сиротим животињама немате ни мало више сажалења... збиља... него према људима! Збогом Марселина; имате ли још увек вољу да се парничите са мном? „Не љуби л' се, зар се мрзет мора?“ То остављам доктору да каже.

БАРТОЛО.

Шта је то?

ФИГАРО.

Она ће вам испричати остало и преко тога. —
(Одлази).

СЦЕНА IV.

БАРТОЛО (гледа га како одлази).

Овај окачењак увек је исти! Ако га не одеру жива, ја му проричем да ће умрети у кожи најдрскијег безобразника.

МАРСЕЛИНА.

Најзад, ту сте, вечити докторе? Увек тако озбиљни,

тако строго тачни, да би се могло умрети чекајући на вашу помоћ, као што се негда венчавало, у пркос вашој предострожности.

БАРТОЛО.

Увек јетка и на кавгу готова! Е дакле, коме сам ја у дворцу тако потребан? Да се није што десило г. графу?

МАРСЕЛИНА.

Не, докторе.

БАРТОЛО.

Да није, Богу хвала, позлило његовој препреденој графици, Розини?

МАРСЕЛИНА.

Она вене.

БАРТОЛО.

А због чега?

МАРСЕЛИНА.

Муж је занемарује.

БАРТОЛО (радосно).

Ах, да дична супруга који ме свети!

МАРСЕЛИНА.

Не зна се како да се каже о графу; он је љубоморан и раскалашан.

БАРТОЛО.

Раскалашан из досаде, љубоморан из сујете, то је јасно.

МАРСЕЛИНА.

Данас, на пример, он удаје нашу Сузану за његовог Фигара, кога пресица милошћу због тог брака...

БАРТОЛО.

Који је његова екселенција начинила нужним?

МАРСЕЛИНА.

Није управо то; већ чије би закључење његова екселенција желела потајно развеселити са младом...

БАРТОЛО.

Фигаровом? То је пазар који се може с њиме закључити?

МАРСЕЛИНА.

Базил тврди да не може.

БАРТОЛО.

И тај други угурсуз станује овде. Ово је разбојничка пећина. А шта он ту ради?

МАРСЕЛИНА.

Све што може зла. Али што ми је горе од свега то је та досадна љубав коју према мени показује већ од толико времена.

БАРТОЛО.

Ја бих се већ двадесет пута ослободио његовог јурења за мном.

МАРСЕЛИНА.

На који начин?

БАРТОЛО.

Удајући се за њега.

МАРСЕЛИНА.

А што се не ослободите моје љубави по ту цену, ви који правите тако неслане и свирепе шале? Не дугујете ли ви то? Не сећате ли се ваших обећања? Не сећате ли се више нашег малог Емануела, плода заборављене љубави који је требао да нас одведе на венчање?

БАРТОЛО (скидајући шешир).

Зар сте ме зато позвали чак из Севиље, да слушам те будалаштине? И тај брачни наступ што вас је тако спопао...

МАРСЕЛИНА.

Па лепо, не говоримо више о томе. Али, ако ништа није могло побудити вашу савест да се ожените са мном, помозите ми бар да се ја удам за другог.

БАРТОЛО.

А! врло радо; о томе можемо говорити. Али који је то смртник напуштен од Бога и од жена...?

МАРСЕЛИНА.

Е! па ко би то, докторе, могао бити, ако не лели, весели, љубазни Фигаро?

БАРТОЛО.

Тај лупеж?

МАРСЕЛИНА.

Никад срдит, увек расположен; који дане проводи у весељу, а о будућности мисли исто толико мало колико о прошлости; жив, срчан, срчан...

БАРТОЛО.

Као лопов.

МАРСЕЛИНА.

Као велики господин. Једном речју дражестањ; али од њега нема већег чудовишта.

БАРТОЛО.

А његова Сузана?

МАРСЕЛИНА.

Она га неће добити, препреденица, ако ми ви будете хтели помоћи, слатки мој докторе, да дођем до признања једне обавезе коју ми је дао.

БАРТОЛО.

На дан његове женидбе?

МАРСЕЛИНА.

Зар је једна женидба пољварена и то готовија но ова; и да се ја не бојим да одам једну малу женску тајну!...

БАРТОЛО.

Зар их жене имају чак и за личног лењара?

МАРСЕЛИНА.

Ах! ви знате да их ја немам за вас. Мој пол је ватрен али плашљив. Ма колико нас нека драж мамила задовољству, и најпустоловнија жена осећа у себи глас који јој каже: Буди лепа ако можеш; честита ако хоћеш; али буди поштољана, то је потребно. Међутим, пошто је потребно бити бар поштован, нашто свака жена полаже, уплашимо прво Сузану оним што се труби о даровима који јој се чине.

БАРТОЛО.

Чему ће то довести?

МАРСЕЛИНА.

Томе, да ће она, кад је стид обузме, продужити да одбија графа, док ће овај да би се осветио, подупрти моје противљење њеној удаји: и тада ће моја удаја постати извесна.

БАРТОЛО.

Она има право, богме ће то бити дивно: оженити својом старом домоуправитељицом угурсуза који је помогао да ми одведу младу драгану.

МАРСЕЛИНА (брзо).

И који као да ужива у разочаравању мојих нада.

БАРТОЛО (брзо).

И који ми је негда украо сто талира који су ми још на срцу.

МАРСЕЛИНА.

Ах! каг во уживање...!

БАРТОЛО.

Казнити зликовца...

МАРСЕЛИНА.

Не, него венчати се њиме докторе, венчати се њиме!

СЦЕНА V.

МАРСЕЛИНА, БАРТОЛО, СУЗАНА.

СУЗАНА (у руци јој њапица са широком траком а женска хаљина преко руке).

Венчати се њиме, венчати се њиме? С киме? С мојим Фигаром?

МАРСЕЛИНА (кисело).

Зашто не? А зар се ви не венчавате њиме?

БАРТОЛО (смејући се).

Ето ти како жене умују у љутњи! Разговарали смо, лепа Сузана, колико ће бити срећан што ћете бити његова.

МАРСЕЛИНА.

Не рачунајући господина графа, о коме се и не говори.

СУЗАНА (поклони се).

Ваша службеница, госпођо; у вашим речима увек има јеткости.

МАРСЕЛИНА (поклони се).

И ја ваша такође, госпођо; у чему је јеткост? Зар није право да један дарезљив господин учествује у радости коју он пружа својим млађима.

СУЗАНА.

Коју он пружа?

МАРСЕЛИНА.

Јест, госпођо.

СУЗАНА.

Срећом, љубомора госпођина исто је толико позната колико су права која она полаже на Фигара слаба.

МАРСЕЛИНА.

Она су се могла ојачати да су била окрепљена на госпођин начин.

СУЗАНА.

Ох! Тај начин, госпођо, знају само учене госпође.

МАРСЕЛИНА.

А дете сирото не зна ништа! Безазлена као стари лисац!

БАРТОЛО (вуче Марселину).

Збогом лепа заручнице малога Фигара.

МАРСЕЛИНА (поклони се).

Потајна веренице господина графа.

СУЗАНА (поклони се).

Која вас поштује много, госпођо.

МАРСЕЛИНА (поклони се).

Хоће ли ми учинити част да ме и воли мало, госпођо?

СУЗАНА (поклони се).

У том погледу, госпођа нема више шта желети.

МАРСЕЛИНА (поклони се).

Госпођа је дивно створење.

СУЗАНА (поклони се).

Па! довољно дивно да загорчава живот госпођи.

МАРСЕЛИНА (поклони се).

И нарочито, поштовања достојна!

СУЗАНА (поклони се).

Поштовање припада старим госпама.

МАРСЕЛИНА (изван себе).

Старим госпама! Старим госпама!

БАРТОЛО (задржава је).

Марселина!

МАРСЕЛИНА.

Хајдемо докторе, јер ја се не бих могла уздржати. Збогом, госпођо! (*поклони се*).

СЦЕНА VI.

СУЗАНА (сама).

Идите госпођо! Идите, гагрице напућена! Мало се бојим ваших уздржавања, исто колико презирем ваше увреде. Јесте ли само видели ту стару вештицу! Зато што је учила нешто школе и мучила госпођу у младости, она би сад хтела да господари над свим у дворцу! — (*Хаљину коју је држала баци на столицу*). Не знам више по што сам и дошла овде.

СЦЕНА VII.

СУЗАНА, ХЕРУВИМ.

ХЕРУВИМ (дотрчи).

Ах! Сузанице, ево већ два дана како вребам тренутак да те нађем саму. Авај! Ти се удајеш, а ја одлазим.

СУЗАНА.

На који то начин моја удаја удаљује из дворца првог пажа господиновог?

ХЕРУВИМ (јадно).

Сузана, он ме отпушта.

СУЗАНА (подражава му).

Херувиме, опет каква лудост!

ХЕРУВИМ.

Затекао ме је синоћ код твоје рођаке Фаншете коју сам учио њеној малој улози невиности, за вечерашњу забаву: што је побеснео кад ме је видео! Напоље, рекао ми је, *мали...* Ја се не усуђујем да изговорим пред једном женом гадну реч коју је рекао: напоље, и сутра нећете више заноћити у дворцу!

Ако госпођа, моја лепакума, не успе да га одобровољи, свршено је Сузана; ја више никад нећу имати среће да тебе гледам.

СУЗАНА.

Да мене гледаш? Дошао је и на мене ред! Дакле, не уздишете више у потаји за мојом госпођом?

ХЕРУВИМ.

Ах! Сузанице, како је отмена и лепа! али како улива поштовање!

СУЗАНА.

То значи да га ја не уливам и да се према мени може бити смео.

ХЕРУВИМ.

Ти врло добро знаш, пакоснице, да је не смем да будем смео! Али како си ти срећна! Сваки час је виђати, говорити с њом, јутром је облачити, увече је свлачити, чиоду по чиоду... Ах! Сузанице, ја бих дао... Шта ти је то у руци?

СУЗАНА (подсмевајући се).

Авај, срећна капица и пресрећна трака које ноћу обвијају косе те лепе куме...

ХЕРУВИМ.

Њена ноћна трака! Дај ми је, срце моје.

СУЗАНА (тргне је).

Е није него! *Његово срце!* Шта тај све себи допушта! Кад то не би био један балавац без значаја (*Херувим истргне траку*). Ах! Траку!

ХЕРУВИМ (бежи око велике наслоњаче)

Рећићеш да је затурена, покварена; да је изгубљена. Реци што хоћеш.

СУЗАНА (јури за њим).

О! Ево кажем, за три или четири године ви ћете

бити највећи никоговић... Хоћете ли вратити траку?
— *(хоће да је узме натраг)*.

ХЕРУВИМ *(извади из џепа једну романсу)*.

Остави, ах! Остави ми је, Сузанице; даћу ти моју романсу; и док успомена на твоју лепу господарицу буде жалостила све моје часове, успомена на тебе биће ми једини зрачак радости који још може веселити моје срце.

СУЗАНА *(отме романсу)*.

Веселити ваше срце, зликовче мали! Ви мислите да говорите вашој Фаншети. Затичу вас код ње, а уздишете за госпођом; и преко свега још и мени мажете очи!

ХЕРУВИМ *(занесен)*.

Тако ми части, то је истина! Ја не знам више шта ми је; али од неког времена ја осећам, како ми се прса надимају, срце ми куца чим угледам жену; на речи *љубав* и *сладострашће* оно уздрхти и узнемири се. Најзад, рећи некоме *ја вас волим*, за мене је постала тако неодољива потреба, да ја то кажем сам за себе, трчећи по парку, твојој госпођи, теби, дрвећу, облацима, ветру који их носи заједно с мојим речима које се у њему губе. — Јуче сам био срео Марселину...

СУЗАНА *(смејући се)*.

Ах! ах! ах! ах!

ХЕРУВИМ.

Зашто не? Она је жена, она је девојка! Девојка, жена ах! како су та имена слатка! Како су занимљива!

СУЗАНА.

Он је већ луд!

ХЕРУВИМ.

Фаншета је умиљата; она ме бар слуша; а ти ниси.

СУЗАНА.

То је збиља штета; чујте дакле господине! (*Хоће да му отме траку*).

ХЕРУВИМ (бежи унаоколо).

Од мене се она може узети само по цену мога живота. Али ако ти цена није довољна, додаћу ти још хиљаду пољубаца. (*Сад он њу јури*).

СУЗАНА (бежи унаоколо).

Хиљаду шамара, само приђите. Жалићу се госпођи, и, не само да нећу молити за вас, но ћу ја сама рећи господару: Добро сте учинили господару; отерајте тог малог лупежа; вратите његовим родитељима тог малог угурсуза који се прави да воли госпођу и који ипак зато увек хоће да ме пољуби.

ХЕРУВИМ (види да улази граф и брзо се сакрије иза једне наслоњаче сав у страху).

Пропао сам!

СУЗАНА.

Какав страх!

СЦЕНА VIII.

СУЗАНА, ГРАФ, ХЕРУВИМ (сакривен).

СУЗАНА (примети графа).

Ах!... (*Она се приближи наслоњачи да би заклонила Херувима*).

ГРАФ (излази напред).

Ти си узбуђена, Сузанице! Говорила си сама, а срце твоје мало као да је узнемирено... што је у осталом разумљиво, на овакав један дан.

СУЗАНА (збуњено).

Шта желите од мене, господару? Ако би вас затекли са мном...

ГРАФ.

Било би ме јако жао да ме затекну; али ти знаш колико ми је стало за тобом. Базил ти је открио моју љубав. Ја имам само часак времена да ти објасним моје намере; слушај (*Седа у фотељу*).

СУЗАНА (живо).

Ја не слушам ништа.

ГРАФ (узима је за руку).

Само једну реч. Ти знаш да ме је краљ наименовао за амбасадора у Лондону. Повешћу собом Фигара; даћу му једно лепо место; и како је дужност жене да иде са својим мужем...

СУЗАНА.

Ах! кад би смела говорити!

ГРАФ (приближи је себи).

Говори, говори само; употреби једно право које стичеш нада мном за цео живот.

СУЗАНА (уплашено).

Ја га нећу, господару, ја га нећу. Оставите ме, молим вас.

ГРАФ.

Али реци прво.

СУЗАНА (у гњеву).

Не знам више о чему сам говорила.

ГРАФ.

О дужности жена.

СУЗАНА.

Е лепо, кад је господин уграбио своју жену из куће докторове и кад се оженио њоме из љубави, кад је њој за љубав укинуо извесно грозно право господара...

ГРАФ (весело).

Које није било угодно девојкама! Ах, Сузанице, да дивна права! и кад би ти дошла да о њему ћере-тамо у сутон у врту, ја бих толико дао за то мало на-клоности...

БАЗИЛ (виче с поља).

Господар је био код госпође, и изишао је: идем да видим.

ГРАФ.

И нигде места да се човек сакрије! Ах! иза ове наслоњаче... доста рђаво! Али отерај га брзо.

СУЗАНА (препречи му пут, он је лагано гура. Она се повлачи и тако дође између њега и малог пажа. Али док се граф сагиње и заузима своје место, Херувим обиђе унаоколо и у страху клекне и шћућури се у наслоњачу, не мичући се. Сузана узме хаљину коју је донела и покрије га).

СЦЕНА IX.

ГРАФ и ХЕРУВИМ (сакривени).

СУЗАНА, БАЗИЛ.

БАЗИЛ.

Да нисте ви видели графа, госпођице?

СУЗАНА (одједном).

А као зашто би га ја видела? Оставите ме.

БАЗИЛ (приђе).

Да сте ви разложнији, не би било ништа чудноватог у мом питању. Фигаро га тражи.

СУЗАНА.

Значи тражи човека који му после вас највише зла жели?

ГРАФ (за себе).

Да видимо колико ми је веран.

БАЗИЛ.

Зар желети добро жени, може значити желети зло њеном мужу?

СУЗАНА.

По вашим гадним начелима, не, подводниче.

БАЗИЛ.

Шта се од вас то овде тражи што ви не бисте дали неком другом? Захваљујући преблагом обреду, оно што вам је јуче било забрањено, сутра ће вам бити прописано као дужност.

СУЗАНА.

Гаде!

БАЗИЛ.

Пошто је измеђ свих озбиљних ствари брак најсмешнији, ја сам мислио...

СУЗАНА (наљућена).

То је страшно: ко вам је допустио да уђете овде?

БАЗИЛ.

Де, де, пакоснице! Нека вас Господ умудри и умири! Биће као што ви хоћете: али ипак немојте мислити да ја сматрам Фигара као неку препреку која смета господару; и да није малог пажа...

СУЗАНА (уплашено).

Дон Херувима?

БАЗИЛ (подражава је).

Cherubino di amore, који се непрестано врти око вас, и који се и јутрос кад сам отишао од вас шуњао овуда како би ушао унутра. Реците да није тако?

СУЗАНА.

Какво подметање! Одлазите, неваљалче!

БАЗИЛ.

Кад ко јасно прозире, неваљао је. А зар није за вас и она романса за коју неће да каже чија је?

СУЗАНА (љутито).

Ах! јесте, за мене!

БАЗИЛ.

Осим ако је није компоновао за госпођу! Доиста, кад служи за столом кажу да је гледа очима!... Али, богме, нека се ту главом не шали! Господар у тој ствари не опрашта.

СУЗАНА (наљућена).

А ви, какав сте лупеж, када можете ширити такве гласове, да упропастите једно несрећно дете, које је пало у немилост код свог господара.

БАЗИЛ.

Јесам ли ја то измислио? Ја то кажем јер цео свет о томе говори.

ГРАФ (дигне се).

Како! Цео свет о томе говори!

СУЗАНА.

Ах! Боже!

БАЗИЛ.

Ха! Ха!

ГРАФ.

Трчите, Базиле, па нека га отерају.

БАЗИЛ.

Ах! како ми је криво што сам ушао.

СУЗАНА (збуњено).

Боже благи! Боже благи!

ГРАФ (Базилу).

Њој је пало тешко. Посадимо је у ову наслоњачу.

СУЗАНА (живо га одгурне).

Ја нећу да седнем. Ући тако сам, то је срамота!

ГРАФ.

Нас смо двоје с тобом, драга моја. Нема више ни најмање опасности.

БАЗИЛ.

Што се мене тиче, мени је необично жао што сам се нашалио о малом пажу, пошто сте ви слушали. Послужио сам се тиме само да је искушам; јер у ствари...

ГРАФ.

Педесет пистола, коња, па нек се врати његовим родитељима.

БАЗИЛ.

Господару, зар због једне детињарије?

ГРАФ.

Тог малог раскалашника затекао сам ја још јуче са вртаревом ћерком.

БАЗИЛ.

С Фаншетом?

ГРАФ.

И то у њеној соби.

СУЗАНА (којој је прекипело).

Где је и господин без сумње био по своме послу.

ГРАФ (весело).

Та ми се примедба већ свиди.

БАЗИЛ.

Она обећава.

ГРАФ (весело).

Немаш право; био сам тражио твог ујака Антонија, мог несрећног пијаног вртара, да му нешто наредим. Куцам, и имао сам да почекам док ми се отворило; твоја рођака као да се спетљала; ја посумњам, разговарам с њом, али за све време разго-

вора испитујем. За вратима је била нека врста завесе, вешалице, тако нечега, што је покривало одело; не обраћајући никакву пажњу, ја лагано, лагано подигнем завесу (*да покаже како, он подигне хаљину са наслоњаче*) и видим... (*угледа пажа*) А!...

БАЗИЛ.

Ха, ха!

ГРАФ.

И ово је лепо.

БАЗИЛ.

Још је лепше.

ГРАФ.

(Сузани) Дивота, госпођице! Тек што сте верени, и почињете овако? Дакле ви сте желели да будете сами да бисте примили мога пажа? А вама господине, који никако не мењате своје владање, требало је још само то да без икаквих обзира према својој куми, не оставите на миру њену прву собарицу, жену вашег пријатеља! Али ја нећу трпети да Фигаро, човек кога ја поштујем и кога ја волим, буде жртва једне такве преваре. Је ли он био с вама Базиле?

СУЗАНА (ван себе од љутине).

Нема ту ни преваре ни жртве; он је био ту кад сте ви са мном говорили.

ГРАФ (наљућен).

Дао би Бог да је то лаж што кажеш! јер ни најљући непријатељ не би му смео пожелети ту несрећу.

СУЗАНА.

Био ме је молио да порадим код госпође да тражи од вас помиловање за њега. Ваш долазак толико га је збунио, да се скрио иза ове наслоњаче.

ГРАФ (гњевно).

Ђаволски смишљено! да ја нисам у њу сео кад сам дошао.

ХЕРУВИМ.

А ја сам несрећник, господару, дрхтао иза ње.

ГРАФ.

Друга подвала! Ја сам се био мало час ту склонио.

ХЕРУВИМ.

Опростите; тад сам се ја био шћућурио у наслоњачу.

ГРАФ (још гњевније)

Па то је права гуја ово... змијче овде! Он нас је прислушкивао.

ХЕРУВИМ.

Напротив, господару, ја сам чинио све што сам могао да ништа не чујем.

ГРАФ.

О да лажљивости! — (Сузани) Ти се нећеш удати за Фигара.

БАЗИЛ.

Уздржите се, ево долазе.

ГРАФ (извлачи Херувима из наслоњаче да устане).

Он би ту остао пред целим светом.

СЦЕНА X.

ХЕРУВИМ, СУЗАНА, ФИГАРО, ГРАФИЦА, ГРАФ.
ФАНШЕТА, БАЗИЛ.

(Много слугу, сељанака и сељака у бело обучених).

ФИГАРО (држећи у руци женску капу с белим перјем и белим тракама, говори графици).

Само ви, госпођо, можете нам измолити ту милост.

ГРАФИЦА.

Као што видите, господине графе, они пред-

стављају код мене утицај који ја немам: али пошто њихова молба није неразложна...

ГРАФ (у забуни).

Морала би бити много неразложна...

ФИГАРО (тихо Сузани).

Ја ћу навалити а ти помози.

СУЗАНА (тихо Фигару).

Ништа то неће вредети.

ФИГАРО (тихо).

Учини само ти.

ГРАФ (Фигару).

Шта желите?

ФИГАРО.

Господару, ваши клетвеници, тронути укидањем извесног неугодног права које је ваша љубав према госпођи...

ГРАФ.

Па добро, то право не постоји више. Шта хоћеш да кажеш?

ФИГАРО (пакосно).

Да је збиља време да врлина једног тако доброг господара засја; за мене је она данас толико благодатна, да желим да је ја први прославим на мојој свадби.

ГРАФ (још збуњенији).

Ти збијаш шалу, пријатељу! Укидање једног срамног права, само је одужење честитости. Један Шпанац може желети да освоји лепоту удварањем; али да захтева да први ужива њену најслабу драж као ропску дужност, ах! то је тиранија једнога Ван-

дала а не признато право једног племенитог Кастиљанца.

ФИГАРО (држећи Сузану за руку).

Допустите дакле да ово младо створење, чију је част очувала ваша мудрост, прими из ваше руке, јавно, девичански шешир, украшен белим перјем и тракама, знамењем чистоте ваших намера: усвојите овај обред за све бракове па да једном строфом у хору овековечимо успомену...

ГРАФ (збуњено).

Кад не бих знао да се љубавницима, песницима и музичарима гледају кроз прсте све будалаштине...

ФИГАРО.

Придружите ми се, пријатељи!

СВИ ЗАЈЕДНО.

Господару! Господару!

СУЗАНА (графу).

Зашто бежите од једне хвале коју ви тако лепо заслужујете?

ГРАФ (за себе).

Лажљиво створење!

ФИГАРО.

Та погледајте је, господару! Никада лепша заручница неће видније показати величину ваше жртве.

СУЗАНА.

Оставите се ви мога лика и хвалимо само његову врлину.

ГРАФ (за себе).

Све је ово удешено.

ГРАФИЦА.

Ја им се придружујем, господине графе, а овај

обред биће им увек драг, пошто потиче из дивне љубави, коју сте осећали према мени.

ГРАФ.

Коју још увек осећам, госпођо; и у то име ја се приклањам.

СВИ ЗАЈЕДНО.

Vivat!

ГРАФ (за себе).

Ухватише ме. (Гласно) Да би обред добио више сјаја, ја бих желео само да се одложи за мало времена (за себе). Потражимо брзо Марселину.

ФИГАРО (Херувиму).

А ви обешењаче, зар се ви не радујете с нама?

СУЗАНА.

Он је у очајању; господар га отпушта.

ГРАФИЦА.

Ах! Господине, ја молим милост за њега.

ГРАФ.

Ни мало не заслужује.

ГРАФИЦА.

Та он је тако млад.

ГРАФ.

Не баш толико колико мислите.

ХЕРУВИМ (дршћући).

Права на великодушни опроштај нисте се одрекли кад сте се оженили госпођом.

ГРАФИЦА.

Он се одрекао само оног које је жалостило све вас.

СУЗАНА.

Да се одрекао права на праштање, њега би извесно прво захелео повратити тајно.

ГРАФ(збуњено).

Без сумње.

ГРАФИЦА.

А зашто га повратити?

ХЕРУВИМ(графици).

Ја сам се господару, истина показао, лакомислен у своме владању, али се у своме говору никад нисам избрбљао...

ГРАФ (збуњено).

Па добро, чули смо.

ФИГАРО.

На шта мисли он?

ГРАФ (живо).

Чули смо, чули смо. Цео свет тражи за њега опроштење, ја га дајем, и ићићу још даље: дајем му једну чету у својој легији.

СВИ ЗАЈЕДНО.

Vivat!

ГРАФ.

Али то под условом да отпутује одмах за њом у Каталонију.

ФИГАРО.

Ах! господару, сутра.

ГРАФ (наваљује).

Ја тако хоћу.

ХЕРУВИМ.

Ја се покоравам.

ГРАФ.

Поздравите се са вашом кумом, и измолите покровитељство.

ХЕРУВИМ (клекне једним коленом пред графицом и не може да говори).

ГРАФИЦА (узбуђена).

Пошто вас не можемо задржати још само данас, пођите млади човече. Нова дужност вас зове; идите и вршите је достојно. Осветлајте образ своме добротвору. Сећајте се ове куће, где је према вашој младости показано толико обзира. Будите послушан, честит и храбар; ми ћемо пратити с пажњом ваше успехе.

ХЕРУВИМ (диже се и враћа се на своје место).

ГРАФ.

Ви сте врло узбуђени, госпођо!

ГРАФИЦА.

Зашто бих крила? Ко зна шта чека јадно дете бачено у тако опасан позив? Он је у сродству с мојим родитељима, а поврх тога моје кумче.

ГРАФ (за себе).

Видим да је Базил имао право. (Гласно) Млади човече, пољуби Сузану... последњи пут.

ФИГАРО.

Нашта то, господару? Он ће доћи да проведе зиму. Пољуби се и са мном, капетане! (Он га загрли). Збогом, мој мали Херувиме. Дете моје, ти ћеш сад сасвим друкчије живети: богме! нећеш се више шуњати васцели дан око жена; нема више уштипака и ужине са маслом, нема више залоге и шапца-лапца, него војничине! опаљене, рђаво обучене; пушка велика и потешка: на десно, на лево, напред-марш у славу; нога не сме да клецне путем осим ако какав пуштани метак...

СУЗАНА.

Ух, грозно.

ГРАФИЦА.

Какво претсказивање!

ГРАФ.

Где је Марселина? Врло је чудно да она није с нама!

ФАНШЕТА.

Господару, она је пошла у село мајурском стазом.

ГРАФ.

А вратиће се... ?

БАЗИЛ.

Кад Господ усхте.

ФИГАРО.

О када би усхтео да то никада не усхте.

ФАНШЕТА.

Господин доктор водио је под руку.

ГРАФ (живо).

Зар је доктор овде?

БАЗИЛ.

Она га се одмах дочепала.

ГРАФ (за себе).

Није могао доћи у згоднији час.

ФАНШЕТА.

Изгледала је врло разјарена; идући говориле је гласно, затим би стала и млатала рукама... а господин доктор радио је овако рукама да је умири: о како је била љута! Помињала је мог рођака Фигара.

ГРАФ (ухвати је за браду).

Рођака... будућег.

ФАНШЕТА (показујући на Херувима).
Господару, јесте ли нам опростили за јучерашње?

ГРАФ (прекине је).
Здраво, здраво, мала.

ФИГАРО.
То њу њена врашка љубав заноси; она би нам покварила светковину.

ГРАФ (за себе).
И поквариће је, за то ти ја добар стојим. — (Гласно). — Хајдмо, госпођо, у наше одаје. Ви ћете, Базиле, доћи после к мени.

СУЗАНА (Фигару).
Ти ћеш доћи за мном, је ли мали мој?!

ФИГАРО (тихо Сузани).
Је ли добро спетљан?

СУЗАНА (тихо).
Красан дечко!

(Сви излазе).

СЦЕНА XI.

ХЕРУВИМ, ФИГАРО, БАЗИЛ.

ФИГАРО (Док сви излазе, Фигаро их зауставља обоје и врати их).

Е сад чујте ме ви, пошто је светковина усвојена, и моје свадбено весеље долази за њом; треба да се поштено измиримо: не чинимо као они глумци који не играју никада тако рђаво као на дан када је критика највише на опрези. Ми немамо као они друге представе да нас оправда. Научимо добро своје улоге данас.

БАЗИЛ (пакосно).
Моја је тежа но што ти мислиш.

ФИГАРО (показујући да овај не види покрет као да га бије).

Ти и не сањаш к лики успех њоме можеш постићи.

ХЕРУВИМ.

Ти заборављаш, пријатељу, да ја одлазим.

ФИГАРО.

А ти би баш хтео да останеш!

ХЕРУВИМ.

Ах! Да ли бих хтео!

ФИГАРО.

Треба заварати траг. Не ропћи због свог одласка. С путним огртачем преко рамена, срећуј отворено свој завежљај, и нека ти се види коњ код вратница; онда галопом до мајура; пешке се врати другом страном. Господар ће веровати да си отишао; чувај се само да те не види, ја узимам на себе да га умирим после светковине.

ХЕРУВИМ.

Јест, али Фаншета не зна своју улогу.

БАЗИЛ.

Та чему је ђавола учите за ових осам дана од како се не остављате?

ФИГАРО.

Ти немаш никаква посла данас, дај јој једну лекцију.

БАЗИЛ.

Чувајте се младићу, чувајте! Отац није задовољан; девојка је била ишћушана; она с вама не учи: Херувиме, Херувиме! Она ће пропасти од вас! Крчаг иде на воду док...

ФИГАРО.

Ах! Ево ти нашег глупака с његовим старим изрекама. Е лепо, надрикњуго, шта каже мудрост народа? Крчаг иде на воду док се најзад?

БАЗИЛ.

Не напуни.

ФИГАРО (одлазећи).

Па ипак није тако глуп, није тако глуп.

ДРУГИ ЧИН.

(Богата соба за спавање, велика постеља са алковом, с преда узвишење. Врата, на која се улази с поља отварају се и затварају у трећој кулиси десно; она што воде у кабинет, у првој кулиси лево. У дну врата која воде код жена на служби. Прозор на другој страни.)

СЦЕНА I.

СУЗАНА, ГРАФИЦА (која улази на десна врата).

ГРАФИЦА (баци се у једну наслоњачу).

Сузана, затвори врата, па ми испричај све до најмање ситнице.

СУЗАНА.

Ја ништа нисам скрила од госпође.

ГРАФИЦА.

Шта, Сузана, хтео те завести?

СУЗАНА.

О! Не! господар не околиши много са својом служавком: хтео ме је купити.

ГРАФИЦА.

И мали паж био је ту?

СУЗАНА.

То јест скривен иза велике наслоњаче. Био је дошао да ме моли, да од вас измолим његово помиловање.

ГРАФИЦА.

А зашто да се не обрати мени самој? Зар бих му ја то одрекла, Сузана?

СУЗАНА.

И ја сам то казала. Али био је тужан што мора да отпутује, а нарочито што мора да остави госпођу. *Ах, Сузана, како је племенита и лепа! али како неприступачна!*

ГРАФИЦА.

Зар ја изгледам тако, Сузана! Ја, која сам га толико заштићавала!

СУЗАНА.

Затим је видео вашу ноћну траку коју сам држала; полетео је на њу...

ГРАФИЦА (смешећи се).

Моју траку?... Право дете!...

СУЗАНА.

Хтела сам да му је отнем; госпођо, плануо је као лав: очи су му ужагриле... „Само по цену мога живота, можете је од мене узети“, говорио ми је, напрежући свој меки и танки гласић.

ГРАФИЦА (сажаљиво).

Па, шта мислиш, Сузана?

СУЗАНА.

Па, мислим, госпођо, може ли се како обуздати једном то спадало? Сад моја кума, сад би опет хтео на другу страну, и зато што се не би усудио да пољуби ни саму хаљину госпођину, он би хтео да непрестано љуби мене.

ГРАФИЦА (сањиво).

Оставимо... оставимо те лудости... И тако, сирота моја Сузана, мој муж ти је најзад рекао?...

СУЗАНА.

Ако га не послушам да ће помоћи Марселину.

ГРАФИЦА (устане и шета се, размахујући лепезом).

Он ме више не воли ни мало.

СУЗАНА.

Зашто онда толика љубомора?

ГРАФИЦА.

Као код свих мужева, драга моја! Једино из сујете. Ах! ја сам га одвећ волела! Ја сам му досадила својим нежностима и уморила га својом љубављу; то је сва моја погрешка према њему. Али ја нећу да ти то поштено признање нахуди, и ти ћеш поћи за Фигара! У томе нас може само он помоћи; хоће ли он доћи?

СУЗАНА.

Чим види да се лов крене.

ГРАФИЦА (хладећи се лепезом).

Отвори мало прозор према врту. Што је овде врућина...

СУЗАНА.

Зато што госпођа говори и хода живо. (*Одлази да отвори прозор у дну*).

ГРАФИЦА (сањајући дуго).

Да тако стално не бежи од мене... људи су много криви!

СУЗАНА (виче с прозора).

А! Ено господара где прелази на коњу велики врт с поврћем, за њим Педриљо, са два, три, четири хрта.

ГРАФИЦА.

Сад смо добили времена. (седа) Неко лупа, Сузана!

СУЗАНА (трчи да отвори)

А! то је мој Фигаро! А! то је мој Фигаро!

СЦЕНА II.

ФИГАРО, СУЗАНА, ГРАФИЦА (која седи).

СУЗАНА.

Та где си, драги пријатељу, госпођа изгоре од нестрпљења.

ФИГАРО.

А, ти, Сузанице моја? — Зашто би госпођа била нестрпљива! У самој ствари, око чега је реч? Око једне ситнице. Господин граф налази да је наша жена љупка, хтео би да је начини својом љубазницом и то је врло природно.

СУЗАНА.

Природно?

ФИГАРО.

Па онда, он ме је наименовао гласником, а Сузану саветником амбасаде. Ништа ту није без смисла.

СУЗАНА.

Хоћеш ли свршити једном?

ФИГАРО.

И пошто Сузана, моја заручница, не прима диплому, он хоће да иде на руку Марселини. Шта може бити простије од тога? Светити се онима који уде нашим смеровима, тиме што ће се упропастити њихови, то чини свако, то ћемо чинити и ми. Као што видите, ипак сам свршио.

ГРАФИЦА.

Зар ви Фигаро можете говорити тако олако о једној намери која нас све кошта среће?

ФИГАРО.

Ко то каже, госпођо?

СУЗАНА.

Место да си ожалашћен нашим невољама...

ФИГАРО.

Није зар доста то што сам на себе примио бригу о њима? Међутим, да бисмо поступили смишљено исто тако као он, пре свега умеримо његову жудњу за оним што је наше, тиме, што ћемо га онеспокојити о ономе што је његово.

ГРАФИЦА.

То је лепо речено; али како?

ФИГАРО.

То је већ учињено, госпођо, једном лажном доставом о вама...

ГРАФИЦА.

О мени! Јесте ли ви памет изгубили?

ФИГАРО.

О! Он треба да памет изгуби.

ГРАФИЦА.

Човек који је толико љубоморан?

ФИГАРО.

Тим боље! Да човек искористи људе с таквим карактером, треба им само мало распалити крв; а жене то тако добро умеју! Па онда, кад се мисли да ће да пукну од љутине, с једном сплетком мајушном као сламчица, можеш их вући где хоћеш, за нос, у Гвадалкивир. Ја сам удесио да Базил добије једно писмо без потписа у коме се господар извештава, да ће један обожавалац покушати да се с вама састане за време игранке.

ГРАФИЦА.

И ви се тако играте са истином, на рачун једне часне жене?...

ФИГАРО.

Мало их је, госпођо, с којима бих смео то учинити, јер бих могао наићи на истину.

ГРАФИЦА.

Још треба да му захвалим!

ФИГАРО.

Па реците ми зар то није дивно кад смо исцепкали његове комадиће од дана тако да проводи у грдњи и ухођењу своје жене оно време које је био наменио удварању нашој? Он већ не зна где ће и шта ће: да ли да јури за овом? да ли да мотри на ону? Колико је збуњен, видите, видите, ено га где јури пољем и гони зеца који је већ изнемогао. Време венчања примиче се брзо: он ништа није одлучити могао против, а успротивити се томе пред госпођом, никад неће смети.

СУЗАНА.

Неће; али Марселина красоумна, та ће смети.

ФИГАРО.

Бррр! Е, то ме заиста плаши! Поручићеш господару, да ћеш доћи у врт кад буде сумрак.

СУЗАНА.

Ти рачунаш на његову помоћ?

ФИГАРО.

Е богме, чујте, људи који неће баш ништа да учине, ништа не могу успети и нису низашто. То је моја изрека.

СУЗАНА.

Лепа је.

ГРАФИЦА.

Као и његова мисао. Ви бисте пристали да она тамо иде?

ФИГАРО.

Никако Обућићу неког у Сузанину хаљину. Зар ће граф, ако га на састанку ми затекнемо, моћи тргнути своју реч?

СУЗАНА.

Ко ће обући моје одело?

ФИГАРО.

Херувим.

ГРАФИЦА.

Он је отпутовао.

ФИГАРО.

За мене није. Дакле оставља ли ми се да чиним што знам?

СУЗАНА.

Ако је да се изведе каква сплетка, на њега се може ослонити.

ФИГАРО.

И две, три, четири одједном; добро замршене које се преплећу једна с другом. Ја сам рођен за дворанина.

СУЗАНА.

Кажу да је то тежак занат!

ФИГАРО.

Примати, узимати и тражити, ето његове тајне у три речи.

ГРАФИЦА.

У њега је толико поуздање, да га је најзад и мени улио.

ФИГАРО.

То ми је и намера.

СУЗАНА.

Шта си дакле рекао?

ФИГАРО

Да ћу вам, док је још господар одсутан, послати Херувима: очешљајте га, обуците; а ја ћу га скрити

и научити шта треба да ради, па да видите како ћете играти господару! (излази).

СЦЕНА III.

СУЗАНА, ГРАФИЦА (која седи)

ГРАФИЦА (држећи у руци своју кутију за младеж).
Господе Боже, каква сам!. А доћи ће тај младић...

СУЗАНА.

Госпођа дакле неће да он то преболи?

ГРАФИЦА (сања пред својим малим огледалом)
Ја?... Видећеш како ћу га грдити.

СУЗАНА.

Тражићемо да пева своју романсу. (Меће је на графицу).

ГРАФИЦА.

Али је моја коса збиља у нереду.

СУЗАНА (смејући се).

Треба само да поправим ове две витице, тако ће га госпођа боље грдити.

ГРАФИЦА (тргне се из сањарије).

Шта рекосте дакле, госпођице?

СЦЕНА IV.

ХЕРУВИМ (посрамљена изгледа) ГРАФИЦА (која седи), СУЗАНА.

СУЗАНА (Херувиму).

Уђите, господине официру; госпођа прима...

ХЕРУВИМ (прилази дршћући).

Ах! Како ме то име жалости госпођо! Оно ми казује да треба оставити место где сам... куму тако добру...

СУЗАНА.

И тако лепу!

ХЕРУВИМ (с уздахом).

Ах! Да.

СУЗАНА (подражава му).

Ах! Да. Добри младић! С његовим дугим лицемерним трепавицама. Хајде, лепа плава птицо, певајте госпођину романсу.

ГРАФИЦА (отвара је).

Од кога... кажу да је?

СУЗАНА.

Погледајте руменило кривца, поцрвенео је као рак.

ХЕРУВИМ.

Зар је забрањено... нежно волети...?

СУЗАНА (метне му песницу под нос).

Све ћу рећи, угурсузе!

ГРАФИЦА.

Да ли је... пева?

ХЕРУВИМ.

Ох! госпођо, ја сав дршћем!

СУЗАНА (смејући се).

Хајд цим, цим, цим, цим, цим, цим; чим госпођа то хоће, скромни ауторе! Ја ћу га пратити.

ГРАФИЦА.

Узми мој гитар. (Графица седи и држи хартију да би пратила песму. Сузана је иза њене наслоњаче, и почиње на гитару, гледајући на ноте преко своје госпође. Мали паж је пред њом, оборених очију. Слика представља тачно лепу гравуру по Ванло-у, под именом Шпански Разговор*).

*) Положај: Херувим, Графица, Сузана.

Р О М А Н С А

(Арија: *Малборуг* полази у рат)

I Строфа

На мом задиханом тркачу,
(Ох, како ми је на срцу тешко!)
Лутао сам преко поља,
Куд ме коњиц носи.

II Строфа

Куд ме коњиц носи,
Без пажа и коњушара,
Крај једног извора,
(Ох, како ми је на срцу тешко!)
Мислећи на своју куму,
Осећао сам како ми сузе теку.

III Строфа

Осећао сам како ми сузе теку,
Скоро да паднем у очај.
Резао сам у јасену
(Ох, како ми је на срцу тешко!)
Њено почетно слово без свога.
Краљ ту наиђе.

IV Строфа

Краљ ту наиђе,
Са својим баронима и клиром.
Лепи пажу, рече краљица,
(Ох, како ми је на срцу тешко!)
Ко вас је ојадио?
Ко вас је тако расплакао?

V Строфа

Ко вас је тако расплакао?
Треба да нам кажете.
(Ох, како ми је на срцу тешко!)

Имао сам куму,
Коју сам увек обожавао.*)

VI Строфа

Коју сам увек обожавао;
Осећам да ћу за њом умрети.
Лепи пажу, рече краљица,
(Ох, како ми је на срцу тешко!)
Зар је само једна кума?
Ево бићу вам ја.

VII Строфа

Ево бићу вам ја;
Узећу вас за свога пажа
Затим мојом младом Јеленом
(Ох, како ми је на срцу тешко!)
Ћерком једног капетана
Једног дана оженићу вас.

VIII Строфа

Једног дана оженићу вас.
О, не! Ни речи о томе!
Вукући своје бреме, ја ћу,
(Ох, како ми је на срцу тешко!)
Умрети од те туге,
Али утешити се нећу.

ГРАФИЦА.

Има простодушности... И осећаја чак.

СУЗАНА (оставља гитар на једну наслоњачу**).

О! Што се тиче осећаја, овај млади човек вам је...
А, збиља господине официре, јесу ли вам казали
да нам је за увесељење вечери потребно да знамо
раније да ли вам пристаје која од мојих хаљина?

*) Овде графика заустави пажа.

***) Херувим, Сузана, Графика.

ГРАФИЦА.

Бојим се да неће моћи...

СУЗАНА (мери се с њим).

Мога је раста. Скинимо прво огртач (*она га откачи*).

ГРАФИЦА.

А ако би ко наишао?

СУЗАНА.

Па зар ми чинимо што рђаво? Затворићу врата (*потрчи*). Али прво да видим шешир.

ГРАФИЦА.

На мом столу је једна моја капица (*Сузана улази у кабинет чија су врата на ивици позорнице*).

СЦЕНА V.

СУЗАНА, ХЕРУВИМ и ГРАФИЦА (која седи).

ГРАФИЦА.

Све до саме игранке, граф неће знати да сте у двору. Ми ћемо му после рећи да нам је чекање на уверење које треба послати за вама дало идеју...

ХЕРУВИМ (показујући уверење).

На жалост, госпођо, оно је ту! Базил ми га је предао сам.

ГРАФИЦА.

Већ? Боје се да изгубе и минута. (*Она чита*) Толико су хитали, да су заборавили да ударе печат (*Враћа му га*).

СЦЕНА VI.

ХЕРУВИМ, ГРАФИЦА, СУЗАНА.

СУЗАНА (улази с капицом).

Печат, на шта?

ГРАФИЦА.

На његово уверење.

СУЗАНА.

Већ?

ГРАФИЦА.

И ја сам то казала. Је ли то моја капица?

СУЗАНА (седне близу графице).

И то најлепша од свих (*Она пева с чиодама у устима*)

Обрните се овамо

Мој витеже лепи. (*Херувим клекне. Она му меће капицу*).

Госпођо, дражестан је!

ГРАФИЦА.

Удеси му огрлицу више женски.

СУЗАНА (удешава је).

Тако... Та гледајте само балавца како је леп овако као девојка! Богме ја сам љубоморна! (*Ухвати га за браду*). Како смете бити тако лепи?

ГРАФИЦА.

Како је луда! Треба повући горе рукав да наруквице боље стану... (*Задигне му рукав*). Шта му је то на руци? Трака?

СУЗАНА.

И то ваша трака. Баш волим што ју је госпођа видела. Говорила сам ја њему да ћу то рећи! О! Да граф није наишао, ја бих му већ преотела траку, јер ја сам јака скоро као и он.

ГРАФИЦА.

Ту има и крви! (*Скида траку*).

ХЕРУВИМ (постиђено).

Кад сам јутрос, рачунајући да ћу отпутовати, удешавао на коњу ланчић на жвалама, он тргне главом и котурић ми огребе мишицу.

ГРАФИЦА.

Ко је још везивао траком...?

СУЗАНА.

И нарочито још крађеном... Да видимо дакле шта су то котурић.... ланчић.... коњски шеширић... Ништа ти ја не разумем у тим именима! — А! Како му је мишица бела! Као да је женско. Бела него моја. Погледајте, само, госпођо! (*Сравњује их*).

ГРАФИЦА (врло хладно).

Боље би било да ми донесете свилени мелем с мога стола.

СУЗАНА (отисне му главу смејући се, и спусти се на обе руке. Затим иде у кабинет на ивици позорнице).

СЦЕНА VII.

(ХЕРУВИМ на коленима, ГРАФИЦА седи).

ГРАФИЦА (остаје за тренутак тако ћутећи, очију упртих у траку. Херувим је прождире погледом).

Што се тиче моје траке, господине... Како је то она чију боју највише волим... јако сам се љутила што сам је изгубила.

СЦЕНА VIII.

(ХЕРУВИМ на коленима, ГРАФИЦА седи, СУЗАНА).

СУЗАНА (враћајући се).

А завој преко облоге за руку? (*Она даје графици мелем и ножице*).

ГРАФИЦА.

Кад будеш ишла по твоје хаљине за њега, узми и траку с ког другог шешира.

СУЗАНА (излази на врата у дну. односећи пажев огртач).

СЦЕНА IX.

ХЕРУВИМ на коленима, ГРАФИЦА седи.

ХЕРУВИМ (оборених очију).

Она што ми је скинута, излечила би ме очас.

ГРАФИЦА.

Каквим то својством? (Показујући му свилу).
Ово је боље.

ХЕРУВИМ (устежући се).

Трака која је била око главе... или додиривала
кожу једном лицу...

ГРАФИЦА (прекидајући га).

...страном! постаје лековита за ране? Нисам
знала за ту особину. Да је окушам, задржаћу траку
која је била око ваше руке. При првој огреботини...
које од мојих жена... огледаћу је.

ХЕРУВИМ (дирнут).

Ви је задржавате, а ја одлазим!

ГРАФИЦА.

Не за увек.

ХЕРУВИМ.

Како сам несрећан.

ГРАФИЦА (узбуђено).

Ето он плаче. Све је то крив онај гадни Фи-
гаро с његовим предсказивањем!

ХЕРУВИМ (занесен).

Ах! како бих волео да сам већ пред крајем
који ми је он прорекао! Кад бих знао извесно да
ћу умрети овог часа, моја уста осмелила би се можда!...

ГРАФИЦА (прекине га и брише му очи својом ма-
рамицом).

Ћутите, ћутите, дериште. Све то што ви го-
ворите, нема ни трунке смисла (Неко лупа на врата,
она подигне глас). Ко тако лупа код мене?

СЦЕНА X.

ХЕРУВИМ, ГРАФИЦА, ГРАФ (с поља).

ГРАФ (с поља).

Зашто то затварање?

ГРАФИЦА (узнемирена устаје).

Господе Боже! То је мој муж!... (*Херувиму који такође устаје*). Ви без огртача, с разголићеним вратом и руком! Сами са мном! Па тај неред, писмо које је добио, његова љубомора!

ГРАФ (с поља).

Ви не отварате?

ГРАФИЦА.

Јер сам... сама...

ГРАФ (с поља).

Сама? Па с киме онда говорите?

ГРАФИЦА (тражећи одговора).

С вама свакако.

ХЕРУВИМ (за себе).

После онога што је било јуче и јутрос, он ће ме убити на месту! (*Он трчи у кабинет за тоалету, уђе и затвори врата за собом*).

СЦЕНА XI.

ГРАФИЦА (извуче кључ са врата на кабинету, и потрчи те отвори графу).

Ах! Шта сам учинила!

СЦЕНА XII.

ГРАФ и ГРАФИЦА.

ГРАФ (тоном нешто строгим).

Ви немате обичај да се затварате!

ГРАФИЦА (збуњено).

Па... шила сам ово-оно... да, шила сам са Сузаном, она је изишла за часак у своју собу.

ГРАФ (испитује је).

У вас су и лице и глас врло измењени!

ГРАФИЦА.

То није чудновато... ни мало чудновато... уверавам вас... Говорили смо о вама... И она је као што вам кажем изишла...

ГРАФ.

Говорили сте о мени!... Ја сам се вратио због неспокојства: кад сам узјахао, дали су ми једно писмо коме ја нисам нимало поверовао, али које ме је ипак узбудило.

ГРАФИЦА.

Како, господине?... Какво писмо?

ГРАФ.

Мора се признати, госпођо, да смо ви или ја, окружени људима... врло пакосним! Мени је достављено да ће неко за кога ја мислим да је далеко одавде покушати да се с вама види.

ГРАФИЦА.

Ма ко био тај продрзљивац, морао би ући овде; јер је моја намера да не излазим из собе читавог дана.

ГРАФ.

А вечерас, за свадбу?

ГРАФИЦА.

Низашто на свету; нимало се не осећам добро.

ГРАФ.

На срећу — доктор је овде.

(Паж обори столицу у кабинету).

Шта је то лупнуло?

ГРАФИЦА (збуњенија).

Пупнуло?

ГРАФ.

Нешто је оборено.

ГРАФИЦА.

Ја... Ја... Нисам ништа чула...

ГРАФ.

Ви мора да сте нечим страховито занети!

ГРАФИЦА.

Занета? Чиме?

ГРАФ.

У овом кабинету има неког, госпођо.

ГРАФИЦА.

Хм... ко би ту могао бити, господине?

ГРАФ.

То ја вас питам; ја долазим с поља.

ГРАФИЦА.

Хм па... по свој прилици Сузана која спрема.

ГРАФ.

Ви сте казали да је отишла у своју собу!

ГРАФИЦА.

Отишла... или ушла овде; не знам управо.

ГРАФ.

Ако је то Сузана, откуда то узбуђење које видим код вас?

ГРАФИЦА.

Узбуђење, због моје собарице?

ГРАФ.

Да ли је због собарице, не знам; али да је узбуђење, извесно је.

ГРАФИЦА.

Извесно је, господине, да вас та девојка узбуђује и да се о њој више бринете но о мени.

ГРАФ (љутито).

Толико се о њој бринем, госпођо, да желим да је видим овог часа.

ГРАФИЦА.

Ја мислим да ви то често желите, али та сумњицења нису нимало оправдана...

СЦЕНА XIII.

ГРАФ, ГРАФИЦА, СУЗАНА (која улази с хаљинама и затвара врата у дну).

ГРАФ.

У толико ће бити лакше да се побију (*Он виче у правцу кабинета*) Изиђите, Сузана; ја вам наређујем.

СУЗАНА (застане поред алкова у дну).

ГРАФИЦА.

Она је скоро нага, господине; зар се жене тако узнемирују кад су насамо? Пробала је хаљине које јој дајем за удају; утекла је кад вас је чула.

ГРАФ.

Ако се толико боји да се покаже, може бар да говори. (*Обрне се према вратима на кабинету*). Сузана одговорите ми; јесте ли у кабинету?

СУЗАНА (која је остала у дну баци се у алков и сакрије у њему).

ГРАФИЦА (*живо, обрнута кабинету*).

Сузана, ја вам забрањујем да одговарате (*графу*). Оволиког насиља још није било.

ГРАФ (прилази кабинету).

Е, лепо, пошто не одговара, била обучена или не, ја ћу је видети.

ГРАФИЦА (стане пред кабинет).

Ма на ком другом месту, ја то не могу спречити, али се надам да у својој соби...

ГРАФ.

А ја се опет надам да ћу кроз један тренутак сазнати каква је то тајанствена Сузана. Да вам тражим кључ, знам, било би узалуд, али има једно сигурно средство да се ова лака врата провале. Хеј! Овамо неко!

ГРАФИЦА.

Хоћете да скупите своје слуге и да направите читаву бруку једном сумњом која би нас изложила подсмеху целог дворца.

ГРАФ.

Врло, добро, госпођо, доиста, довољан ћу бити и ја сам; сад ћу ја за часак узети из моје собе што ми треба... (*Пође да изиђе и врати се*). Али да би све остало у истом стању, хоћете ли изволети да пођете са мном без бруке и вике, пошто вам је она тако неугодна?... Тако што просто свакако нећете ми одбити!

ГРАФИЦА (узбуђена).

О! господине, зашто бих вам противуречила?

ГРАФ.

А! Заборавио сам врата што воде вашим служавкама; треба да затворим и њих, да бисте били оправдани потпуно (*Затвори врата у дну и узме кључ од њих*).

ГРАФИЦА (за себе).

О господе! Да кобне будалаштине!

ГРАФ (враћа се њој).

А сад, пошто је ова соба затворена, молим вас изволите под руку са мном. (*Гласније*). А што се тиче Сузанае, она ће морати бити тако добра да ме сачека; и најмање зло што је може постићи кад се вратим...

ГРАФИЦА.

Доста, господине, ово је најгнуснија ствар...
(Граф је одводи и врата закључа).

СЦЕНА XIV.

СУЗАНА, ХЕРУВИМ.

СУЗАНА (излази из алкова, дотрчи до кабинета и говори кроз кључаоницу).

Херувиме, отворите.

ХЕРУВИМЕ (излази).

Ах! Сузана каква ужасна сцена! *)

СУЗАНА.

Излазите, ви не можете ни часка часити.

ХЕРУВИМ (уплашено).

Па куда ћу изићи?

СУЗАНА.

Шта ја знам, само изиђите.

ХЕРУВИМ.

Ако нема изласка?

СУЗАНА.

Ако вас сад затече, смождиће вас и ми бисмо пропале... Трчите да испричате Фигару...

ХЕРУВИМ.

Можда прозор према врту није много висок.
(Потрчи да види).

СУЗАНА (ужаснута).

С високог спрата! Немогуће! Ах! сирота моја госпођа! А моја свадба, благи Боже!

* Херувим, Сузана.

ХЕРУВИМ (враћа се).

Прозор је према дињишту, једну или две леје ако и покварим.

СУЗАНА (задржава га и виче).

Он ће врат скрхати!

ХЕРУВИМ (занесен).

Да је бездан у пламену, Сузана, пре бих се у њега бацио но што бих њој наудио... А овај пољубац донеће ми среће. (*Пољуби је и отрчи да скочи кроз прозор*)

СЦЕНА XV.

СУЗАНА (сама, крикне од страха).

А! (*Падне у наслоњачу за тренутак. С неугодним осећањем иде прозору да види и враћа се*) Већ је далеко. Ох! Неваљалац мали! Лак исто као што је леп! Ако тај не буде имао жена... Заузмимо што брже његово место. (*Улазећи у кабинет*) Сад, господине графе, можете разбијати преграду, ако вам то чини задовољство; не било ме ако вам одговорим и једну реч (*Затвори се*).

СЦЕНА XVI.

ГРАФ, ГРАФИЦА (враћају се у собу).

ГРАФ (с полугом у руци коју спусти на једну наслоњачу).

Све је као што сам оставио. Доводећи ме до тога да разбијам ова врата, госпођо, размислите о последицама. Још једном, хоћете ли отворити?

ГРАФИЦА.

Ах! господине, каква то мора бити страшна ћуд која овако може порушити обзире поштовања између мужа и жене! Кад би љубав у вас била толико јака да вас наводи на овај бес, ма колико он био нерасудан, — ја бих га извинила; ја бих можда

због побуде заборавила оно што је у њему за мене увредљиво. Али зар може гола сујета навести једног отменог човека на такву крајност?

ГРАФ.

Била љубав или сујета, ви ћете отворити, или ћу ја овог часа...

ГРАФИЦА (испред њега).

Станите, господине, молим вас! Сматрате ли ме ви за способну да се заборавим према самој себи?

ГРАФ.

Узмите како год хоћете, госпођо; али ја ћу видети ко је у овом кабинету.

ГРАФИЦА (уплашена).

Е лепо, господине, видећете га. Саслушајте ме... мирно.

ГРАФ.

Дакле то није Сузана?

ГРАФИЦА (плашљиво)

Али није бар ни неко лице... од кога бисте се имали што плашити... Били смо спремили једну шалу... врло невину збиља, за вечерас... и кунем вам се...

ГРАФ.

И кунете ми се?

ГРАФИЦА

Да нисмо имали намеру да увредимо ни једног ни другог?

ГРАФ (брзо).

Ни једног ни другог? То је неки човек?

ГРАФИЦА

Дете, господине.

ГРАФ.

Па ко?

ГРАФИЦА.

Скоро не смем да ти кажем!

ГРАФ (бесан).

Ја ћу га убити!

ГРАФИЦА.

Господине!

ГРАФ.

Дакле говорите!

ГРАФИЦА.

Онај млади... Херувим...

ГРАФ.

Херувим! безобразник! Сад су ми јасни и моја сумња и писамце.

ГРАФИЦА (склопивши руке).

Ах! господине, наопако ако помислите...

ГРАФ (лупајући ногом, говори за себе)

И свуд морам наићи на тог проклетог пажа!
(Гласно) Хајде, госпођо, отворите; ја сад знам све. Ви не бисте били тако узбуђени кад сте се опраштали с њим јутрос; он би био отишао кад сам му ја заповедио; ви не бисте толико извијали у вашој причи о Сузани; он се не би тако пажљиво сакрио — да ту нема ничег рђавог.

ГРАФИЦА.

Он се бојао да вас не наљути ако се покаже.

ГРАФ (изван себе од љутине и вичући према кабинету)

Та изиђи, несретниче мали!

ГРАФИЦА (обисне се о њега сва и одбија га).

Ах! господине, господине, ја дршћем за њега од вашег гњева. Тако вам Бога не верујте једној неправедној сумњи! И нека неред у коме ћете га наћи...

ГРАФ.

Неред!

ГРАФИЦА.

Да, на несрећу! Spreмао се да се обуче у женско, с мојим шеширом на глави, у доњој хаљини без огртача, без оковратника, голих руку: хтео је управо да проба...

ГРАФ.

А ви сте хтели да останете у вашој соби! Недостојна супруго! Ах! ви ћете у њој остати... дуго, али да из ње прво избацити једног безобразника, и то тако да га више никад не сретнем.

ГРАФИЦА (падне на колена и подигне руке).
Господине графе, поштедите једно дете; ја се не бих могла утешити кад бих била узрок...

ГРАФ.

Ваш страх отежава његову кривицу.

ГРАФИЦА.

Он није крив, био је пошао; ја сам га позвала.

ГРАФ (бесан).

Устаните, склоните се. Ти си врло дрска кад се усуђујеш говорити ми у корист неког другог!

ГРАФИЦА.

Па добро, ја ћу се склонити господине, ја ћу устати; ја ћу вам дати и кључ од кабинета: али тако вам ваше љубави...

ГРАФ.

Моје љубави! Невернице!

ГРАФИЦА (стане и пружи му кључ).

Обећајте ми да ћете пустити слободно ово дете не чинећи му никакво зло; и нека затим ваш гнев сав падне на мене, ако вас не убедим...

ГРАФ (узимајући кључ).

Сад можете говорити шта хоћете...

ГРАФИЦА (сручи се на једну наслоњачу и покрије очи марамом).

Господе! Он ће умрети!

ГРАФ (отвори врата и тргне се).

СЦЕНА XVII.

ГРАФИЦА, ГРАФ, СУЗАНА.

СУЗАНА (излази смејући се).

Ја ћу га убити, ја ћу га убити! Па убите га, тог неваљалог пажа.

ГРАФ (за себе).

Ах каква лакрдија! (*Гледајући графицу, која је остала запрепашћена*). И ви тако исто правите се да сте зачуђени?... Али можда она ту није сама. (*Уђе у кабинет*).

СЦЕНА XVIII.

ГРАФИЦА (седи), СУЗАНА.

СУЗАНА (притрчи госпођи).

Приберите се, госпођо; он је далеко одавде; скочио је...

ГРАФИЦА.

Ах, Сузана! Ја сам мртва!

ГРАФИЦА (седи), СУЗАНА, ГРАФ.

ГРАФ (излази из кабинета збуњен. *После кратког ћутања*).

Нема никог; овог пута нисам у праву. — Госпођо... ви врло добро глумите.

СУЗАНА (весело).

А ја господине?

ГРАФИЦА (са марамом на устима, да се прибере, не говори).*)

ГРАФ (прилази).

И тако, госпођо, ви сте се шалили?

ГРАФИЦА (прибрала се мало).

А зашто не бих, господине?

ГРАФ.

Каква грозна лакрдија! И из ког разлога, молим вас?...

ГРАФИЦА.

Зар ваше лудости заслужују да човек буде милостив?

ГРАФ.

Ви називате лудошћу оно што се дотиче части!

ГРАФИЦА (постепено, поузданим тоном).

Јесам ли ја за вас пошла да вечно будем жртва заборава и љубоморе, које само ви имате смелости да показујете тако...

ГРАФ.

Ах, госпођо, то је немилосрдно...

СУЗАНА.

Требало је да вас је госпођа пустила да позовете слуге.

ГРАФ.

Имаш право, ја треба да се стидим... Опрости, ја сам тако збуњен...

СУЗАНА.

Признајте, господару, да то мало и заслужујете.

ГРАФ.

А зашто ти ниси изишла кад сам те звао, пакоснице?

*) Сузана, Графица која седи, Граф.

СУЗАНА.

Прѐоблачила сам се како сам знала, с безброј чиода; а госпођа, која ми је забранила да изиђем, имала је свог разлога да тако учини.

ГРАФ.

Уместо што потсећаш на моју кривицу, боље је да ми помогнеш да је умирим.

ГРАФИЦА.

Не, господине; таква увреда не извињава се. Ја ћу се повући у ред сестара Св. Урсуле, а видим и одвећ да је томе време.

ГРАФ.

Зар вас не би било нимало жао?

СУЗАНА.

Ја сам сигурна да би дан поласка био почетак суза.

ГРАФИЦА.

Па, кад би то и било? Ја више волим да за њим жалим него да будем тако подла, да му опростим; он ме је одвећ увредио...

ГРАФ.

Розина...

ГРАФИЦА.

Нисам ја то више, она Розина за којом сте ви толико трчали! Ја сам сирота графица Алмавива, јадна напуштена жена, коју ви више не волите.

СУЗАНА.

Госпођо!

ГРАФ (преклињући).

Имај милости.

ГРАФИЦА.

Ви је нисте имали нимало према мени.

ГРАФ.

Али и то писмо... Оно ми је завртело мозак!

ГРАФИЦА.

Ја нисам пристајала да се оно пише.

ГРАФ.

Ви сте знали?

ГРАФИЦА.

Снај окачењак Фигаро...

ГРАФ.

И он је био ту умешан?

ГРАФИЦА.

Предао га је Базилу.

ГРАФ.

Који ми је рекао да га је добио од једног сељака. О лажљиви певче, ножу са два сечива! Ти ћеш платити за све.

ГРАФИЦА.

Ви тражите за вас опроштај, а ви га не дате другима; ето какви су људи! А! ако би икад пристала да опростим, а с обзиром на заблуду у коју вас је увело то писамце, ја бих тражила да помиловање буде опште.

ГРАФ.

Па ево, од свег срца, графице. Али како да се поправи једна погрешка тако пуна понижења?

ГРАФИЦА (устаје).

Она је то била за обоје.

ГРАФ.

А! Реците право, само за мене. — Али ја још не могу да појмим како жене створе тако брзо и тако тачно лице и тон према околностима. Ви сте цр-

венели, плакали, лице вам је било клонуло!... Части ми, и сада је још.

ГРАФИЦА (упињући се да се насмеши).

Ја сам црвенела... Од љутине на ваша сумњичења. Али, зар су и људи толико нежни да разликују узбуну једне увређене душе од збуњености коју ствара заслужена оптужба?

ГРАФ (смешећи се).

А онај паж у неред, у доњој хаљини и скоро наг...

ГРАФИЦА (показујући Сузану).

Ето га пред вама. Зар вам није милије што сте њега нашли а не другог? Уопште, вама није криво кад наиђете на овог.

ГРАФ (смејући се јаче).

А оне молбе, оне претворне сузе...

ГРАФИЦА.

Кад вас слушам дође ми да се смејем, а мени се много не смеје...

ГРАФ.

Ми мислимо да нешто вредимо у политици, а ми смо само деца. Вас би требало, вас, госпођо, да краљ пошље у амбасаду у Лондону! Ваш је пол морао дубоко проучавати вештину подешавања према приликама, да би могао успети у оволикој мери!

ГРАФИЦА.

На то нас увек нагоните ви.

СУЗАНА.

Верујте нам на реч, па ћете видети да ли смо свет од части.

ГРАФИЦА.

Да ту прекинемо, господине графе. Ја сам отишла одвећ далеко; али моја снисходљивост у једном овако озбиљном случају треба да бар задобије и вашу.

ГРАФ.

Али ви ћете поновити да ми опраштате.

ГРАФИЦА.

Јесам ли ја то казала, Сузана?

СУЗАНА.

Ја, госпођо, нисам чула.

ГРАФ.

Па добро, пустите ту реч.

ГРАФИЦА.

А заслужујете ли је ви, незахвалниче?

ГРАФ.

Да, својим кајањем.

СУЗАНА.

Посумњати да је један човек у кабинету госпођином...

ГРАФ.

Она ме је зато тако строго казнила!

СУЗАНА.

Не поверовати јој кад она каже да је то њена собарица!

ГРАФ.

Розина, зар сте ви немилосрдни?

ГРАФИЦА.

Ах! Сузана, како сам ја слаба! Какав ти пример дајем! (*Пружајући руку графу*) . Ко ће још веровати у љутину жена?

СУЗАНА.

Да: пре а после, госпођо, с њима се мора завршити тако.

ГРАФ (љуби ватрено руку своје жене).

СЦЕНА XX.

СУЗАНА, ФИГАРО, ГРАФИЦА, ГРАФ.

ФИГАРО (долази сав задуван).

Казали су ми да госпођи није добро. Зато сам брзо дотрчао... Радујем се што видим да није ништа.

ГРАФ (суво).

Врло сте пажљиви.

ФИГАРО.

То ми је и дужност. Али пошто није ништа, господару, сви ваши млади клетвеници оба пола доле су с виолинама и гајдама, за моју свадбу, и чекају тренутак када ћете одобрити да поведем своју невесту...

ГРАФ.

А ко ће припазити на графицу у дворцу?

ФИГАРО.

Припазити на графицу? Она није болесна.

ГРАФ.

Није; али онај отсутни човек који ће се с њоме видети?

ФИГАРО.

Какав то отсутни човек?

ГРАФ.

Човек из оног писамцета које сте предали Базилу.

ФИГАРО.

Ко то каже?

ГРАФ.

Кад не бих знао и без тога, само твоје лице које те одаје, лупежу, уверило би ме да лажеш.

ФИГАРО.

Ако је тако, то не лажем ја него моје лице.

СУЗАНА.

Де, јадни мој Фигаро, не троши своју речитост у празне изговоре; ми смо казали све.

ФИГАРО.

Казали шта? Мислите ли ви да сам ја какав Базил?

СУЗАНА.

Да си ти писао оно малочашње писмо да би преварио господара кад уђе, као да је мали паж у кабинету, у коме сам се била затворила ја.

ГРАФ.

Шта можеш да сад говориш?

ГРАФИЦА.

Нема више шта да се крије, Фигаро, шала је изведена.

ФИГАРО (трудећи се да погоди).

Шала... је изведена?

ГРАФ.

Јест, изведена. Шта ти на то кажеш?

ФИГАРО.

Ја! Ја кажем... Да бих волео да се толико може рећи о мојој женидби; зато ако бисте наредили...

ГРАФ.

У погледу писамцета ти дакле не одричеш?

ФИГАРО .

Пошто госпођа тако хоће, Сузана хоће, и ви сами тако хоћете, морам и ја тако хтети; али на вашем месту, бога ми, господару, ја не бих веровао ни речи од свега онога што вам ми говоримо.

ГРАФ.

Увек лагати и кад је очигледно! То већ почиње да ме љути.

ГРАФИЦА.

Е, јадни младић! зашто бисте хтели, господине, да једном каже и истину?

ФИГАРО (тихо Сузани).

Ја га упозоравам на његову опасност; то је све што један честит човек може учинити.

СУЗАНА (тихо).

Јеси ли видео малог пажа?

ФИГАРО (тихо).

Одмах онако нагњеченог.

СУЗАНА (тихо).

А-јао!

ГРАФИЦА.

Хајдмо, господине графе, они би што пре да се узму; њихово нестрпљење је природно! Пођимо на светковину.

ГРАФ (за себе).

А Марселина, Марселина још није ту. (Гласно)
Хтео бих... Бар да се обучем.

ГРАФИЦА.

За нашу послугу! А зар сам ја обучена?

СЦЕНА XXI.

ФИГАРО, СУЗАНА, ГРАФ, ГРАФИЦА, АНТОНИЈО.

АНТОНИЈО (полу-ћефлеисан, држећи саксију шебоја скрханог).

Господару! Господару!

ГРАФ.

Шта хоћеш од мене Антонијо?

АНТОНИЈО.

Наредите да се једном наместе решетке на про-

зорима који су према мојим лејама. Шта се све не баца с тих прозора, а ту мало час бачен је и један човек.

ГРАФ.

С ових прозора?

АНТОНИЈО.

Видите шта су учинили с мојим шебојом!

СУЗАНА (тихо Фигару).

Пази! Фигаро, пази!

ФИГАРО.

Господару, он је ђефлејсан још од јутрос.

АНТОНИЈО.

Нисте погодили. То је мали остатак од јуче. Ето како се суди... од ока.

ГРАФ (жустро).

Тај човек! Тај човек! Где је?

АНТОНИЈО.

Где је?

ГРАФ.

Да.

АНТОНИЈО.

И ја то кажем. Да ми се одма нађе! Ја сам ваш слуга; само ја водим бригу о вашем врту; и кад у њега падне један човек, ви разумете... да је мој добар глас у питању.

СУЗАНА (Фигару).

Скрени, скрени!

ФИГАРО.

Ти ћеш дакле увек пити?

АНТОНИЈО.

А да не пијем, ја бих побеснео.

ГРАФИЦА.

Али пити овако без разлога...

АНТОНИЈО.

Пити без жеђи и водити љубав у свако доба, то је све, госпођо, чиме се одликујемо од животиња.

ГРАФ.

Одговори дакле, где да те отерам?

АНТОНИЈО.

А зар бих ја отишао?

ГРАФ.

Како то?

АНТОНИЈО (додирујући чело).

Ако у вас није доста овог да сачувате једног доброг слугу, ја нисам тако глуп да отерам једног тако доброг господара.

ГРАФ (протресе га љутито).

Ти кажеш, да су са овог прозора бацили једног човека?

АНТОНИЈО.

Да, екселенцијо; мало час, у белом груднику, био је нагао да бежи бестрага.

ГРАФ (који је изгубио стрпљење).

Па онда?

АНТОНИЈО.

Ја сам хтео да трчим за њим, али сам се на вратницама тако ударио у руку, да не могу да макнем на том прсту ни ногом ни руком. (*Подигне прст*).

ГРАФ.

Али би свакако познао човека?

АНТОНИЈО.

О! како не!... Само да сам га видео.

СУЗАНА (тихо Фигару).

Он га није видео.

ФИГАРО.

Шта је тај начинио због једне саксије цвећа! Шта хоћеш, кукумавко, за тај твој шебој? Излишно је да истражујете, господару, ја сам скочио.

ГРАФ.

Како, ви сте!

АНТОНИЈО.

„Шта хоћеш кукумавко?“ Ви сте морали добро порастати од тада, јер ви сте ми се учинили много мањи и тањи!

ФИГАРО.

Свакако; кад се скаче, човек се скупци...

АНТОНИЈО.

Како ја мислим то је пре могао бити... како да кажем онај вивља паж.

ГРАФ.

Херувим, хоћеш да кажеш?

ФИГАРО.

Јест, који се вратио са својим коњем са врата Севиље, у којој је свакако већ.

АНТОНИЈО.

О! Не, ја то не кажем, ја то не кажем; ја нисам видео да је сјахао с коња, јер бих и то рекао.

ГРАФ.

Ту треба имати стрпљења!

ФИГАРО.

Ја сам био у соби за млађе у белом груднику; ал' је топло!... Чекао сам ту моју Сузану, кад од једном чујем глас господара и узбуну која је настала; не знам какав ме је то страх ухватио због

оног писамцета; и кад већ морам да признам своју глупост, ја скочим не размишљајући на леје, где сам чак мало угануо десну ногу (*Почеша се за ногу*).

АНТОНИЈО.

Пошто сте то ви, право је да вам вратим ову хартију која је испала из вашег грудника кад сте пали...

ГРАФ (зграби га).

Дај је овамо! (*Одвије хартију и завије*).

ФИГАРО (за себе).

Ухваћен сам!

ГРАФ (Фигару).

Од страха нисте ваљда заборавили шта је на овој хартији, и откуд она у вашем џепу?

ФИГАРО (збуњен, претура по својим џеповима и извлачи разне хартије).

Свакако нисам... Али код мене је увек пуно. На шта ти ја све немам да одговорим... (*Погледа једну хартију*.) Шта је ово? А ово је једно Марселинино писмо, од четири стране, красно је!... Да то не буде жалба оног јадног кријумчара лова који је у затвору?.. Не, ово је. Имао сам у другом џепу списак намештаја малог дворца.

ГРАФ (поново отвори хартију и држи је).

ГРАФИЦА (тихо Сузани).

Ах! Господе! Сузана, то је официрски декрет.

СУЗАНА (тихо Фигару).

Све је пропало, то је декрет.

ГРАФ (понова савија хартију).

Е дакле, довитљиви човече, не можете да погодите?

АНТОНИЈО (прилазећи Фигару).

Господар каже зар не можете да погодите?

ФИГАРО (одгурне га).

Пих! Гејак један, унео ми се под нос да ми говори!

ГРАФ.

Ви се не сећате шта то може бити?

ФИГАРО.

А, а, а, ах, несрећника! То ће бити декрет тог несрећног детета који ми је био дао а ја заборавио да му вратим, о, о, о, ох! Како сам забораван! Како ће без декрета? Треба појурити одмах за њим...

ГРАФ.

А зашто би вам га он дао?

ФИГАРО (збуњен).

Он је... нешто хтео ту још...

ГРАФ (гледа хартију).

Све је ту.

ГРАФИЦА (тихо Сузани).

Печат.

СУЗАНА (тихо Фигару).

Нема печата.

ГРАФ (Фигару).

Не одговарате?

ФИГАРО.

Јер... управо, треба још само нека итница... он каже да је то уобичајено.

ГРАФ.

Уобичајено! Уобичајено! Шта?

ФИГАРО.

Да се утисне печат с вашим грбом. Можда то и није морало бити.

ГРАФ (отвори хартију и згужва је љутито).

Нема шта, суђено је да не дознам ништа. (За себе). Фигаро је то који све њих учи, и ја да му се не осветим! (Хоће да изиђе у љутини).

ФИГАРО (зауостављајући га).

Ви излазите а нисте наредили моју женидбу?

СЦЕНА XXII.

БАЗИЛ, БАРТОЛО, МАРСЕЛИНА, ФИГАРО, ГРАФ, СУНЦОЖДЕР, ГРАФИЦА, СУЗАНА, АНТОНИЈО, ГРАФОВЕ СЛУГЕ, ЊЕГОВИ ПОДАНИЦИ.

МАРСЕЛИНА (графу).

Не наређујте је, господару! Пре но што њему доделите милост, ви нама дугујете правичност. Он има обавеза према мени.

ГРАФ (за себе).

Моја освета стигла је.

ФИГАРО.

Обавеза! Каквих? Изјасните се.

МАРСЕЛИНА.

Да, ја ћу се изјаснити, неваљалче!

ГРАФИЦА (седне у наслоњачу. Сузана стане до ње).

ГРАФ.

Око чега је ствар, Марселина?

МАРСЕЛИНА.

Око једне брачне обавезе.

ФИГАРО.

Једно просто писамце о новцу који ми је позајмила.

МАРСЕЛИНА (графу).

Под условима да ће ме узети. Ви сте велики племић, први судија у покрајини...

ГРАФ.

Предстаните суду, где ћу судити свима.

БАЗИЛ (показујући Марселину).

У том случају, ваше господство допустиће да и ја потражим своје право на Марселину?

ГРАФ (за себе).

А! ево мога лупежа с писамцетом.

ФИГАРО.

Друга луда исте врсте.

ГРАФ (љутито Базилу).

Ваша права? Ваша права? Баш вам приличи да говорите преда мно, господине будало.

АНТОНИЈО (лупнувши шакама).

Бога ми, погодио га је од прве: тако му је и име!

ГРАФ.

Марселина, док се не испитају ваше тражбе, јавно, у великој сали за примање, обуставиће се све. А ви, честити Базиле, верни и поуздани службениче, идите у село да позовете судије...

БАЗИЛ.

За њену парницу?

ГРАФ.

И довешћете ми оног сељака што вам је дао писамце.

БАЗИЛ.

Зар га ја знам?

ГРАФ.

Ви одбијате?

БАЗИЛ.

Ја у дворац нисам ушао да будем трчкарало.

ГРАФ.

Шта је било?

БАЗИЛ.

Као уметник на сеоској оргуљи, ја госпођу учим клавиру, њене служавке певању, пажеве мандолини; и моје је нарочито да гитаром забављам ваше друштво, кад изволите да ми то наредите.

СУНЦОЖДЕР (изиђе напред).

Ја ћу ићи господару, ако само наредите.

ГРАФ.

Како ти је име, и шта си ти?

СУНЦОЖДЕР.

Ја сам Сунцождер, добри мој господару; пастирчић код коза, позван за прављење ватром та. Све ти данас празнује, знам ја где ћу наћи сву судску булументу.

ГРАФ.

Твоја ревност ми се свиђа, иди; али ви (*Базилу*) отпратите господина свирајући у гитар и певајући, да га успут забавите. Он је од мога друштва.

СУНЦОЖДЕР (весео).

О! шта ја сам од...? (*Сузана га умирује, показујући му руком графицу*).

БАЗИЛ (згранут).

Да отпратим Сунцождера свирајући...?

ГРАФ.

То је ваш посао. Идите, или ћу вас отерати. (*Граф излази*).

СЦЕНА XXIII.

ИСТИ, изузев ГРАФА.

БАЗИЛ (сам себи).

А! шта, нећу ја разбијати зид својом...

ФИГАРО.

Ћупом.

БАЗИЛ (за себе).

Место да помажем њихово венчање, боље да ја гледам да обезбедим своје са Марселином (Фигару).
 Слушај, не закључуј ништа док се ја не вратим.
 (Оде да узме гитар са наслоњаче у дну).

ФИГАРО (за њим).

Да закључим! Ох, иди! Не бој се ничег, чак и кад се никад не би вратио... Ти не изгледаш оран за песму, хоћеш ли да почнем ја?... Хајде, весело, високо „Ла-ми-ла“ за моју заручницу. (Пође натраг, игра и пева следећу шпанску игру (Сегедиљу). Базил га прати, и сви за њим).

Од свега блага
 Више ми је драга
 Смерност моје Сузане.
 Зим, зим, зим,
 Зим, зим, зим,
 Зим, зим, зим,
 Зим, зим, зим,
 Зим, зим, зим,

И зато је љупкост њена
 Моју памет занела.
 Зим, зим, зим,
 Зим, зим, зим,
 Зим, зим, зим,
 Зим, зим, зим.

(Песма се удаљује, не чује се остало)

СЦЕНА XXIV.

СУЗАНА, ГРАФИЦА.

ГРАФИЦА (у наслоњачи).

Видели сте какву ми је лепу сцену начинио ваш ветропир с његовим писамцетом.

СУЗАНА.

Ах! Госпођо! Кад сам изишла из кабинета, да сте могли видети своје лице! одједном је потамнело као облак; затим сте постепено постали црвени, црвени, црвени!

ГРАФИЦА.

Он је дакле скочио кроз прозор?

СУЗАНА.

Без устезања, диван дечко! Лак... као пчела.

ГРАФИЦА.

Ах! тај кобни вртар! То ме је толико узбунило... да нисам била у стању да се приберем.

СУЗАНА.

Ах! госпођо, на против; ту сам ја видела како се отмене госпође, у опхођењу у великом свету, извеште да лажу а да се то и не примети.

ГРАФИЦА.

Мислиш ли ти да граф то не види? А кад би наишао на оно дете у дворцу?

СУЗАНА.

Ја ћу рећи да га тако добро сакрију...

ГРАФИЦА.

Треба да отпутује. После овога што се десило, можете мислити да ми не пада на памет да га пошљем у врт место вас.

СУЗАНА.

Извесно је да ни ја нећу ићи. И тако ће моја удаја још једном...

ГРАФИЦА (устане).

Чекај. Уместо ког другог, или тебе, кад бих отишла ја сама?

СУЗАНА.

Ви, госпођо?

ГРАФИЦА.

Нико се неће изложити опасности... Граф тад неће моћи одрицати... Пошто сам казнила његову љубомору, доказати му још неверство, то би било... Напред! Срећан удес у првом случају, даје ми смелости за други. Поручи му брзо да ћеш доћи у врт. Али само да нико...

СУЗАНА.

А Фигаро?

ГРАФИЦА.

Не, не. Одмах би он ту уплео што свога... Донеси ми моју маску од кадифе и мој штап; да идем да о том промислим на тераси.

СУЗАНА (улази у кабинет за тоалету).

СЦЕНА XXV.

ГРАФИЦА (сама).

Доста је дрзак, мој мали план! (*Окрене се*). А! Трака! моја лепа трака! заборавила сам је! (*Узме је са наслоњаче и умотава*). Никад се од тебе одвојити нећу... Ти ћеш ме сећати на сцену када је оно несрећно дете... Ах! Господине графе, шта сте ви урадили? А ја! Шта ја у овом тренутку радим?

СЦЕНА XXVI.

ГРАФИЦА, СУЗАНА.

ГРАФИЦА (кријући метне траку у недра).

СУЗАНА.

Ево вам штап и ваша образина.

ГРАФИЦА.

Не заборави да сам ти забранила да о овом ишта кажеш Фигару.

СУЗАНА (радосно).

Госпођо! ваш је план диван! Мислила сам о њему, он приближује све, окончава све, обухвата све, и како год било, моја удаја сад је извесна. (Љуби у руку графицу).

(Оне излазе).

(За време међучина, слуге спремају салу за примање. Донесу две клупе са наслоном за адвокате, и остављају их на две стране позорнице тако, да се иза њих може пролазити. На средини позорнице у дну, поставља се узвишење са два степена, на које се ставља графова наслоњача. Писарев сто и столица долазе пред узвишењем, а столица за Напаст и остале судије с две стране узвишења на коме је граф).

ТРЕЋИ ЧИН

(Сала у дворцу, звана Престона Сала, која служи и као судска сала; са стране балдахин и под њим слика краљева).

СЦЕНА I.

ГРАФ, ПЕДРИЉО (у груднику, с чизмама на ногама, и запечаћеним пакетом у рукама.)

ГРАФ (брзо).

Јеси ли ме добро чуо?

ПЕДРИЉО.

Јесам, екселенцијо. (Излази).

СЦЕНА II.

ГРАФ (сам, виче).

Педриљо!

СЦЕНА III.

ГРАФ, ПЕДРИЉО (враћа се).

ПЕДРИЉО.

Екселенцијо!

ГРАФ.

Нису те видели?

ПЕДРИЉО.

Нико.

ГРАФ.

Узмите коња — Берберца.

ПЕДРИЉО.

Он је на вратницама врта, већ оседлан.

ГРАФ.

Па напред, без одмора, право у Севиљу!

ПЕДРИЉО.

Нема више од три миље, добре.

ГРАФ.

Кад стигнете, дознајте да ли је паж стигао.

ПЕДРИЉО.

У хотел?

ГРАФ.

Да; и нарочито кад је стигао.

ПЕДРИЉО.

Разумем.

ГРАФ.

Предај му његов декрет, и врати се брзо.

ПЕДРИЉО.

А ако тамо не би био?

ГРАФ.

Вратите се још брже, и јавите ми. А сад идите.

СЦЕНА IV.

ГРАФ (сам корача, размишљајући).

Нисам учинио паметно што сам удалио Базила!... Љутина није добар саветник. — Оно писмо што ми га је он предао, у коме ми се јавља о једном покушају са графицом; па собарица затворена у тренутку када ја наилазим; госпођа сва преплашена, претворно или истински; човек који скаче кроз прозор, па други

који признаје... или тврди као да је то он... Не могу да се нађем у свему томе... Ту се крије нешто. Да се претпостави раскалашност мојих поданика? Стало је људима те багре до тога! А графицица? Ако би какав безобразник насрнуо... Куд сам ја отишао? Доиста кад се глава заврти, и најздравија машта постаје луда као сан! Забављала се је; оно пригушено смејање, па веселост која још није била престала!... Она поштује себе; а моја част!... Шта је с њом?... С друге стране, шта је са мном? Да ли је та бештија Сузана издала моју тајну?... Како та тајна још није и њена, могла је!... Шта ме то везује за ту лудост? Сто пута сам хтео да то напустим... Чудно дејство неодлучности! Да је без борбе, хиљаду пута бих је мање желео. — И тај Фигаро не долази! Треба га вешто испипати. (*Фигаро се појављује у дну, он застане*). И покушати у разговору с њим да на околишан начин откријем да ли он што зна или не зна о мојој љубави према Сузани.

СЦЕНА V.

ГРАФ, ФИГАРО.

ФИГАРО (за себе).

Ту смо.

ГРАФ.

...Ако је од ње дознао само једну реч...

ФИГАРО (за себе).

Слутио сам.

ГРАФ.

...Оженићу га старом.

ФИГАРО.

Драганом Дон Базила?

ГРАФ.

...Па ћемо видети шта ћемо начинити од младе.

ФИГАРО.

Ах! мојом женом, молим вас!

ГРАФ (обрне се).

Хм! Шта? Шта је то?

ФИГАРО (прилази).

Па ја — дошао сам по вашој наредби.

ГРАФ.

А нашто те речи?

ФИГАРО.

Ја нисам рекао ништа.

ГРАФ (понови).

Мојом женом, молим вас.

ФИГАРО.

То је крај... једног мог одговора: *говорите о том с мојом женом, молим вас.*

ГРАФ (шета се).

Његовом женом!... Ја бих волео знати какав посао може задржати господина кад га ја зовем?

ФИГАРО (прави се да је дотеривао своје одело).

Био сам се упрљао кад сам пао на оне леје; превлачио сам се.

ГРАФ.

Зар за то треба читав један час?

ФИГАРО.

Треба времена.

ГРАФ.

Слуге се овде... дуже облаче него господари!

ФИГАРО.

Јер немају собара да им помажу у облачењу.

ГРАФ.

Ја нисам најбоље разумео шта вас је то мало пре нагнало да се излажете опасности без нужде, да скачете...

ФИГАРО.

Опасности? Као да сам се жив сручио у бездан...

ГРАФ.

Хоћете да преварите мене, правећи се као да сте ви били преварени, подмукло створење! Разумете ви добро да мени није стало до те опасности него до разлога зашто сте скочили.

ФИГАРО.

По једној лажној достави, ви наилазите бесан, обарате лево и десно као речна бујица Морене; ви тражите једног човека по сваку цену, или ћете развалити врата, пробити зидове! Случајно ја се ту налазим: у вашој јарости ко зна да ли не бисте...

ГРАФ (прекидајући га).

Могли сте утећи низ степенице.

ФИГАРО.

Па да ме ви шчепате у ходнику.

ГРАФ (љутито).

У ходнику! (За себе). Ја се узрујавам и ометам оно што хоћу да дознам.

ФИГАРО (за себе).

Да видимо шта хоће, и будимо на опрези.

ГРАФ (блаже).

Нисам то хтео да кажем; оставимо то. Ја сам, јест, ја сам помишљао да те водим у Лондон, као скоротечу... Али, кад сам о томе размислио...

ФИГАРО.

Господар је променио мишљење?

ГРАФ.

Прво, ти не знаш енглески.

ФИГАРО.

Знам „Год-дам“.

ГРАФ.

Не разумем.

ФИГАРО.

Кажем да знам „Год-дам“.

ГРАФ.

Па?

ФИГАРО.

Богме је то леп језик, тај енглески; са мало можеш где хоћеш. Са „Год-дам“ у Енглеској нигде не можеш остати ни гладан ни жедан. — Ако вам се приједи добра дебела пилећина, уђите у коју крчму и покажите само келнеру руком (*као да обрће ражсањ*) „Год-дам“! одмах ће вам донети усољени говеђи папак без хлеба. Просто дивно! А ако волите гутљај изврсног бургундца или ружице, само оволико (*као да отвара боцу*) „Год-дам“! — Одмах вас послуже пивом, у лепом калајном бокалу, с пеном до вршка. Какво задовољство! А ако сретнете коју од оних лепих цура које уситне кораком, оборених очију, забачених лактова и с куковима који се прегипбају? Умиљато скупите све прсте на уста. Ах! „Год-дам“! Она вам распали један амалски шамар: значи, да разуме. Енглези, истина, додају овде онде још по коју реч у разговору; али није тешко видети да „Год-дам“ чини основу језика; и ако господар нема неки други разлог да ме остави у Шпанији...

ГРАФ (за себе).

Он хоће у Лондон; значи, она није говорила.

ФИГАРО (за себе).

Он верује да ја не знам ништа; навимо га мало у том правцу.

ГРАФ.

Какав је разлог имала графицица да ме онако изигра?

ФИГАРО.

Бога ми, господару, то ћете ви знати боље него ја.

ГРАФ.

Ја јој излазим на сусрет у свему, и обасипам је поклонима.

ФИГАРО.

Ви јој чините поклоне, али сте неверни. Зар се може бити захвалан за излишно ономе који нас оставља без неопходног?

ГРАФ.

...Некад си ми говорио све.

ФИГАРО.

И сад вам не кријем ништа.

ГРАФ.

Колико ти је графицица дала за тај леп одговор?

ФИГАРО.

Колико ми дасте ви да је извучем из шака докторових? Не, господару, човека који нас служи добро — не понижавајмо, ако нећемо да од њега начинимо рђавог слугу.

ГРАФ.

Зашто увек мора бити нечег двосмисленог у оном што ти чиниш?

ФИГАРО.

Зато, што се то види свуда кад се неће да гледа право.

ГРАФ.

Ужасан глас имаш.

ФИГАРО.

А ако бих вам ја казао да више вредим од њега? Колико је господе, која би толико смела рећи о себи?

ГРАФ.

Колико год сам те пута видео да идеш за срећом, никад ниси ишао право.

ФИГАРО.

И како бих? Ту је гомила: свако хоће да учествује у трци; тиска се, гура, лакта, обара, па ко стигне; остало бива прегажено. И зато свршено је; што се мене тиче, ја се одричем.

ГРАФ.

Среће (*За себе*). То је нешто ново.

ФИГАРО (*за себе*).

Да видиш ти сад мене. (*Гласно*). Ваша екселенција подарила ми је место вратара у дворцу; то је врло лепа служба; истина, ја нећу бити обдаривани гласник занимљивих депеша; али, у накнаду за то, срећан са својом женом у једном кутку Андалузије...

ГРАФ.

Ко би ти бранио да је поведеш у Лондон?

ФИГАРО.

Морао бих је тако често остављати саму, да би ми женидба убрзо пресела.

ГРАФ.

С твојим карактером и духом, ти би једног дана могао бити унапређен за чиновника.

ФИГАРО.

За унапређење да треба духа? Господар се шали на рачун мога духа. Треба бити осредња глава и пузавац, па да постигнеш све.

ГРАФ.

Требало би само проучити политику у мојој служби.

ФИГАРО.

Ја је знам.

ГРАФ.

Као енглески, основу језика!

ФИГАРО.

Да, ако би се у овоме случају имало чиме хвалити. Али, правити се да не знаш оно што знаш, а да знаш све што не знаш; да разумеш што не схваћаш, да не чујеш што разумеш, нарочито да можеш преко своје снаге ; представљати као велику тајну то што кријеш да немаш никакве; затворити се у канцеларији да подрезујеш пера, и показати се дубок и ако си, као што се каже, празан и шупаљ; добро или рђаво тек играти велику личност; сејати уходе и издржавати издајнике; скидати печате, хватати писма, и трудити се да значајем циља улепшаш јадност средстава: ако у томе није сва политика, не било ме!

ГРАФ.

Ех! Ти описујеш сплетку!

ФИГАРО.

Политика, сплетка, како хоћете; али како их ја сматрам за сестре близнакиње, нек се њима бави ко хоће! Моја драга мени је милија, као што се каже у оној песми из старог доба.

ГРАФ (за себе).

Хоће да остане. Разумем... Сузана ме је издала.

ФИГАРО (за себе).

Ја га збуњујем, и враћам му мило за драго.

ГРАФ.

И тако, ти се надаш да ћеш добити своју парницу противу Марселине?

ФИГАРО.

Зар ћете ми уписати у кривицу што нећу матору девојку, кад ваша екселенција допушта себи да нам узима све младе.

ГРАФ (подсмевајући се).

У суду судија се заборавља, и види само пропис.

ФИГАРО.

Снисходљив за велике, суров за мале.

ГРАФ.

Зар ти мислиш да се ја шалим?

ФИГАРО.

Ех! Ко то зна господару? Темпо е galant иото вели Италијан; време увек каже истину; оно ће ми рећи ко ми мисли зло или добро.

ГРАФ (за себе).

Ја видим да су му казали све! Ожениће се старом.

ФИГАРО (за себе).

Хтео је да ме искуша, шта је дознао?

СЦЕНА VI.

ГРАФ, ЈЕДАН ЛАКЕЈ, ФИГАРО.

ЛАКЕЈ (пријављује).

Дон Кузман Напаст.

ГРАФ.

Напаст?

ФИГАРО.

Е! Па да. Редовни судија, председник месног суда, члан вашег суда добрих људи.

ГРАФ.

Нека чека.

(Лакеј излази).

СЦЕНА VII.

ГРАФ, ФИГАРО.

ФИГАРО (један тренутак посматра графа који се задубио).

Је ли ме зато господар звао?

ГРАФ (тргне се из размишљања).

Ја?... Наредио сам да се спреми овај салон за јавну седницу.

ФИГАРО.

Па што још недостаје? Велика наслоњача за вас, лепе столице за чланове суда, столица за писара, две клупе за адвокате, у прегради леп свет а рита позади. Одох да отпустим трљаче пода. (Излази).

СЦЕНА VIII.

ГРАФ (сам).

Збунио ме угурсуз. Његова је снага у препирци; притисне вас, умота... Ах! сложили сте се, лупежу и бештијо, да ме изиграте! Будите пријатељи, будите љубавници, будите што вам драго, немам ништа против; али супрузи, богме...

СЦЕНА IX.

СУЗАНА, ГРАФ.

СУЗАНА (задихана).

Господару... опростите, господару.

ГРАФ (рђаво расположен).

Шта је, госпођице?

СУЗАНА.

Ви сте љутити?

ГРАФ.

Ви свакако хоћете нешто?

СУЗАНА (плашљиво).

Госпођа је добила њену несвестицу. Дотрчала сам да вас умолим да нам позајмите ваше стакленце с етером. Вратила бих вам одмах.

ГРАФ (даје јој га).

Не, не, задржите га за вас саму. Биће вам од користи ускоро.

СУЗАНА.

Шта, зар жене мога сталежа имају несвестице? То је положајна болест, која се добија само у будоарима.

ГРАФ.

Богме невеста која је јако заљубљена, па изгуби свога будућега...

СУЗАНА.

Кад исплатим Марселину миразом који сте ми обећали...

ГРАФ.

Који сам вам обећао ја?

СУЗАНА (обори очи).

Господару, мени се учинило да сам тако чула.

ГРАФ.

Јест, ако бисте и ви хтели мене чути.

СУЗАНА (оборених очију).

А зар није моја дужност да слушавам његову екселенцију?

ГРАФ.

Па зашто ми то нисте раније казали, свирепа девојко?

СУЗАНА.

Зар је икад доцкан рећи истину?

ГРАФ.

Дошли бисте дакле предвече у врт?

СУЗАНА.

Зар се ја по њему не шетам сваке вечери?

ГРАФ.

Како си се строго понашала према мени!

СУЗАНА.

Јутрос? — А паж иза наслоњаче?

ГРАФ.

Има право, заборавио сам. Али зашто то тврдоглаво одбијање кад је Базил с моје стране...?

СУЗАНА.

Каква је потреба да и један Базил...?

ГРАФ.

Опет има право. Међугим постоји један Фигаро, коме се бојим да сте ви све казали.

СУЗАНА.

Пх! Ја му казујем све... осим оног што од њега треба прећутати.

ГРАФ (смејући се).

Ах! дражесна је! И ти ми то обећаваш? Ако ти не одржиш своју реч, да се разумемо, срце моје: нема ли састанка, нема мираза, нема удаје.

СУЗАНА (поклони се).

Али тако исто нема ли удаје, нема ни господарског права, господине графе.

ГРАФ.

Откуд јој дође све то на памет што каже? Чисти ми полудећу за њом! Али твоја госпођа чека стакоце..

СУЗАНА (смејући се и враћајући стакоце).

Зар сам могла с вама говорити без повода?

ГРАФ (хоће да је пољуби).
Слатко створење!

СУЗАНА (измакне се).
Ево неког.

ГРАФ (за себе).
Моја је. *(Он побегне)*.

СУЗАНА.
Брзо да испричамо госпођи.

СЦЕНА X.

СУЗАНА, ФИГАРО.

ФИГАРО.

Сузана! Сузана! Куда јуриш тако после разговора са господином?

СУЗАНА.

Ако хоћеш парничити се, али ти си твоју парницу добио. *(Одјури)*.

ФИГАРО (иде за њом).

Е! Али реци ти...

СЦЕНА XI.

ГРАФ (враћа се сам).

Ти си своју парницу добио! — У лепу сам клопку хтео упасти! О драги моји безобразници! Ја ћу вас казнити тако... Једну добру пресуду, сасвим како је право... Али ако буде хтео платити стару?... с чиме?... Ако буде платио... Еееех! а зар ја немам поноситог Антонија, чија племенита гордост гледа у Фигару једног незнанка недостојног за његову нећаку? Ако повладим тој слабости... А зашто не? на широком пољу сплетке треба умети неговати све па чак и сујету једне будале. *(Он зове) Анто... (угледа Марселину и остале. — Он изиђе)*.

СЦЕНА XII.

БАРТОЛО, МАРСЕЛИНА, ДОН КУЗМАН-НА-
ПАСТ.

МАРСЕЛИНА (Напасти).

Господине, чујте моју ствар.

НАПАСТ (у судској одећи и муцајући мало).
Е лепо, го-оворимо о њој усмено.

БАРТОЛО.

Реч је о једном обећаном венчању.

МАРСЕЛИНА.

С којим иде позајмица новца.

НАПАСТ.

Ра-азумем, ет соетера, остало.

МАРСЕЛИНА.

Не, господине, нема ет соетера.

НАПАСТ.

Ра-азумем: имате ли суму?

МАРСЕЛИНА.

Не господине; ја сам дала у зајам.

НАПАСТ.

Ра-азумем добро; ви-и сад тражите свој новац.

МАРСЕЛИНА.

Не, господине; ја тражим да се он ожени са мном.

НАПАСТ.

Е! Ра-азумем врло добро! А он хо-оће ли да
се ожени вама?

МАРСЕЛИНА.

Неће, господине; у томе је цео спор!

НАПАСТ.

Мислите ли ви да ја не ра-азумем спор?

МАРСЕЛИНА.

Не, господине. (*Бартолу*) Где смо ми? (*Напасти*)
Шта! ви ћете нам судити?

НАПАСТ.

Зашто сам купио иначе своје звање ако не за то?

МАРСЕЛИНА (*уздишући*).

Велика је то злоупотреба продавати звања.

НАПАСТ.

Јесте; било би бо-оље да нам их дају бесплатно.
Против кога во-одите спор?

СЦЕНА XIII.

БАРТОЛО, МАРСЕЛИНА, НАПАСТ, ФИГАРО (*враћа се трљајући руке*).

МАРСЕЛИНА (*показујући Фигара*).

Господине, против овог непоштеног човека.

ФИГАРО (*врло весело Марселини*).

Можда вам сметам. — Господар ће доћи за тренутак, господине већниче.

НАПАСТ.

Ја сам негде ви-идео овог младића?

ФИГАРО.

У служби код госпође ваше жене, у Севиљи, господине већниче.

НАПАСТ.

Ка-ад је то било?

ФИГАРО.

Нешто мање но годину дана пре рођења господина сина вашег млађег, који је, — могу то с поносом рећи, врло лепо дете.

НАПАСТ.

Јест, на-ајлепши је од свих. Кажу да се ти лепо овде про-оводиш?

ФИГАРО.

Господин је врло љубазан. Ништа овде није —

НАПАСТ.

Обећати венчање! Е-е! Несрећни звекан!

ФИГАРО.

Господине...

НАПАСТ.

Је ли добри младић го-оворио с мојим секретаром?

ФИГАРО.

Да то није писар Дводланица?

НАПАСТ.

Да; то је јагње које две овце сиса.

ФИГАРО.

Сиса? Ја сам сведок да прождире. О! те како још, ја сам говорио с њиме и о изводу и о додатку извода; како је то у обичају, у осталом.

НАПАСТ.

Треба и-испунити форме.

ФИГАРО.

Свакако, господине; јер ако суштина парнице припада парничарима, зна се већ да је форма својина суда.

НАПАСТ.

Овај младић ни-је та-ако глуп као што сам ја мислио у-упочетку. Е лепо, пријатељу, пошто ти то-олико знаш обратићемо пажњу на твоју ствар.

ФИГАРО.

Господине, ја се поверавам вашој правичности, и ако припадате нашем правосуђу.

НАПАСТ.

Како?... Јест, ја припадам пра-авосуђу. Али ако си ти дужан, а не плаћаш?

ФИГАРО.

Зар господин онда не види да је то као и да не дугујем?

НАПАСТ.

Без сумње. — А! Шта-а каже он?

СЦЕНА XIV.

БАРТОЛО, МАРСЕЛИНА, ГРАФ, НАПАСТ, ФИГАРО, ЈЕДАН ПРИЈАВНИК.

ПРИЈАВНИК (идући пред графом виче).
Господар! господо.

ГРАФ (у судској одећи).

Зар у судској одећи овде, господине! Тиче се само једне домаће ствари; обично одело било је сасвим добро.

НАПАСТ.

Ви-исте сувише добри, господине графе, Али ја нигде не и-идем без ње, јер фо-орма, знате ли форма! има их који се сме-еју судији у краткој одећи, а др-дршћу чим виде судију у судској тоги. Форма, фо-орма!

ГРАФ (пријавнику)

Уведите суд.

ПРИЈАВНИК. (отвара врата крештећи)
Суд!

СЦЕНА XV.

(Исти, АНТОНИЈО, слуге из дворца, сељаци и сељанке у свечаном руву. ГРАФ седа у велику наслоњачу; НАПАСТ на једну столицу са стране; писар на столичицу иза свога стола; судије, адвокати на клупе; МАРСЕЛИНА крај БАРТОЛА; ФИГАРО на другу клупу; сељаци и слуге стоје позади).

НАПАСТ (Дводланици).

Дводланицо, по-озовите парничаре.

ДВОДЛАНИЦА (чита један акт).

Племенити, врло племенити, бескрајно племенити, Дон Педро Жорж, хидалго, барон од „Лос Алтос и Монтес Фиерос и Отрос Монтес“; против Алонза Калдерона, младог драмског писца. Реч је о једној мртворођеној комедији које се један и други одричу и бацају један на другог.

ГРАФ.

У праву су обоје, не подлежи суђењу. Ако заједно напишу друго једно дело, па оно нешто успе у великом свету, наређујем да племић на дело стави своје име, а песник свој талент.

ДВОДЛАНИЦА (чита један други акт).

„Андре Петрукио, земљорадник; против обласног порезника.“ У питању је једна незаконита принудна наплата.

ГРАФ.

Ствар не спада у моју надлежност. Ја ћу бољу услугу учинити својим поданицима ако их заштитим кад ствар дође код краља. Даље.

ДВОДЛАНИЦА (узима трећи акт), БАРТОЛО и ФИГАРО устају).

„Барбара - Агара - Рааб - Мадлена - Николија - Марселина Чврстогажа, девојка пунолетна. (Марселина устане и поклони се). „Против Фигара...“ место за крштено име празно.

ФИГАРО.

Аноним.

НАПАСТ.

А-аноним? који је то све-етац?

ФИГАРО.

Мој.

ДВОДЛАНИЦА (пише).

Против анонима Фигара. Шта је?

ФИГАРО.

Племић.

ГРАФ.

Ви сте племић? (Писар пише).

ФИГАРО.

Да је провиђење хтело, ја бих био син кнежевски.

ГРАФ (писару).

Даље.

ПРИЈАВНИК (крештавим гласом).

Мир! господо!

ДВОДЛАНИЦА (чита).

„...за дело одбијања женидбе од стране реченог Фигара са реченом Марселином Чврсто-гажа. Доктор Бартоло заступа тужилицу, а речени Фигаро сам себе, ако то суд допусти, противно вољи обичаја и овдашњег правосуђа“...

ФИГАРО.

Обичај, господине Дводланицо, често је злоупотреба. Клијент који је нешто образован зна своју ствар боље но извесни адвокати који се обливају хладним знојем, деру из свег гласа, знају све осим случаја који бране, и којима је исто тако мало стало хоће ли упропастити парничара колико досадити

слушаоцима и успавати господу: а надувенији су кад изиђу но да су саставили Цицеронову „Oratio pro Мигена“. Што се мене тиче, ја ћу изложити случај у мало речи. Господо...

ДВОДЛАНИЦА.

Све је то било излишно, јер ви нисте тужилац, и имате само одбрану. Изиђите, докторе, и читајте обећање.

ФИГАРО.

Јесте, обећање!

БАРТОЛО (стављајући наочаре).

Оно је јасно.

НАПАСТ.

И-има да се види.

ДВОДЛАНИЦА.

Та мир, господо.

ПРИЈАВНИК (крештавим гласом).

Мир!

БАРТОЛО (чита).

„Ја доле потписани признајем да сам примио од госпођице и т. д.... Марселине Чврстогаже, у дворцу Д'агвас Фрескас, суму од две хиљаде зечећих пиастра; коју ћу јој суму вратити на њен захтев, у овом дворцу; и захвалности ради оженити се њоме, и т. д. потписао Фигаро, просто и чисто.“
Ја захтевам исплату признанице и испуњење обећања уз судске трошкове. (*Почиње говор*).

Господо... никад занимљивија ствар није још била пред судом; и, од времена Александра Великог који је био обећао да ће се оженити лепом Талестријом...

ГРАФ (прекидајући га).

Пре но што би се ишло даље, адвокате, треба утврдити вредност писмена.

НАПАСТ (Фигару).

Шта имате да при-иметите на ово што је прочитано.

ФИГАРО.

Да постоји, господо, зла воља, погрешка или расејаност у начину на који је прочитано писмено; јер у њему није речено „коју ћу јој суму вратити и оженити се њоме“... већ „коју ћу јој суму вратити, или оженити се њоме;“ што је нешто сасвим друго.

ГРАФ.

Стоји ли у акту *и*, или доиста *или*?

БАРТОЛО.

Стоји *и*.

ФИГАРО.

Стоји *или*.

НАПАСТ.

Дво-дланицо, прочитајте ви сами.

ДВОДЛАНИЦА (узимајући хартију).

И то је најсигурније, јер често парничари изврћу у читању. (*Чита*). Ја а, а, (*претрчава текст*) Госпођице, о-о-о од Чврсто-гаже а, а, а. Ха! коју ћу јој суму вратити на њен захтев у овом дворцу... *и... или... и... или...*“ реч је врло рђаво исписана... покрмачено је.

НАПАСТ.

По-окрмачено? знам шта је.

БАРТОЛО (као тужилац).

Ја тврдим да је то копулативна веза *и* која везује корелативне делове реченице; исплатићу госпођици, *и* оженићу се њоме.

ФИГАРО (као бранилац).

А ја тврдим да је то алтернативна веза *или* која раздваја речене делове: исплатићу госпођици, *или*

ћу се оженити њоме. За цепидлачење-цепидлачење и по. Нек покуша да говори латински, ја сам Грк. Упропастићу га.

ГРАФ.

Како да се пресуди у оваквој једној ствари?

БАРТОЛО.

Да прекинемо, господо, и да се не препиремо око једне речи, примамо да стоји *или*.

ФИГАРО.

Тражим да се то забележи.

БАРТОЛО.

Једно тако рђаво извлачење неће спасти кривца. Да испитамо обвезу у том смислу. (*Он чита*) „Коју ћу јој суму вратити у овом дворцу, или где оженити се њоме,“ као кад би се казало: „пустиће вам се крв у овој постељи, или где другде само у топломе; или где-значи где било. Тако „у овом дворцу или где“ господо значи „или где било“...

ФИГАРО.

Нимало; реченица је у овом смислу „или ће вас убити болест, или лекар“ једно или друго, то је неоспорно. Други пример: или ви нећете написати ништа што се свету свиди или ће вас глупаци грдити; смисао је јасан, јер у овом случају „глупаци“ или „пакосници“ су именица која је главно. Мисли ли господин Бартоло да сам ја заборавио своју синтаксу? Према томе је „платити јој у овом дворцу, *запета*, или где се оженити њоме“...

БАРТОЛО (брзо).

Без запете.

ФИГАРО (брзо).

Има је. То је *запета*, господо, или ћу се ја оженити њоме!

БАРТОЛО (гледајући брзо у хартију).
Без запете, господо.

ФИГАРО (брзо).

Била је господо. У осталом, зар човек који се жени враћа новац?

БАРТОЛО (брзо).

Да; ми склапамо брак имовно подвојени.

ФИГАРО (брзо).

А ми телесно подвојени, пошто венчање не значи исплату.

(Судије устају и измењују мишљење шапатом).

БАРТОЛО.

Лепо одужење.

ДВОДЛАНИЦА.

Мир, господо!

ПРИЈАВНИК (крештавим гласом).

Мир!

БАРТОЛО.

Овакав један лупеж зове то плаћањем својих дугова.

ФИГАРО.

Браните ли ви то своју ствар, адвокате?

БАРТОЛО.

Ја заступам ову госпођицу.

ФИГАРО.

Можете и даље булазнити, али престаните да вређате. Кад су судови, бојећи се напраситости парничара, допустили да се позову они који нису у спору, није се мислило да ће ти одмерени браниоци смети постати повлашћени безобразници. То значи снитити најплеменитију установу. (Судије продужују да измењују своја мишљења шапатом).

АНТОНИЈО (Марселини, показујући судије).
Шта ти имају толико да мрмоље?

МАРСЕЛИНА.

Подмитили су великог судију; он је подмитио другог, и ја ћу изгубити мој спор.

БАРТОЛО (тихо, мрачним гласом).

И ја се бојим.

ФИГАРО (весело).

Храбро, Марселина!

ДВОДЛАНИЦА (устаје, Марселини).

А! То је сувише! Ја вас оптужујем; и за част суда ја тражим да се пре но што се пресуди она друга твар, изрече пресуда по овој.

ГРАФ (седа).

Не, писару, ја нећу пресуђивати о мојој личној увреди; један шпански судија неће се осрамотити прекорачењем закона које једва ако би било достојно азијских судова; доста је других злоупотреба. А поправићу још једну, образложујући своју пресуду: сваки судија који тако не учини, велики је непријатељ закона. Шта може тражити тужилица? Венчање ако оптужени нема да плати; обоје било би противуречно.

ДВОДЛАНИЦА.

Мир, господо!

ПРИЈАВНИК (крештавим гласом).

Мир!

ГРАФ.

Шта има да нам одговори бранилац? Да хоће да очува своју слободу; до воље му..

ФИГАРО (радосно).

Добио сам!

ГРАФ.

Али пошто у тексту стоји: „Коју ћу суму платити на њен први захтев или ћу се оженити њоме, и т. д.“ Суд осуђује браниоца да плати две хиљаде звечећих пиастра тужилици, или да се ожени њоме још данас.

ФИГАРО (запрепашћено).

Изгубио сам!

АНТОНИЈО (радосно).

Дивна пресуда!

ФИГАРО.

По чему је дивна?

АНТОНИЈО.

По томе што ти више ниси мој нећак. Велика хвала, господару.

ПРИЈАВНИК (крештећи).

Изволите изићи, господо.

(Народ излази).

АНТОНИЈО.

Идем да све испричам својој нећаки.

СЦЕНА XVI.

ГРАФ (*који иде лево и десно*), МАРСЕЛИНА, БАРТОЛО, ФИГАРО, НАПАСТ.

МАРСЕЛИНА (седне).

Ах! оданула сам!

ФИГАРО.

А ја ћу да се угушим.

ГРАФ (за себе).

Бар сам се осветио, лакше ми је.

ФИГАРО (за себе).

А тај Базил који је ишао да се успротиви удаји Марселининој, ето како долази! — (Графу који излази). Господару, зар одлазите?

ГРАФ.

Све је расправљено.

ФИГАРО (Напаст).

То је овај напућени члан суда...

НАПАСТ.

Ја на-пућен!

ФИГАРО.

Без сумње, и ја се нећу оженити њоме: рекао сам да сам племић.

ГРАФ (застане).

Ви ћете се оженити њоме.

ФИГАРО.

Без изјашњења мојих племенитих родитеља?

БАРТОЛО.

Именујте их, покажите их.

ФИГАРО.

Нек ми се да мало времена. Ја ћу их скоро видети; петнаест година ја њих тражим.

БАРТОЛО.

Дедак један! Он је нахоче!

ФИГАРО.

Дете изгубљено, докторе, или боље рећи дете украђено.

ГРАФ (врати се).

Украђено, изгубљено, доказ! Зар оно не би викало да му се чини неправда?

ФИГАРО.

Господару, када пелене у чипкама, везени покривачи и накити које су разбојници код мене нашли не би указали на моје велико порекло, сама та предострожност да ме обележе ради распознања, била би довољно сведочанство о томе колико сам ја био драгоцено дете: а овај хијероглиф на мојој мишици... *(Хоће да открије десну мишицу).*

МАРСЕЛИНА *(устаје живо).*

Лопатица на десној мишици?

ФИГАРО.

Откуд ви знате да је имам?

МАРСЕЛИМА.

Господо! то је он!

ФИГАРО.

Да, то сам ја.

БАРТОЛО *(Марселини).*

А ко? Он?

МАРСЕЛИНА *(живо).*

То је Емануел.

БАРТОЛО *(Фигару).*

Тебе су украли цигани?

ФИГАРО *(занесен).*

Близу једног дворца. Добри докторе, ако ме вратите мојој породици, тражите шта хоћете за ту услугу; моји славни родитељи неће жалити гомиле злата.

БАРТОЛО *(показујући на Марселину).*

Ово ти је...

ФИГАРО.

...Дојиља?

БАРТОЛО.

...Рођена мати.

ГРАФ.

Његова мати!

ФИГАРО.

Објасните.

МАРСЕЛИНА (Показујући Бартола).

Ево ти оца.

ФИГАРО (уцвељен).

О-О-Ох! Јадан ли сам!

МАРСЕЛИНА.

Зар ти то ниси осетио хиљаду пута?

ФИГАРО.

Никад!

ГРАФ (за себе).

Његова мати!

НАПАСТ.

Јасно је, он се неће о-оженити њоме.

БАРТОЛО.

Ни ја.

МАРСЕЛИНА.

Ни ви! А ваш син? Ви сте ми се заклели...

БАРТОЛО.

Био сам будала. Кад би такве успомене обвезивале, човек би морао оженити се с целим светом.

НАПАСТ.

А — ако би човек толико загледао, ни-икако се не би оженио ни с ким.

БАРТОЛО.

С тако познатим погрешкама! Са бедно проведеном младошћу!

МАРСЕЛИНА (постепено распаљујући се).

Да, бедном и више но што се мисли! Ја не мислим да поричем своје погрешке; данашњи дан их је и сувише посведочио, али, како је тешко испаштати их после тридесет година скромног живота! Ја сам се родила да будем поштена и то сам постала чим ми је дано да се користим својом памећу. Али с чиме је у стању борити се једно дете противу толико здружених непријатеља, у добу илузија, неискусности и нужде, у коме нас заводилоци опседају, док нас беда убија? Има их овде који о нама суде врло строго а који су упропастили можда у своме животу десет несрећница!

ФИГАРО.

Они који су најкривљи најмање су великодушни.

МАРСЕЛИНА (живо).

Људи више но незахвални, који с презирањем жигошете играчке ваших страсти, ваше жртве! Вас треба кажњавати за грехе наше младости; вас и ваше власнике, који се тако горде правом што имају да нас суде, док нас својом грешном нехатношћу остављају без сваког средства за издржавање. Има ли икојег занимања за несрећне девојке? Њихово је било природно право на израду свега украса женског. Међутим остављено је да се у том послу образује хиљада радника другог пола.

ФИГАРО (гневно).

И војници већ везу!

МАРСЕЛИНА (занесена).

Чак и у вишим редовима, ваша пажња према жени у ствари никаква је; завараване привидним поштовањем, оне живе у истинском ропству; нас сматрају за малолетне кад је реч о нашој имовини, а кажњавају нас као пунолетне за наше погрешке! Ах! у сваком погледу, ваше понашање према нама грозно је и јадно је!

ФИГАРО.

Она је у праву.

ГРАФ (за себе).

И сувише у праву.

НАПАСТ.

Она је, Бо-ога ми, у праву.

МАРСЕЛИНА.

Али шта нас се тиче, сине, одбијање једног неправичног човека? Не гледај откуд долазиш, пази куда идеш; то је једино важно за свакога. Кроз неколико месеци твоја заручница зависиће сама од себе; она ће те хтети, ја ти добра стојим. Живи у друштву своје жене, своје нежне матере, које ће те волети не зна се која више. Буди пажљив према њима, срећан за себе, сине; весео, слободан и добар за цео свет; твојој матери не треба ништа друго.

ФИГАРО.

То је златно што ти говориш, мама, и ја се држим твога мишљења. Збиља како је човек луд! Има већ хиљада и хиљада година како се свет обрће и у том океану трајања, у ком сам ја случајно уграбио тридесетак сиротих година које се више неће вратити, ја сад треба да разбијам главу о томе, коме их дугујем? До воље му коме је стало до тога! Провести живот тако у распри, значи вући терет о врату без престанка, као несрећни коњи који вуку уз реку, који се не одмарају и када застану, и увек вуку и кад престану корачати. Чекаћемо.

ГРАФ.

Глуп догађај који ми прави посла.

НАПАСТ (Фигару).

А племство, а дворац? Ви о-обмањујете правосуђе.

ФИГАРО.

На лепу ме је глупост хтело навести правосуђе! И то, пошто сам пре тога двадесет пута хтео убити зарад

оних проклетих сто талира господина за ког данас видим да ми је отац! Али пошто је провиђење спасло моју врлину од тих опасности, оче, примите моје извињење. А ви, мати, загрлите ме... матерински колико год можете. (*Марселина му се обисне око врата*).

СЦЕНА XVII.

БАРТОЛО, ФИГАРО, МАРСЕЛИНА, НАПАСТ, СУЗАНА, АНТОНИЈО, ГРАФ.

СУЗАНА (дотрчи с касом у руци).

Господару, станите; долазим да исплатим госпођу с миразом који ми госпођа графица даје.

ГРАФ (за себе).

Нека иде до ђавола твоја госпођа! Изгледа да се све заверило. (*Изиђе*).

СЦЕНА XVIII.

БАРТОЛО, АНТОНИЈО, СУЗАНА, ФИГАРО, МАРСЕЛИНА, НАПАСТ.

АНТОНИЈО (видећи Фигара како је загрлио своју матер, каже Сузани).

А јест, да исплатиш! Види, види.

СУЗАНА (обрне се).

Доста сам видела; хајдемо ујаче.

ФИГАРО (зауостављајући је).

Не, молим вас. А шта ти то као видиш?

СУЗАНА.

Своју глупост а твоју подлост.

ФИГАРО.

Ни једно ни друго.

СУЗАНА (љутито).

И то, да се њоме жениш од своје воље, пошто је грлиш.

ФИГАРО (весело).

Ја је грлим али се њоме не женим.

СУЗАНА (хоће да изиђе, Фигаро је задржава. Сузана му удари шамар).

Ви сте врло безобразни кад се усуђујете да ме задржавате.

ФИГАРО (*друштву*).

Ако то није љубав? Пре но што се растанемо, ја те молим погледај добро ову милу жену.

СУЗАНА.

Гледам је.

ФИГАРО.

И налазиш да је...

СУЗАНА.]

Страшна.

ФИГАРО.

И нека живи љубомора! Та не штеди никог.

МАРСЕЛИНА (раширених руку).

Загрли своју матер, лепа моја Сузанице. Пакосник који те толико мучи, мој је син.

СУЗАНА (потрчи њој).

Ви мати његова! (*Оне остају загрљене*).

АНТОНИЈО.

То је дакле од мало час?

ФИГАРО.

...то ја знам.

МАРСЕЛИНА (у заносу).

Не, моје срце које је вукло нешто њему, није само знало зашто; то је крв говорила у мени.

ФИГАРО.

А мени, мати, здрав разум, који ми је био као нагон кад сам вас одбијао; јер ја вас нисам мрзео, то доказује и новац...

МАРСЕЛИНА (враћа му његова писмена).

Он је твој; узми своју признаницу, то ти је мираз.

СУЗАНА (баци му своју кесу).

Узми и овај.

ФИГАРО.

Велика хвала.

МАРСЕЛИНА (у заносу).!

Пошто сам као девојка била доста несрећна, хтела сам постати најбеднија жена, а сад сам најсрећнија мати! Загрлите ме, децо моја; у вама ја спајам све своје нежности. А колика ће тек моја љубав бити, децо, сад кад сам срећна колико човек може бити!

ФИГАРО (разнежен, живахно).

Та стани, драга мати! Стани! Нећеш ваљда да ми из очију потече поток суза првих за које знам? Ако и теку, од радости су! Али каква глупост! у мало се нисам постидео ради њих: осетио сам како ми теку, између прстију. Погледај (*покаже своје растављене прсте*) и задржавао сам их глупо! Бестрага стиде! Хоћу да се у исто време смејем и плачем; два пут се у животу не доживљује оно што ја осећам. (*Загрли матер с једне, Сузану с друге стране*).

МАРСЕЛИНА.

О мој мили!

СУЗАНА. *

Мој премили!

НАПАСТ (брише очи марамом).

Шта, јесам ли и ја по-олудео?

ФИГАРО (у заносу).

А сад, туго, дођи ако смеш! Чик ме нађи између ове две миле жене.

АНТОНИЈО (Фигару).

Молим вас доста је лацкања. Кад је реч о венчању у породицама, венчање родитеља, знајте, долази пре дечјег. Јесу ли ваши родитељи пружили једно другом руку?

БАРТОЛО.

Моју руку! Осушила се и отпала ако је икад дам матери једног таквог угурсуза!

АНТОНИЈО (Бартолу).

А ви сте дакле само отац — очухски? (Фигару).
У том случају, ђувегијо мој, ни речи више.

СУЗАНА.

Ах! ујаче...

АНТОНИЈО.

Зар да дам дете своје сестре неком ко није дете ничије?

НАПАСТ.

Зар то мо-же бити, глупаче? Нечије дете се мо-ра бити.

АНТОНИЈО.

Тарара!... Никад је он неће добити. (Изиђе).

*) Бартоло, Антонијо, Сузана, Фигаро, Марселина, Напаст;

СЦЕНА ХІХ.

БАРТОЛО, СУЗАНА, МАРСЕЛИНА, ФИГАРО,
НАПАСТ.

БАРТОЛО (Фигару).

Па потражи сад ко ће да те усини (*хоће да изиђе*).

МАРСЕЛИНА (потрчи и обгрли и врати га).

Станите, докторе, не одлазите!

ФИГАРО (за себе).

Није вајде, сви лудаци Андалузије разманитали су се против моје јадне женидбе!

СУЗАНА (Бартолу).

Добри татице, то је ваш син.

МАРСЕЛИНА (Бартолу).

По духу, по таленту, по лику.

ФИГАРО (Бартолу).

И син који вас није стао ни једне паре.

БАРТОЛО.

А сто талира што ми је узео?

МАРСЕЛИНА (милујући га).

Ми ћемо вас тако неговати, тата!

СУЗАНА (милујући га).

Ми ћемо вас тако волети, татице?

БАРТОЛО (разнежен).

Тата! Добри тата! Татице! Сад сам ја лући од господина. (*Покаже Напаст*). Подао сам се као дете. (*Марселина и Сузана загрле га*) Ох! Не, ја нисам казао да. (*Обрне се*) Шта је било с господарем?

ФИГАРО.

Потрчимо за њим; ишчупајмо му његову последњу

реч. Јер ако би смислио какву другу сплетку, морало би се све из почетка.

Сви заједно.

Хајдмо, хајдмо! (Одвуку Бартола напоље).

СЦЕНА ХХ.

НАПАСТ (сам).

Луђи од господина! Та-ако што човек може рећи сам себи, али... ни-имало нису учтиви овде.
(Излази).

ЧЕТВРТИ ЧИН

(Дуга сала, украшена великим свећњацима, полилејима запаљеним, цвећем, венцима, једном речи спремна за свечаност. Напред, на десној страни, сто са прибором за писање, за њим наслоњача.)

СЦЕНА I.

ФИГАРО, СУЗАНА.

ФИГАРО (обухватио Сузану обема рукама).

Е, дакле мила моја, јеси ли задовољна? Својим златним језичићем моја мати обрлатила је свога доктора! Поред свег његовог противљења он је узима, и тако твој дурновити ујак нема више куд. Само још господар што бесни, јер, на крају крајева, њихов браг изводи се по цену нашега. Насмеј се мало што се све тако добро свршило.

СУЗАНА.

Јеси ли видео шта чудније?

ФИГАРО.

Или управо веселије. Ми смо хтели само један мираз и то ишчупан из његових руку; а ево нам два мираза у рукама, од којих ни један не долази из његових. Тебе је гонила једна огорчена супарница; а мене није остављала на миру једна бесомучница! Све се то преобратило за нас у најбољу матер. Јуче сам мислио да сам на свету сам, а сад ето имам родитеље; истина, не тако велелепне као што сам их ја шарао; али доста добре за нас који немамо сујету богаташа.

СУЗАНА.

Међутим ни једна од ствари које си ти удешавао и које смо очекивали, мили мој, није се догодила.

ФИГАРО.

Случај је урадио боље него ми сви, душице моја. Тако ти је то у свету; човек ради, смишља, удешава на једној страни, док судбина решава на другој: и сви ми, од прождрљивог завојевача који би да прогута читав свет до мирнога слепца кога води његово псетанце, сви смо ми играчка њених ћуди. Још је слепац с псом често боље вођен и мање варан у својим намерама него ли онај други слепац са својом околином. А што се тиче овог милог слепца што се зове љубав... *(Поново је обухвати нежно)*.

СУЗАНА.

Само ми је до тога и стало.

ФИГАРО.

Допусти дакле да лудујући будем ја добро псетанце које ће је одвести до твојих слатких малих врата, па ћемо добити скровиште за цео живот.

СУЗАНА.

Љубав и ти?

ФИГАРО.

Ја и љубав.

СУЗАНА.

И нећете тражити другог прибежишта?

ФИГАРО.

Ако ме ухватиш, нека хиљаде милијона љубавника...

СУЗАНА.

Претерујеш; кажи праву истину.

ФИГАРО.

Моју праву правцату истину!

СУЗАНА.

Пих, срам те било! Зар има више истина?

ФИГАРО

Ох! Још како. Од како се уочило да временом старе лудости постају мудрост и да су се из негдашњих рђаво засађених лагарија изродиле крупне, крупне истине, њих има од хиљаде врста. Оне које се знају а не смеју да објављују, јер свака истина није за казивање; па оне које се уздижу и ако се у њих не верује, јер свака истина није за веровање; па страсне заклетве, претње матера, заверавање пијаница, последња цена трговаца; нема им краја. Само је моја љубав према Сузани истина правога кова.

СУЗАНА.

Волим твоју веселост, јер је луда; она обзнањује да си срећан. Да говоримо о састанку с графом.

ФИГАРО.

Или боље не говоримо више никад. За мало због њега нисам изгубио Сузану.

СУЗАНА.

Ти дакле сад нећеш да га буде?

ФИГАРО.

Ако ме волите, Сузана, дајте ми вашу часну реч о томе; нека тамо цоња и то му је казна.

СУЗАНА.

Теже ми је било да пристанем, но што ми је да не одржим. С тим је свршено.

ФИГАРО.

За истину, праву!

СУЗАНА.

Ја нисам као ви учени људи! Код мене је само једна.

ФИГАРО.

И ти ћеш ме волети мало?

СУЗАНА.

Много.

ФИГАРО.

То није Бог зна колико.

СУЗАНА.

Како то?

ФИГАРО.

Кад се тиче љубави, знај, ни оно што је сувише није још довољно.

СУЗАНА.

Ја се не разумем у том оштроумљу; али ја ћу волети само свога мужа. ...

ФИГАРО.

Одржи реч, па ћеш бити један леп изузетак од обичаја. *(Хоће да је пољуби).*

СЦЕНА II.

ФИГАРО, СУЗАНА, ГРАФИЦА.

ГРАФИЦА.

Ах! право сам ја казала; ма где да су, будите уверени да су заједно. Којешта, Фигаро: злоупотребити свако виђење у двоје, значи поткрадати будућност, брак, себе самог. На вас чекају, нестрпљиви су већ.

ФИГАРО.

Истина је, госпођо, заборавио сам. Извинићу им се. *(Хоће да одведе Сузану).*

ГРАФИЦА *(задржи је).*

Сад ће она за вама.

СЦЕНА III.

СУЗАНА, ГРАФИЦА.

ГРАФИЦА.

Имаш ли што нам треба за размену одела?

СУЗАНА.

Не треба ништа, госпођо. Састанка неће бити.

ГРАФИЦА.

А! Променили сте мишљење?

СУЗАНА.

Не ја но Фигаро.

ГРАФИЦА.

Ви ме варате.

СУЗАНА.

Благи Боже!

ГРАФИЦА.

Фигаро није човек који ће упустити један мираз.

СУЗАНА.

Госпођо! Па шта ви мислите?

ГРАФИЦА.

Да вам је сад, кад сте најзад добро с графом, криво што сте ми поверили његове смерове. Познајем вас добро. Оставите ме. *(Хоће да изиђе)*.

СУЗАНА *(падне на колена)*.

Тако вам Христа господа, свемогућега! Ви не знате, госпођо, колико на жао чините Сузани! Зар после ваших непрекидних доброта и мираза који ми дајете!...

ГРАФИЦА *(дигне главу)*.

Е тако... ја не знам шта говорим? Уступајући ми своје место у врту, ти у њега не идеш, душо; ти

одржаваш реч коју си мужу дала и помажеш мени да повратим свога.

СУЗАНА.

Како сте ме ојадрили.

ГРАФИЦА.

Зато што сам будала. (*Пољуби је у чело*). Где ти је састанак?

СУЗАНА (*пољуби јој руку*).

Толико ми је само остало у глави да је реч о врту.

ГРАФИЦА (*покаже на сто*).

Узми перо па да утврдимо место.

СУЗАНА.

Да пишем њему.

ГРАФИЦА.

Потребно је.

СУЗАНА.

Госпођо, али ћете бар...

ГРАФИЦА.

Ја све примам на себе.

(Сузана седне, графика јој говори у перо).

„Нова песма, на арију... како ће бити лепо вечерас под великим кестеновима... како ће бити лепо вечерас...”

СУЗАНА (*пише*).

под великим кестеновима...” Даље?

ГРАФИЦА.

Бојиш се зар да те неће разумети?

СУЗАНА (*поново прочита*).

Тачно је. (*Савије писамце*). С чиме да запечатим?

ГРАФИЦА.

Једном чијодом, пожури! Она ће послужити за одговор. Напиши на полеђини: „Вратите ми печат.“

СУЗАНА (пише смејући се).

Ах! *Печат...* Овај је, госпођо, веселији него онај на декрету пажевом.

ГРАФИЦА (с болним сећањем).

Ах!

СУЗАНА (тражи код себе).

Ето сад, немам чиоде!

ГРАФИЦА (откачи свој огртач).

Узми ову. (*Пажева трака испадне јој из недара на земљу*) Ах! моја трака!

СУЗАНА (подигне је).

То је она малог пажа! Ви сте били тако свирепи...

ГРАФИЦА.

Зар је требало оставити је на његовој мишици? Лепо би било. Дајте овамо.

СУЗАНА.

Госпођа је неће више носити овако покапану крвљу тога младића!

ГРАФИЦА (узме је).

Врло ће добра бити за Фаншету... Први пукет кад ми буде донела...

СЦЕНА IV.

Једна млада пастирка, ХЕРУВИМ преобучен као девојка, ФАНШЕТА и много младих девојака обучених као и оне, и с китама цвећа у рукама; ГРАФИЦА, СУЗАНА.

ФАНШЕТА.

Госпођо, девојке из села долазе да вам предаду цвеће.

ГРАФИЦА (стисне брзо своју траку).

Слатке су. Криво ми је, мале моје, што вас не познајем све. (*Показује Херувима*). Које је ово мило дете што тако смерно изгледа?

ЈЕДНА ПАСТИРКА.

То је једна моја рођака, госпођо, која је дошла овде само за свадбу.

ГРАФИЦА.

Лепа је. Пошто не можемо да понесемо двадесет кита цвећа, укажимо част странкињи. (*Она узима киту цвећа од Херувима и пољуби га у чело*) Поцрвенега је. (*Сузани*) Не налазиш ли Сузана... да она личи на неког?

СУЗАНА.

Доиста, скоро да се човек превари.

ХЕРУВИМ (за себе, с рукама на срцу).

Ах! тај пољубац није нимало био намењен мени!

СЦЕНА V.

ДЕВОЈКЕ, ХЕРУВИМ (усред њих), ФАНШЕТА, АНТОНИЈО, ГРАФ, ГРАФИЦА, СУЗАНА.

АНТОНИЈО.

Ја вам кажем господару, да је он ту; оне су га обукле код моје кћери; све су му хаљине још тамо, а ето његовог официрског шешира који сам извукао из завежљаја. (*Приђе напред, и, загледајући све девојке, позна Херувима, скине му његов женски шешир, тако да му падну његови дуги перчини. Метне му на главу официрски шешир и каже*). Дабоме, ево нашег официра.!

ГРАФИЦА (тргне се).

Господе!

СУЗАНА.

Угурсуз један мали!

АНТОНИЈО.

Лепо сам ја казао оно тамо горе да је то био он!...

ГРАФ (љутито).

Дакле, госпођо?

ГРАФИЦА.

Дакле, господине! Ја сам више изненађена но ви, и у најмању руку, исто тако незадовољна.

ГРАФ.

Добро, али оно мало пре, јутрос?

ГРАФИЦА.

Била бих заиста крива, ако бих крила и даље. Он је дошао к мени. Биле смо управо удесиле шалу, коју су сад ова деца довршила; ви сте наишли кад смо га облачили; ваша прва љутња је страшна; општи страх је учинио остало.

ХЕРУВИМ (нагло скида свој шешир).

Господару...

ГРАФ.

Ја ћу казнити твоју непослушност.

ФАНШЕТА (будаласто).

А! Господару, саслушајте ме! Кадгод ме пољубите ви добро знате да кажете: ако ме будеш волела, Фаншетице, ја ћу ти дати све што хоћеш.

ГРАФ (црвенећи).

Ја сам то рекао?

ФАНШЕТА.

Да, господару. Место да казните Херувима, дајте ми га за мужа, па ћу вас волети до лудила.

ГРАФ (за себе).

Бити опчињен од једног пажа!.

ГРАФИЦА.

Дакле, господине, сад је ваш ред! Признање овог детета наивно исто као и моје, потврђује најзад две истине: ако вам кад ја и причиним непокојство, код мене је то увек нехотице, док ви чините све што можете да увећате и дате разлога мојим непокојствима.

АНТОНИЈО.

И ви, господару? А! Дотераћу ја њу као њену покојну матер која је умрла... није то због свега овог; него што госпођа зња да девојчице кад одрасту...

ГРАФ (сметен, за себе).

Као да неки зао дух овде све окреће против мене!

СЦЕНА VI.

ДЕВОЈКЕ, ХЕРУВИМ, АНТОНИЈО, ФИГАРО,
ГРАФ, ГРАФИЦА, СУЗАНА.

ФИГАРО.

Господару, ако задржавате наше девојке, не може почети ни светковина, ни игра.

ГРАФ.

Ви играте! Шта ви мислите! Зар после вашег јутрошњег пада у коме сте уганули десну ногу!

ФИГАРО (промрда мало ногом).

Боли ме још мало; није то ништа. (Девојкама).
Хајдмо, лепојке моје, хајдмо!

ГРАФ (обрне га).

Срећа ваша велика што су те леје биле у ствари меко ђубриште.

ФИГАРО.

Свакако срећа; иначе...

АНТОНИЈО (обрне га).

Па онда, он се сав скупио падајући све до доле.

ФИГАРО.

Неки вештији, је ли, остао би у ваздуху! (*Дев-војкама*). Хајдете, хоћете ли, госпођице?

АНТОНИЈО (обрне га).

А за то време мали паж јурио је својим путем у Севиљу?

ФИГАРО.

Јурио или ишао у корак!...

ГРАФ (обрне га).

А декрет му је био остао у вашем џепу!

ФИГАРО (мало зачуђен).

Дабогме; али нашто оволико испиткивање? (*Дев-војкама*). Та хајдемо цуре!

АНТОНИЈО (повуче Херувима за руку).

Ова овде тврди да је мој будући нећак прави лажов.

ФИГАРО (изненађен).

Херувим!... (*За себе*). Проклето дерле!

АНТОНИЈО.

Је си ли дошао к себи?

ФИГАРО.

Јесам... јесам... а шта он зановета?

ГРАФ.

Он не зановета; он каже да је он скочио на шебој.

ФИГАРО (као да сањари).

Е! Ако он каже... могуће је. Ја се не препирем о ономе што не знам.

ГРАФ.

Дакле ви и он?...

ФИГАРО.

А зашто не? Беснило скакања прилепчиво је: на пример, Паниржове овце; а кад ви планете, нема човека који се не би радије изложио опасности...

ГРАФ.

Како, обоје одједном?

ФИГАРО.

Скочили би да их је два туцета. И шта то мари, господару, кад нико није повређен? (*Девојкама*). Па шта, хоћете ли доћи или не?

ГРАФ (већ наљућен).

Играмо ли ми комедију? (*Чује се звук трубе*).

ФИГАРО.

То је знак за марш. На своја места, лепотице моје, на своја места! Хајдмо Сузана, дај ми руку. (*Сви побегну; Херувим остане сам, оборене главе*).

СЦЕНА VII.

ХЕРУВИМ, ГРАФ, ГРАФИЦА.

ГРАФ (гледајући за Фигаром, који одлази).

Има ли дрскијег човека? (*Пажу*) А ви, подмукли господине, који изигравате стидљиво момче, брзо да сте се пресвукли и да вас не сретнем нигде вечерас.

ГРАФИЦА.

Биће му врло досадно.

ХЕРУВИМ (будаласто).

Мени досадно! На мом челу је сад среће за преко сто година затвора. (*Метне шешир на главу и одјури*).

СЦЕНА VIII.

ГРАФ, ГРАФИЦА.

ГРАФИЦА (живо се хлади лепезом не говорећи).

ГРАФ.

Шта му је то на челу тако срећно?

ГРАФИЦА.

Његов... први официрски шешир, без сумње; деци је све као играчка. *(Хоће да изађе).*

ГРАФ.

Ви не остајете с нама, графице?

ГРАФИЦА.

Ви знате да ми није добро.

ГРАФ.

Само један тренутак, ради ваше штићенице, иначе бих морао мислити да се љутите.

ГРАФИЦА.

Ево двеју свадби, седнимо да их примимо.

ГРАФ *(за себе).*

Свадбе! Треба трпети оно што се не може спречити. *(Седну на једну страну галерије.)*

СЦЕНА IX.

ГРАФ и ГРАФИЦА *(седе).*

(Свирају се „Лудости Шпаније“ у такту марша, композиција за оркестар, стављена у ноте.)

МАРШ.

Чувари лова с пушком о рамену.

Алуазил (пријавник). Суд добрих људи, Напаст.

Сељаци и сељанке у свечаном руву.

Две младе девојке које носе невестински шешир с белим перјем. Друге две, рукавице и киту цвећа.

АНТОНИЈО, води за руку Сузану, као онај који је удаје за Фигара.

Друге младе девојке, које носе други невес-тински шешир, други вео, другу киту белог цвећа, сличне првима, за Марселину.

ФИГАРО води за руку Марселину, као онај који треба да је преда доктору, који завршује поворку с великом китом цвећа. Девојке, пролазећи испред Графа, предају његовим слугам асву спрему намењену Сузани и Марселини.

СЕЉАЦИ и СЕЉАНКЕ сврстају се у два реда с обеју страна салона и иза тога одигра се један став фанданга (*по забележеној арији*) са кастањетима; затим се свира увод у дуо, за време које Антонијо приводи Сузану графу; она клекне пред њим. За време док јој граф меће шешир на главу, бели вео и предаје јој киту цвећа, две девојке певају овај дуо (*По забележеној арији*):

Невесто млада, певајте добротинство и славу господара који се одриче права ко е је имао над вама; претпостављајући задовољству најплеменитију победу, он вас предаје чедну и чисту у руке вашег супруга.

СУЗАНА (*је на коленима и за време последњег стиха у дуо, она повуче графа за огртач и покаже му писамце које јој је у рукама, затим руку, која је према гледаоцима, дигне до главе, где граф тобомж удешава њен шешир; она му да писамце*).

ГРАФ (*метне писамце кришом себи у недра; довршује се дуо; невеста устаје и поклони му се*).

ФИГАРО (*дође да је прими из руку графових и повлачи се с њом у други крај салона крај Марселине*).

(*За ово време одигра се још један став фанданга*).

ГРАФ (*нестрпљив да прочита шта је добио, изиђе на ивицу позорнице и извуче хартију из недара; али, извлачећи је, он начини покрет човека који се*

страховито убо у прст; затресе прстом, притисне га, сиса га и гледајући у хартију, запечаћену чиодом, каже): До ђавола с тим женама које свуда забадају чиоде! (Баца је на земљу, затим прочита писамце и пољуби га).

(Док говори он, као и Фигаро, оркестар свира врло тихо).

ФИГАРО *(који је видео све, каже својој матери и Сузани).*

То је љубавно писмо, које му је морала спустити која девојчица у руку у пролазу. Било је затворено чиодом, која га је ђаволски убола.

(Играње се наставља; граф, пошто је прочитао писамце, окрене га и види у име одговора да треба да врати печат. Тражи по земљи и нађе најзад чиоду, коју забодје у свој рукав).

ФИГАРО *(Сузани и Марселини).*

Од оног кога волимо све је драго. Ено га где диже чиоду, ах! Чудна је то глава!

(За све време Сузана се знацима споразумева са графициом. Играње се завршује, дуо почиње поново).

ФИГАРО *(приводи Марселину графу, исто као што је привођена Сузана; у тренутку у коме граф узима невестин шешир, и у коме треба започети дуо све се прекине узвицима.)*

ПРИЈАВНИК *(виче на вратима).*

Та станите, господо! Ви не можете ући сви... Стражари овамо! Стражари!

(Стражари, чувари лова, одилазе на врата).

ГРАФ *(устаје).*

Шта је то?

ПРИЈАВНИК.

Господару, то је господин Базил за којим се надало читаво село, зато што иде и пева.

ГРАФ.

Нека уђе он сам.

ГРАФИЦА.

Допустите да се ја повучем.

ГРАФ.

Нећу заборавити вашу љубазност.

ГРАФИЦА.

Сузана!... Она ће се вратити (*На страну Сузани*).
Хајдмо да променимо одеће.

МАРСЕЛИНА.

Он наилази увек само да квари.

ФИГАРО.

А! Пустите га ви само мени; проћи ће га песма.

СЦЕНА X.

Исти, изузев ГРАФИЦЕ и СУЗАНЕ; БАЗИЛ са својим гитаром, СУНЦОЖДЕР.

БАЗИЛ (*улази певајући по арији водвиља на крају комада, по забележеној арији*).

Срца осетљива и верна,
Што корите љубав лаку,
Не тужите више болно,
Јер грех није кад се мења!
Зашто амор носи крила?
Но да лети тамо-амо,
Но да лети тамо-амо,
Но да лети тамо-амо!

ФИГАРО.

Јест, зато и има крила на леђима. Пријатељу драги, шта ви хоћете с том музиком?

БАЗИЛ (*показује Сунцождера*).

Пошто сам доказао своју послушност према го-

сподару забављајући господина који је од његова друштва, имам права сад и ја да тражим његову правду.

СУНЦОЖДЕР.

Пих! Господару, нимало ме није забавио с његовим тричавим аријцама...

ГРАФ.

Једном речи, шта хоћете, ви Базиле?

БАЗИЛ.

Што ми припада, господару, руку Марселинину; и зато долазим да спречим...

ФИГАРО (приђе).

Мора да господин давно није видео како изгледа једна будала?

БАЗИЛ.

Господине, баш у овом тренутку.

ФИГАРО.

Пошто се тако добро огледате у мојим очима, проучите у њима оно што вам претсказујем. Ако само мрднете да се приближете госпођи...

БАРТОЛО (смеје се).

А зашто! Пустите га нека говори.

НАПАСТ (приђе између њих двојице).

За-ар два пријатеља?

ФИГАРО.

Ми, пријатељи!

БАЗИЛ.

Каква заблуда!

ФИГАРО (брзо).

Зато ваљда што компонује досадне арије као тропар.

БАЗИЛ (брзо).

А он стихове као какав журнал?

ФИГАРО (брзо).

Дрндало механско.

БАЗИЛ (брзо).

Суруција новинарски!

ФИГАРО (брзо).

Поповско оргуљало.

БАЗИЛ (брзо).

Џокеј дипломатски.

ГРАФ (седи).

Безобразници сте обоје!

БАЗИЛ.

Просто да ме не види.

ФИГАРО.

Добро речено — само да је могуће.

БАЗИЛ.

Свуда каже да сам будала.

ФИГАРО.

То ја дођем дакле као неки одјек.

БАЗИЛ.

Доњ међутим нема левача који се мојим талентом не слави.

ФИГАРО.

Не гњави!

БАЗИЛ.

Он понавља!

ФИГАРО.

А зашто не ако је то тачно? Јеси ли владалац па да ти се лацка? Трпи истину, лупежу, пошто

немаш чиме да платиш лажљивца; ако се бојиш да чујеш од нас истину, зашто си дошао да нам узнемириш свадбе?

БАЗИЛ (Марселини).

Јесте ли ми ви обећавали или нисте да ћете, ако за четири године не будете удати, поћи за мене пре но и за ког другог?

МАРСЕЛИНА.

Под којим сам условима то обећала?

БАЗИЛ.

Ако будете пронашли тамо неког изгубљеног сина, да га ја у знак предусретљивости усиним.

СВИ.

Он је пронађен.

БАЗИЛ.

Ако је само до тога!

СВИ ЗАЈЕДНО (показују Фигара).

И ево га.

БАЗИЛ (устукне у страху).

• Сачувај ме Боже нечастивог!

НАПАСТ.

И са-ад више нећете његову драгу матер?

БАЗИЛ.

Шта може бити горе но бити сматран оцем једног никоговића.

ФИГАРО.

Бити сматран његовим сином; ти тераш спрдњу са мнош?

БАЗИЛ (показујући Фигара).

Чим је господин нешто овде, ја изјављујем да ја ту немам више никаква посла.

СЦЕНА XI.

Исти, изузев БАЗИЛА.

БАРТОЛО (смејући се).

Ха! ха! ха! ха!

ФИГАРО (скачући од радости).

Дакле најзад доћићу и ја до своје жене!

ГРАФ.

Ја до своје љубазнице. (Устане).

НАПАСТ (Марселини).

И цео све-ет је задовољан.

ГРАФ.

Нек се напишу два уговора; ја ћу потписати!

СВИ ЗАЈЕДНО.

Vivat! (*Излазе*).

ГРАФ.

Ја се морам за један час повући. (*Хоће да иде са осталима*).

СЦЕНА XII.

СУНЦОЖДЕР, ФИГАРО, МАРСЕЛИНА, ГРАФ.

СУНЦОЖДЕР (Фигару).

А ја идем да помогнем да се уреди ватромет под великим кестеновима; како је речено.

ГРАФ (дотрчи натраг).

Која је будала издала једну такву наредбу?

ФИГАРО.

Шта ту има рђавог?

ГРАФ (живо).

А графициа којој није добро? Одакле ће видети ватромет? Треба га дакле спремити на тераси, према њеним одајама.

ФИГАРО.

Чујеш Сунцождере? На тераси.

ГРАФ.

Под великим кестеновима! Лепа мисао! (*Одлазећи говори за себе*). Хтели су упалити мој састанак!

СЦЕНА XIII.

ФИГАРО, МАРСЕЛИНА.

ФИГАРО.

Да превелике пажње према његовој жени! (*Хоће да изиђе*).

МАРСЕЛИНА (задржи га).

Две речи само, сине. Ја хоћу да скинем све што ми је на души. Један рђаво упућен осећај био ме је створио неправедном према твојој красној жени; ја сам држала да је у дослуху с графом и ако сам дознала од Базила да га је она увек одбијала.

ФИГАРО.

Ви још не познајете свога сина, кад мислите да би он могао бити поколебан таквим женским подбадањем. Нема те препреденице која би моју главу напунила.

МАРСЕЛИНА.

Срећа је док се тако мисли, сине мој; јер љубомора...

ФИГАРО.

...је глупо дете сујете, или је болест једног лудака. Ох! О томе ја имам, драга мати, једну филозофију... непоколебљиву, и ако би ме Сузана једног

дана преварила, ја јој то праштам у напред; то јој неће брзо испасти за руком... (Окрене се и опази Фаншету која тражи лево и десно).

СЦЕНА XIV.

ФИГАРО, ФАНШЕТА, МАРСЕЛИНА.

ФИГАРО.

А, а, а,.....! Моја мала рођака прислушкује!

ФАНШЕТА.

О! тако што, не; кажу да је то ружно.

ФИГАРО.

Истина је; али пошто је то корисно, често се једно с другим меша.

ФАНШЕТА.

Гледала сам да ли је неко овде.

ФИГАРО.

Већ си слагала, бештијо! Ви добро знате да он ту не може бити.

ФАНШЕТА.

А ко то?

ФИГАРО.

Херувим.

ФАНШЕТА.

Не тражим ја њега, јер ја врло добро знам где је; него моју рођаку Сузану.

ФИГАРО.

А шта хоће с њом моја мала рођака?

ФАНШЕТА.

Вама, драги рођаче, казаћу. — Имам да јој предам само једну чиоду.

ФИГАРО (живо).

Чиоду! Чиоду!... а са чије стране вештице? У вашим годинама почели сте већ леп за... (Он се поправи и каже благим тоном). Ви већ сад умете штогод да предузмете, Фаншета; а моја лепа рођака је врло услужна...

ФАНШЕТА.

Шта му је да се љути? Ја идем.

ФИГАРО (задржава је).

Не, не, шалим се ја. Ево, на, ту твоју чиодицу дао ти је твој господар да је предаш Сузани, а била је место печата на писамцету који му је био у рукама; видиш да знам.

ФАНШЕТА.

А што онда питате, кад тако добро знате?

ФИГАРО (истражујући).

Јер је доиста занимљиво знати како ти је господар наложио да извршиш.

ФАНШЕТА (наивно).

Исто као што и ви кажете; „чуј Фаншетице, предај ову чиоду твојој лепој рођаци и реци јој само да је то печат за велике кестенове.“

ФИГАРО.

Велике...?

ФАНШЕТА.

Кестенове. Истина да је додао: „пази да нико не види“.

ФИГАРО.

Треба учинити како се каже, рођако; срећом нико вас није видео. Извршите лепо што вам је наређено и немојте рећи ни Сузани више но само оно што вам је господар наредио.

ФАНШЕТА.

А зашто бих јој рекла? Мој рођак мисли да сам ја дете. *(Излази скакућући)*.

СЦЕНА XV.

ФИГАРО, МАРСЕЛИНА.

ФИГАРО.

Па дакле, мати?

МАРСЕЛИНА.

Па дакле, сине?

ФИГАРО *(као загушен)*.

Што се њега тиче... има доиста ствари...!

МАРСЕЛИНА.

Има ствари! А шта има?

ФИГАРО *(с рукама на грудима)*.

Ово што сам сад чуо, мати, ту ми се свалило као олово.

МАРСЕЛИНА *(смејући се)*.

То срце пуно поуздања било је само дакле један надувени мехур? Једна чиода разбила је све!

ФИГАРО *(бесан)*.

Али је та чиода коју је он био подигао са земље...

МАРСЕЛИНА *(предосећајући оно што је он био рекао)*.

Љубомора! О! Ја о томе имам, мати, филозофију... непоколебљиву; и ако ме Сузана једног дана превари, ја јој праштам.

ФИГАРО *(живо)*.

Ох! Мати! Како човек осећа тако и говори: дајте најледенијем судији да брани своју личну ствар, па ћете видети како ће протумачити закон! — А што

се тиче лепојке с чиодама, она ће се љуто преварити са својим кестеновима! Ако је моја женидба довољно свршен чин да правда мој гњев, она зато ипак није довољно свршен чин да не бих још могао оженити се другом, а њу напустити...

МАРСЕЛИНА.

Леп закључак! Да све упропастимо због једне сумње. Ко ти каже, реци ми, да она изиграва тебе а не графа? Је си ли је понова проучио, пре но што је осуђујеш без саслушања?... ти још не знаш хоће ли она ићи под алеју и у каквој намери иде? Шта ће тамо рећи, шта ће учинити? Ја сам те сматрала за јачег у просуђивању.

ФИГАРО (љубећи је у руку с усхићењем).

Моја мати је у праву; она је у праву, у праву; увек у праву! Али оставимо нешто и природи: у толико је после олакшање пријатније. Испитајмо збиља пре но што бисмо оптужили и што предузели. Знам где је састанак. Збогом мати. *(Излази)*.

СЦЕНА XVI.

МАРСЕЛИНА (сама).

Збогом. И ја знам тако исто. Пошто смо га задржали, припазимо на Сузану, или боље рећи извештимо је; она је тако слатко створење! Ах! кад нас лични интерес не оружа једне против других, ми смо све склоне да помажемо наш јадни угњетени пол против оног гордог, оног страшног... *(у смеху)* и при свем том мало глупог мушког пола. *(Излази)*.

П Е Т И Ч И Н .

(Под кестеновима у парку; два павиљона, киоска или т. зв. храма за врт, лево су у десно; позадина представља вештачки украшену ливаду, напред је једно седиште обрасло травом. Позорница је мрачна).

СЦЕНА I.

ФАНШЕТА (сама, држећи у једној руци два двопека и једну поморанџу, у другој запаљену светиљку од хартије).

У павиљону лево, рекао је. То је овај. — Сад само још ако не дође, мој ђаволан...! А они гадни млађи у кујни нису ми хтели дати једну поморанџу и два двопека! За кога, госпођице? — Па, господине, за неког... О! Ми знамо! — Па кад би и то било? Зар зато што господар неће да га види, треба да умре од глади? — Па ипак то све стало ме је једног доброг пољупца у образ...! Ко зна? Он ће ми га можда вратити. *(Опази Фигара који је мотри, она цикне)* Ах!... *(Она утекне и уђе у павиљон лево од себе).*

СЦЕНА II.

ФИГАРО (с великим огртачем на плећима и великим шеширом оборена обода), БАЗИЛ, АНТОНИЈО, БАРТОЛО, НАПАСТ, СУНЦОЖДЕР.

Група слугу и радника.

ФИГАРО (с почетка сам).

То је Фаншета! *(Прелети погледом остале који прилазе и каже осорним тоном)*. Добар дан, господо, добро вече; јесте ли сви ту?

БАЗИЛ.

Они које си позвао да дођу.

ФИГАРО.

Колико може бити часова од прилике?

АНТОНИЈО (погледа на небо).

Месец мора да је већ изишао.

БАРТОЛО.

Шта ти снујеш тако мрачно? Изгледаш као завереник!

ФИГАРО (све живље).

Зар ви нисте, молим вас, дошли у сватове у дворцац?

НАПАСТ.

Сва-акако.

АНТОНИЈО.

Ми смо хтели сачекати тамо у парку знак за светковину.

ФИГАРО.

Не треба да идете даље одавде, господо; овде, под овим кестеновима поздравимо честиту невесту којом се ја женим и часнога господара који ју је себи наменио.

БАЗИЛ (који се сећа шта је све било тога дана).

А! да, ја знам шта је. Ако хоћете да ме послушате, хајдмо ми одавде. У питању је један састанак; ја ћу вам то испричати мало даље.

НАПАСТ (Фигару).

Вра-атићемо се.

ФИГАРО.

Кад будете чули да вас зовем дотрчите сви; па реците Фигару да је магарац ако вам не покаже нешто лепо.

БАРТОЛО.

Не заборављај да паметан човек не прави себи посла с великашима.

ФИГАРО.

Не заборављам.

БАРТОЛО.

Да је по самом њиховом сталежу њихово право увек прече од нашег.

ФИГАРО.

И кад не би било њиховог лукавства, које заборављате. Али исто тако не заборављајте, да се над човеком кога знају за плашљива, натреса сваки лупеж.

БАРТОЛО.

Сасвим је тако.

ФИГАРО.

И да ја носим име Чврсто-гажа по поштованом претку своје матере.

БАРТОЛО.

Сам је ђаво у њему.

НАПАСТ.

Ђа-аво.

БАЗИЛ (за себе).

Граф и Сузана удесили су без мене? Није ми нимало криво.

ФИГАРО (слугама).

А што се вас тиче, угурсузи, да сте ми осветлили свуд унаоколо, као што сам наредио, јер триста ли му мука, ако кога дочепам за руку... (Он протресе руку Сунцождеру).

СУНЦОЖДЕР (одлази вичући и плачући).

А! Ја-о! о, о! грмаљ проклети!

БАЗИЛ (одлазећи).

Весело вам буди, господине младожења! (*Излазе*).

СЦЕНА III.

ФИГАРО (сам, шета се у помрчини и говори нај-мрачнијим тоном).

О жено! жено! жено! Створе слатки и варљиви...! Никоје живинче под небом не може се отети своме нагону. Је ли теби урођено да вараш? Пошто је прво тврдоглаво одбијала кад сам је ја за то молио пред њеном госпођом; она сад, у часу кад ми даје реч, усред самог свадбеног обреда... Читајући он се смејао, лисац! А ја као звекан...! Не! Господине графе, имати је нећете... имати је нећете. Зато што сте велики господин, ви уображавате да сте велики геније!... Племство, богаство, положај, звање, како то све човека погорди! Шта сте ви урадили за толика добра? Потрудили сте се да се родите и ништа више. Међутим, човек доста обичан; док је мени, сто му мука! — затуреном тамо негде у незнаној гомили, требало показати више знања и домишљања само за одржање но што га је употребљено кроз сто година у управљању свима Шпанијама. И ви хоћете да се мерите са мном... Неко долази... то је она... није нико. Ноћ је мрачна као ђаво, а ја сам ето у глупој улози мужа, и ако сам то само упола! (*Седне на клупу*). Има ли ичег необичнијег од моје судбине?! Као син незнам чији, украден од разбојника и одгојен у њиховим наравима, ја омрзнем све то и хоћу да се одам неком поштену начину живота, и свуд бивам одбијен. Изучим хемију, фармацију, хирургију и сав уплив једног великог господина једва успева да ми се повери у руке ветеринарска ланцета! — Кад ми се досадило да ојађујем болесне животиње, а да бих прешао на неки противан посао, ја се као луд бацам на позориште; боље да сам себи камен о врат везао! Срочим једну комедију из сарајског живота. Као шпански писац мислио сам да могу крпити Мухамеда без обзира; кад, оног часа један посланик не знам одакле, подноси

жалбу да ја у својим стиховима вређам Високу Порту, Персију, један део Индиског Полуострва, сав Египат, краљевине Барку, Триполис, Тунис, Алжир и Мароко; и тако ти моја комедија би спаљена за вољу мухамеданских владара од којих ниједан, мислим, не зна читати, и који нас пребијају, говорећи нам: *пашчад хришћанска!* — Кад дух не могу да снизе, онда га из освете гњаве. — Образи су ми упали, ту ми је био крај; ја сам већ видео како се из далека приближује страшни судски извршилац, с пером заденутим у власуљу; задрхтим и пренем се. Покрене се питање о суштини богатства; и пошто није потребно имати да би се могло о имању умовати, ја, немајући ни марјаша, напишем о вредности новца и о његовом чистом приносу; и одмах ти из дна једног фијакера угледах како се мене ради спушта мост једне тврђаве, на чијем сам улазу оставио наду и слободу. (*Устаје*). Што бих волео да ми падне шака који од тих пролазних силника, који тако олако наређују зло! Кад се у немилости отрезни од надувености, ја бих му рекао:... да штампане будалаштине имају значаја само тамо где им се спречава промет; да без слободе укоревања нема похвале која може поласкати; и да се само мали људи боје малих написа. (*Поново седне*). Кад им је досадило да хране једног питомца без значаја, једног дана избаце ме на улицу; и, како ваља ручати, и ако човек није више у затвору, ја опет подрежем своје перо и почнем распитивати и лево и десно о чему је сад реч. Кажу ми да је за време мога економског повлачења у Мадриду установљен један систем слободне продаје производа, који се протеже чак и на штампу; и да, ако у својим списима не говорим ни о власти, ни о вери, ни о политици, ни о моралу, ни о људима на положајима, ни о корпорацијама од утицаја, ни о опери, ни о другим представама, нити и о коме који што значи, могу штампати све слободно, под надзором два или три цензора. Да искористим ту слатку слободу, ја обзнаним један повремено спис, и мислећи да ником не сметам назовем га: „Излишним дневником“. Ј-а-о-ј! Хиљада новинарских кукаваца подигло се против

мене; мене забране, и ја ти понова останем без занимања. — Хтео сам већ пасти у очајање; кад ме се сетише за једно место; али на несрећу, био сам за њега способан: тражио се рачуновођа, место је добио неки играч. Остало ми је још само да крадем; начиним се банкарком у коцки: и онда, шта мислите! Излазим свако вече и такозвани свет на свом месту учтиво ми отвара своју кућу, задржавајући за себе три четврти добитка. Ту сам се могао подићи; почео сам чак да схватам да, ако човек хоће да стече, више вреди умети но знати. Али како је свако око мене пљачкао, а од мене тражио да будем поштен, морало се опет страдати. Тог пута мислио сам да оставим свет и двадесетхвати воде хтели су ме раставити од њега, кад ме неки добротини Бог позва на оно чиме сам почео. Ја узмем своје прње и свој бријачи кајиш; па, остављајући сујету будалама који се њоме хране, а стид на сред пута, као одвећ тежак за једног пешака, пођем тако бријући из вароши у варош и живећи најзад безбрижно. Један велики господин наиђе у Севиљи; позна ме и ја га оженим; и као награду што је мојим старањем добио своју супругу, он сад хоће да се дограби моје. И ту настаје заплет, узбуна. Кад сам већ хтео да се стрмоглавим у провалију, у тренутку кад сам имао да се оженим својом матером, наилазе и моји родитељи једно за другим. (*Падајући у ватру, диже се*). Настаје препирка; ви сте, он је, ја сам, ти си; не, нисмо ми, па ко је? (*Поново се спусти да седне*). О чудни сплете догађаја! Како ми се све то догодило? Зашто то, а не што друго? Ко је све то везао за моју главу? Нагнан да прођем пут којим сам пошао без свога знања, као што ћу с њега скренути без своје воље, ја сам га засипао цвећем коликогод ми је то моја веселост допуштала: кажем моја веселост, и ако не знам да ли је она више моја, но остало, ни чак какво је то ја о коме говорим. Прво нешто без обличја, састављено из делова који се не разазнају; затим једно глупо мајушно створење, једно луцкасто живинче; па млад човек, сладострастан, у коме све жуди уживању а који се промеће кроз све занате само да живи; час господар,

час слуга, како где срећа хоће; славољубив из сујете, трудољубив из нужде, а лењ..... с уживањем! Беседник у невољи; песник на доколици; музичар на случај; заљубљен на луде махове; ја сам све видео, све радио све употребио. И тако самообмана је уништена и ја сам и сувише прогледао..... прогледао!Сузана! Сузана! Сузана! Колико ме ти мучиш!..... Чујем кораке..... неко долази. Опасни тренутак ту је. *(Склони се крај прве кулисе десно од себе).*

СЦЕНА IV.

ФИГАРО, ГРАФИЦА (у хаљинама Сузаниним), СУЗАНА (у хаљинама графичиним), МАРСЕЛИНА.

СУЗАНА (тихо графици).

Да, Марселина ми је казала да ће Фигаро бити ту.

МАРСЕЛИНА.

И он је ту; говори тише.

СУЗАНА.

И тако један нас прислушкује, а други ће доћи да ме потражи. Почнимо.

МАРСЕЛИНА.

Да не бих пропустила и једну реч, ја ћу се сакрити у павиљон. *(Она уђе у павиљон у који је ушла Фаншета).*

СЦЕНА V.

ФИГАРО, ГРАФИЦА, СУЗАНА.

СУЗАНА (гласно).

Госпођа дрхће, да јој није хладно?

ГРАФИЦА (гласно).

Вече је влажно, ја нећу остати.

СУЗАНА (гласно).

Ако госпођи нисам потребна, ја бих остала мало на ваздуху под овим дрвећем.

ГРАФИЦА (гласно).

Чувај се росе.

СУЗАНА (гласно).

Навикла сам на њу.

ФИГАРО (за себе).

А јест, роса!

СУЗАНА (склони се крај прве кулисе, на супротној страни од Фигара).

СЦЕНА VI.

ФИГАРО, ХЕРУВИМ, ГРАФ, ГРАФИЦА, СУЗАНА.

ФИГАРО и СУЗАНА склонили су се напред на две стране.

ХЕРУВИМ (у официрском оделу, долази певајући весело рефрен романсе).

Ла, ла, ла, и т. д.

Имао сам једну куму,
Коју сам увек обожавао.

ГРАФИЦА (за себе).

Мали паж!

ХЕРУВИМ (застане).

Овуд се шетају; да се ја брзо склоним у моје скровиште, где ће Фаншетица..... То је нека жена.

ГРАФИЦА (слуша).

Ах! Боже благи!

ХЕРУВИМ (пригне се, гледајући из далека).

Да ли се ја варам? По оном шеширу с перјем који се назире издалека у мраку, чини ми се да је то Сузана.

ГРАФИЦА (за себе).

Ако граф наиђе!.....

ГРАФ (појави се у дну).

ХЕРУВИМ (приђе и ухвати за руку графицу која се брани).

Да, то је дражесна девојка по имену Сузана. Ах! Зар бих могао не познати је по нежности ове руке, по начину како је задрхтала, а нарочито како је моје срце закуцало! — *(Хоће да на своје срце приљуби надланицу графичине руке; она је тргне).*

ГРАФИЦА (тихо).

Одлазите.

ХЕРУВИМ.

Ако те је сажаливо срце нарочито довело на ово место у парку, где се ја од скора кријем.....

ГРАФИЦА.

Наићиће Фигаро.

ГРАФ (прилазећи напред, каже за себе).

Је ли то Сузана што је видим?

ХЕРУВИМ (графици).

Не бојим се ја нимало Фигара, јер ти не очекујеш њега.

ГРАФИЦА.

Него кога?

ГРАФ (за себе).

Неко је с њом.

ХЕРУВИМ.

Зар није господар тражио овај састанак од тебе, јутрос, бештијо, када сам био скривен иза наслоњаче?

ГРАФ (за себе бесан).

Опет онај проклети паж!

ФИГАРО (за себе).

Кажу да не треба прислушкивати!

СУЗАНА (за себе).

Лајавац мали!

ГРАФИЦА (пажу).

Молим вас идите.

ХЕРУВИМ.

Нећу ваљда пре но што примим награду за своју послушност.

ГРАФИЦА (уплашено).

Ви хоћете...

ХЕРУВИМ (с ватром).

Прво двадесет пољубаца за твој рачун, па онда сто за рачун твоје лепе госпође.

ГРАФИЦА.

Ви бисте се усудили...?

ХЕРУВИМ.

О још како ћу се усудити. Ти узимаш њено место код господара; а ја графово код тебе: највише страда Фигаро.

ФИГАРО (за себе).

То зликовче!

СУЗАНА (за себе).

Дрзак као паж.

(Херувим хоће да пољуби графицу, граф дође између њих и добија пољубац).

ГРАФИЦА (одлазећи).

Ах! Боже мој!

ФИГАРО (чувши пољубац).

Красном сам се цуром хтео оженити! (Ослушкује)

ХЕРУВИМ (пипајући одело графово, за себе).

То је господар. (Побегне у павиљон у који су ушле Фаншета и Марселина).

СЦЕНА VII.

ФИГАРО, ГРАФ, ГРАФИЦА, СУЗАНА.

ФИГАРО.

Ја ћу.....

ГРАФ (мислећи да говори пажу).

Пошто сте престали с пољупцима..... (Мисли да њему удара шамар).

ФИГАРО (који је на домашају, прима га).

ГРАФ.

...Да вам платим бар за онај први.

ФИГАРО (за себе, удали се чешући се по образу).

Није све ћар ни у прислушкивању.

СУЗАНА (која се слатко смеје на другој страни).

Ха! Ха! Ха! Ха!

ГРАФ (графици од које мисли да је Сузана).

Ко ће разумети тог пажа? Добије најтежу ћушку и утекне смејући се.

ФИГАРО (за себе).

Много га та ћушка боли!.....

ГРАФ.

Шта! зар је не могу нигде крочити а да не..... (Графици). Али оставимо ту луду ствар; она би ми покварила задовољство које осећам што се налазим овде:

ГРАФИЦА (подражавајући Сузану у говору).

Ви се надате?

ГРАФ.

После твог духовитог писамцета! — (Узима јој руку). Ти дршћеш!

ГРАФИЦА.

Бојала сам се!

ГРАФ.

Ја нисам примио пољубац зато да бих тебе лишио пољупца. *(Пољуби је у чело).*

ГРАФИЦА.

Охо!

ФИГАРО *(за себе).*

Створење неваљало!

СУЗАНА *(за себе).*

Дражесно!

ГРАФ *(узима руку своје жене).*

Каква нежна и мека кожа; рука графичина није ни близу тако лепа!

ГРАФИЦА *(за себе).*

Ох! шта чини предубеђење!

ГРАФ.

Где је у ње ова чврста и обла мишица? Ови нежни и несташни прстићи?

ГРАФИЦА *(Сузаниним гласом).*

Значи да љубав.....?

ГРАФ.

Љубав... је само роман срца; а задовољство је његова историја; оно ме доводи теби.

ГРАФИЦА.

Ви је не волите више?

ГРАФ.

Ја је волим много; али три године заједничког живота испуњује брак таким страхопоштовањем!

ГРАФИЦА.

Шта бисте ви још од ње?

ГРАФ.

(Милујући је) Оно што налазим у теби, лепото моја...

ГРАФИЦА.

Реците дакле.

ГРАФ.

...Не знам: мање једноличности можда, нечег живљег у држању, нечег не знам ни сам чега што чини драж; кад-кад, ко зна, одбијање, можда? Наше жене мисле да су учиниле све кад нас воле; и кад себи то рекну, оне нас воле, воле (кад нас воле); и толико су љубазне, и толико стално услужне, и то увек, без престанка, да се човек изненади кад једне вечери нађе засићеност тамо где је тражио срећу.

ГРАФИЦА (за себе).

Ах! каква поука!

ГРАФ.

Доиста, Сузана, мислио сам ја о томе толико пута; ми тражимо на другим странама задовољства које не налазимо код њих само с тога, што оне не проучавају довољно вештину како да ојачају нашу наклоност, да се обнављају у љубави, да дражи своје љубави тако рећи оживљују дражима промене.

ГРАФИЦА (погођена жаоком).

Дакле оне су дужне све да чине?

ГРАФ (смејући се).

А човек ништа? Зар ћемо ми променити ток природе? Наш је задатак био да их добијемо; а њихов је.....

ГРАФИЦА.

Њихов је...?

ГРАФ.

Да нас очувају. То се и сувише заборавља.

ГРАФИЦА.

Ја нећу.

ГРАФ.

Ни ја.

ФИГАРО (за себе).

Ни ја.

СУЗАНА (за себе).

Ни ја.

ГРАФ (узме руку своје жене).

Овде одјекује; говоримо тише. Ти немаш нимало потребе да се бринаш о томе, ти коју је љубав створила и тако живу и тако лепу! Кад све то зачиниш с мало ћуди, од тебе неће бити љубазнице која више дражи. — *(Пољуби је у чело)*. Сузанице моја, за једног Кастиљанца реч је све. Ево ти свег обећаног злата за откуп права којег више немам на овај слатки тренутак што ми га дајеш. Али ако је љупкост коју ти у томе показујеш, бесцена, додаћу још овај брилијант који ћеш ти носити мени за љубав.

ГРАФИЦА (поклони се).

Сузана прима све.

ФИГАРО (за себе).

Неваљалијег створења не може бити.

СУЗАНА (за себе).

Ево нам добре тековине.

ГРАФ (за себе).

Користољубива је; у толико боље.

ГРАФИЦА (гледа према дну).

Ево буктиња.

ГРАФ.

То су припреме за свадбу. Уђимо за часак у који од ових павиљона, док не прођу.

ГРАФИЦА.

Без светлости?

ГРАФ.

Нашто? Нећемо ништа читати.

ФИГАРО (за себе).

Она оде, богме! Нисам веровао. *(Прилази)*.

ГРАФ (окрене се, јачим гласом).

Ко ту пролази?

ФИГАРО.

Пролази. Не него долази нарочито.

ГРАФ (тихо графици).

То је Фигаро!... *(Побегне)*.

ГРАФИЦА.

Ево ме за вама. *(Она уђе у павиљон десно од себе, док се граф изгуби у шуми у дну)*.

СЦЕНА VIII.

ФИГАРО, СУЗАНА (у мраку).

ФИГАРО (куша да види где иду граф и графици, за коју мисли да је Сузана).

Не чујем више ништа; ушли су; а ја сам ту. — *(Лажним тоном)*. Зашто не чините као ја, ви други невешти мужеви, који држите најмљене уходе и месецима се вртите око сумње коју не можете да утврдите? Од првог дана, ја идем за својом женом и послушкујем; и док обрнеш руком, начисто смо: то је дивно; нема више сумње. Знаш на чему си. *(Корача живо)*. Срећом што ми није много стало до тога и што ме њено неверство не узбуђује више нимало. Дакле ухватио сам их најзад!

СУЗАНА (која је полако пришла напред, у помрчини, за себе).

Платићеш ти та твоја красна сумњичења. (Тоном госпођина гласа). Ко је ту?

ФИГАРО (као луд).

Ко је ту? Онај који би волео од свег срца да га је куга уморила при рођењу.....

СУЗАНА (графичиним гласом).

А! па то је Фигаро!

ФИГАРО (гледа и каже живо).

Госпођа графица.

СУЗАНА.

Говорите тихо.

ФИГАРО (брзо).

Ах! Госпођо, само вас небо шаље као поручено! Где мислите да је господар?

СУЗАНА.

Шта ме је стало до једног незахвалника? Реци ми...

ФИГАРО (брже).

А где мислите да је моја невеста, Сузана?

СУЗАНА.

Та говорите тихо!

ФИГАРО (врло брзо).

Она Сузана за коју се држало да је тако честита, која се показивала тако уздржљива! Затворили су се унутра. Сад ћу ја да вичем.

СУЗАНА (затварајући му руком уста, заборави да промени глас).

Не вичите!

ФИГАРО (за себе).

Па то је Сузана! Год-дам!

СУЗАНА (графичиним гласом).

Изгледате узнемирени.

ФИГАРО (за себе).

Кучка! Хоће да ме искуша!

СУЗАНА.

Треба да се осветимо, Фигаро?

ФИГАРО.

Зар толико осећате жељу?

СУЗАНА.

Не припадам ли и ја своме полу! Али људи за то имају сто начина.

ФИГАРО (поверљиво).

Госпођо, овде никог нема. А женски начин... вештији је но сви мушки.

СУЗАНА (за себе).

Како бих га ћушила!

ФИГАРО (за себе).

Било би врло занимљиво да пре венчања...

СУЗАНА.

Али чему једна таква освета ако је и мало љубави не зачини?

ФИГАРО.

Где год је не видите, верујте да је само страхопоштовање скрива.

СУЗАНА (жацнута).

Не знам да ли то мислите искрено, али не кажете од срца.

ФИГАРО (са смешним жаром на коленима).

Ах! Госпођо, ја вас обожавам. Имајте на уму час, место и околности, па нека гњев у вама накнади милошту која оскудева у мојој молби.

СУЗАНА (за себе).

Длан ме сврби!

ФИГАРО (за себе).

Срце ми лупа.

СУЗАНА.

Али, господине, јесте ли помишљали да...

ФИГАРО.

Да, госпођо, да, мислио сам.

СУЗАНА.

...Да у гњеву и љубави...

ФИГАРО.

...Све што се одложи пропало је. Вашу руку, госпођо?

СУЗАНА (својим природним гласом и ударивши му ћушку).

Ево је.

ФИГАРО.

Ах! *demonio!* Каква ћушка...!

СУЗАНА (ћуши га још једном).

Каква, ћушка! А ова?

ФИГАРО.

Па *ques-a-quo?* Сто му врага! Је ли ово дан шамара?

СУЗАНА (удара га при свакој реченици).

Ах! *ques-a-quo!* Сузана: и ево ти за твоја сумњи-чења, ево за твоје освете и твоја неверства, твоје

смицалице, твоје увреде и твоје смерове. Је ли то љубав? Хајд реци као јутрос?

ФИГАРО (смеје се исправљајући се).

Santa Barbara! Јест, то је љубав, о среће! о блаженства! О стоструко срећни Фигаро! Удри, мила моја, до миле воље. Па кад ме будеш свега ишарала модрицама, Сузана, погледај милостиво најсрећнијег човека који је био бијен од жене.

СУЗАНА.

Најсрећнијег! Угурсузе један, за то сте ипак удварали се графици, с тако лажљивим брбљањем, да сам, заборављајући себе, у истину подала се за њу.

ФИГАРО.

Зар сам ја могао не познати твој лепо глас?

СУЗАНА (смејући се).

Познао си ме? Ах! како ћу ти се осветити!

ФИГАРО.

Истући и остати злопамтило и то је сувише женски начин! Али реци ми, бога ти, каквим то срећним удесом гледам тебе овде кад сам држао да си с њим; на који је начин дошло да то одело, које ме је преварило, доказује сад твоју невиност?...

СУЗАНА.

Ех! Ти си невинашце кад си дошао да се ухватиш у клопку спремљену за другог! Јесмо ли ми криве што смо, хотећи да уловимо једног лисца, ухватили два?

ФИГАРО.

А ко лови оног другог?

СУЗАНА.

Његова жена.

ФИГАРО.

Његова жена?

СУЗАНА.

Његова жена.

ФИГАРО (лудо).

Ах! Фигаро! Обеси се кад ниси погодио то. — Његова жена? О стоструко и хиљадоструко духовити женски створе! — Према томе пољупци који су овде пали.....

СУЗАНА.

Били су дати његовој жени.

ФИГАРО.

А пољубац пажев?

СУЗАНА (смејући се).

Господину.

ФИГАРО.

А оно иза наслоњаче ?

СУЗАНА.

Ником.

ФИГАРО.

Јесте ли сигурни?

СУЗАНА (смејући се).

Фигаро, киша од ћушака још није престала.

ФИГАРО (пољуби је у руку).

Твоје су прави адиђари. Али она од графа била је поштена.

СУЗАНА.

Хајд, гордељивче, понизи се.

ФИГАРО (чини све што каже).

Право је: на коленима, пригнуте главе, ничице у праћини.

СУЗАНА (смејући се).

Ах! сиромах граф! Колико се намучио...

ФИГАРО (подигне се на колена).

Да освоји своју жену!

СЦЕНА IX.

ГРАФ, ФИГАРО, СУЗАНА.

ГРАФ (улази из дна позорнице и иде право у павиљон десно од себе; сам себи).

Узалуд је тражим у шуми, можда је ушла овде.

СУЗАНА (Фигару, говорећи му тихо).

То је он.

ГРАФ (отварајући павиљон).

Сузана, јеси ли унутра?

ФИГАРО (тихо).

Он је тражи, а ја сам мислио.....

СУЗАНА (тихо).

Није је познао.

ФИГАРО.

Да га довршимо, а? (*Пољуби је у руку*).

ГРАФ (обрне се).

Човек неки клечи пред графицом!... Ах! ја сам без оружја (*Прилази*).

ФИГАРО (устане потпуно и промене глас).

Опростите, госпођо, што сам смео с ума да је овај редовни састанак пао на дан свадбе.

ГРАФ (за себе).

То је онај човек из кабинета од јутрос. (*Удари се по челу*).

ФИГАРО (продужује).

Али зашто би једна тако глупа препрека одгодила наше уживање?

ГРАФ (за себе).

Гром и пакао!

ФИГАРО (водећи је у павиљон, тихо).

Псује. (*Гласно*). Пожуримо се дакле, госпођо, и накнадимо неправду која нам је учињена јутрос, када сам скочио кроз прозор.

ГРАФ (за себе).

Ах! Све се открило најзад.

СУЗАНА (близу павиљона десно).

Пре но што уђемо, погледајте да неко није ишао за нама. (Фигаро је пољуби у чело).

ГРАФ (повиче).

Освета!

(Сузана утече у павиљон у који су ушли Фаншета, Марселина и Херувим).

СЦЕНА X.

ГРАФ, ФИГАРО.

(ГРАФ шчепа за руку Фигара).

ФИГАРО (игра претерани страх).

Мој господар!

ГРАФ (позна га).

Ах! зликовче, то си ти! Хеј, има ли кога!

СЦЕНА XI.

ПЕДРИЉО, ГРАФ, ФИГАРО.

ПЕДРИЉО (у чизмама).

Једва сам вас нашао, господару.

ГРАФ.

Добро је, то је Педриљо. Јеси ли сам?

ПЕДРИЉО.

Стигао сам из Севиље, као без душе.

ГРАФ.

Ходи ближе мени и вичи јако.

ПЕДРИЉО (виче колико га грло носи).

Ни трага од пажа, ево свежња.

ГРАФ (одгурне га).

Их! животињо!

ПЕДРИЉО.

Господар ми је рекао да вичем.

ГРАФ (држећи још непрестано Фигара).

Да ко дође. — Хеј, овамо! Да ли ме ко чује!
Овамо сви!

ПЕДРИЉО.

Ту је нас двоје: Фигаро и ја; чега се бојите?

СЦЕНА XII.

ИСТИ, НАПАСТ, БАРТОЛО, БАЗИЛ, АНТОНИЈО,
СУНЦОЖДЕР. (Сви остали дојуре са буктињама).

БАРТОЛО (Фигару).

Као што видиш на твој први позив...

ГРАФ (показујући павиљон лево од себе).

Педриљо заузми ова врата.

ПЕДРИЉО (иде на показана му врата).

БАЗИЛ (тихо Фигару).

Затекао си га са Сузаном?

ГРАФ (показујући Фигара).

А ви сви клетвеници моји, опколите овог човека и да га нисте пустили за живу главу.

БАЗИЛ.

Ха! Ха!

ГРАФ (бесан).

Хоћете ли ћутати! (Фигару, леденим тоном).
А ви витеже мој, хоћете ли одговорити на моја питања?

ФИГАРО (хладно).

Е! Ко би ме могао ослободити те дужности, господару? Ви заповедате овде свима, изузев себи самом.

ГРАФ (уздржавајући љутину).

Изузев себи самом?

АНТОНИЈО.

То ми је говор.

ГРАФ (понова у љутини).

Е чујте, ако би ме ишта могло наљутити више то је овај мирни изглед с којим се претвара.

ФИГАРО.

Зар смо ми војници који убијају и гину за љубав нечега што не знају? Што се мене тиче, ја хоћу да знам зашто да се љутим.

ГРАФ (изван себе).

О хиљаду громава! (Уздржавајући се). Честити човече, хоћете ли нам учинити бар ту љубав да нам кажете која је то госпа коју сте сад увели у овај павиљон?

ФИГАРО (показујући шеретски на онај други павиљон).

У онај?

ГРАФ (брзо).

У овај.

ФИГАРО (хладно).

То је друго. Једна млада особа која ме је по-
частвовала својом особеном добротом.

БАЗИЛ (зачуђено).

Ха! Ха!

ГРАФ (брзо).

Ви чујете, господо?

БАРТОЛО (зачуђено).

Чујемо.

ГРАФ (Фигару).

А је ли вам познато да та млада особа има обвеза
на другој страни?

ФИГАРО (хладно).

Ја знам да се један велики господин занимао
њоме извесно време; али било да је он њу занемарио
или да се ја њој свиђам више но неко љубазнији,
она данас радије има мене.

ГРАФ (живахно).

Радије... (*Уздржавајући се*). Мора се рећи да је
наиван! Јер ово што он признаје, господо, ја сам чуо,
кунем вам се, из уста саме његове саучеснице.

НАПАСТ.

Сау-учеснице!

ГРАФ (бесно).

А кад је обешчашћење јавно и освета треба да је
такође. (*Уђе у павиљон*).

СЦЕНА III.

ИСТИ, изузев ГРАФА.

АНТОНИЈО.

Тако је.

НАПАСТ (Фигару).

Ко-о је дакле коме жену узео?

ФИГАРО (смејући се).

Нико није имао то задовољство!

СЦЕНА XIV.

ИСТИ, ГРАФ, ХЕРУВИМ.

ГРАФ (говори у павиљону и извлачи неког који се још не види).

Сва ваша мука је узалуд; ви сте пропали, госпођо, и ваш је час откуцао! (*Излази не гледајући*).
 Каква срећа што је тако мрски брак остао без икоје залоге...

ФИГАРО (повиче).

Херувим!

ГРАФ.

Мој паж!?

БАЗИЛ.

Ха! Ха!

ГРАФ (разјарен за себе).

И увек тај врашки паж! (*Херувиму*). Шта сте радили у том павиљону?

ХЕРУВИМ (стидљиво).

Скрио сам се, као што сте ми наредили.

ПЕДРИЉО.

Жали Боже оног коња који је пропао!

ГРАФ.

Уђи унутра ти Антонијо; изведи пред судију који има да јој суди бестидницу која ми је нанела срамоту.

НАПАСТ.

Ви дакле тра-ажите ту госпођу?

АНТОНИЈО.

Њажем ја има Бога. Шта сте ви све починили у у овом крају...

ГРАФ (бесан).

Та улази!

(*Антонијо уђе*).

СЦЕНА XV.

ИСТИ, ИЗУЗЕВ АНТОНИЈА.

ГРАФ.

Видећете, господо, да паж није био сам унутра.

ХЕРУВИМ (стидљиво).

Мој би удес био одвећ свиреп, да му нека осетљива душа није ублажила горчину.

СЦЕНА XVI.

ИСТИ, АНТОНИЈО, ФАНШЕТА.

АНТОНИЈО (вукући за мишицу неког који се још не види).

Хајде, госпођо, зашто се дајете молити да изиђете, кад се зна да сте унутра.

ФИГАРО (повиче).

Моја мала рођака!

БАЗИЛ.

Ха! Ха!

ГРАФ.

Фаншета!

АНТОНИЈО (обрне се и повиче).

Ах! до сто врага, господару, здраво је лепо што сте мене изабрали да покажем целом свету да је сва ова галама због моје кћери!

ГРАФ (љутито).

Ко је знао да је она унутра? (*Хоће поново да уђе*).

БАРТОЛО (изиђе испред њега).

Допустите господине графе, и то није јасно. Ја сам хладнокрван. (*Уђе он*).

НАПАСТ.

И ово је врло за-амршена ствар.

СЦЕНА XVII.

ИСТИ, МАРСЕЛИНА.

БАРТОЛО (говорећи унутра и у излажењу).

Не бојте се никог, госпођо, никакво вам се зло неће учинити. Ја вам стојим добар. (*Окрене се и повиче*). Марселина!...

БАЗИЛ.

Ха ! Ха!

ФИГАРО (смејући се).

Е, ако ово није лудо! И моја мати је умешана?

АНТОНИЈО

Све лепше и лепше.

ГРАФ (љутит).

Шта ме се тиче? Графица...

СЦЕНА XVIII.

ИСТИ, СУЗАНА.

СУЗАНА (са лепезом преко лица).

ГРАФ.

А! ево је где излази. (*Дохвати је са жестином за мишицу*). Шта мислите, господо, да заслужује једна одвратна...

СУЗАНА (падне на колена оборене главе).

ГРАФ.

Не, не!

ФИГАРО (падне на колена с друге стране).

ГРАФ (јаче).

Не! не!

МАРСЕЛИНА (клекне пред њега).

ГРАФ (јаче).

Не, не!

(Сви клекну изузев Напаст).

ГРАФ (изван себе).

Ни стотина да вас је.

СЦЕНА XIX.

ИСТИ, ГРАФИЦА.

ГРАФИЦА (излази из другог павиљона, падне на колена).

Да нас буде више, бар.

ГРАФ (гледајући графицу и Сузану).

Ах! шта ја то видим!

НАПАСТ (смејући се).

Па врага, то је го-оспођа.

ГРАФ (хоће да подигне графицу).

Шта! То сте ви баш, графице? (*Молећи*). Само један великодушни опроштај може...

ГРАФИЦА (смејући се).

На мом месту, ви бисте казали не, не! — А ја га по трећи пут дајем безусловно. (*Она устаје*).

СУЗАНА (устаје).

И ја.

МАРСЕЛИНА (у таје).

И ја.

ФИГАРО (устаје).

И ја. Овде као да одјекује! (*Сви устају*).

ГРАФ.

Одјекује! Ја сам хтео да надмудрим њих, а они су поступили са мном као с каквим дететом!

ГРАФИЦА (смејући се).

Не жалите, господине графе.

ФИГАРО (бришући колена шеширом).

За амбасадора не треба више но један овакав дан.

ГРАФ (Сузани).

А оно писамце затворено чиодом?...

СУЗАНА.

Говорила је у перо госпођа.

ГРАФ.

Онда јој дугујем одговор. (*Пољуби графицу у руку*).

ГРАФИЦА.

Свако ће добити што коме припада. (*Даје кесу Фигару а дијамант Сузани*).

СУЗАНА (Фигару).

Још један мираз!

ФИГАРО (ударајући кесу у својој шаци).
Од њих троје. Овај је било тешко ишчупати.

СУЗАНА.

Као наш брак.

СУНЦОЖДЕР.

А хоћемо ли добити подвезицу младину?

ГРАФИЦА (извуче траку коју је толико чувала у
недрима и баци је на земљу).

Подвезица? Ево је, била је у њеним хаљинама.
(Сватовски момци хоће да је подигну).

ХЕРУВИМ (хитрији, потрчи да је узме и каже).

Нек дође да је отме од мене ко је хоће!

ГРАФ (смејући се пажу).

Као тако кичељив господин, шта сте пронашли
веселог у једном шамару од мало час?

ХЕРУВИМ (тргне се и извуче мач до пола).

Шамару мени, пуковниче?

ФИГАРО (са смешном срџбом).

Примио сам га ја на мом образу; ето како го-
спода правду деле.

ГРАФ (смејући се).

На његовом образу? Ха, ха, ха! Како вам то
изгледа, драга графице?

ГРАФИЦА (замишљена, тргне се, и каже с осећај-
ношћу).

Ах! да, драги графе и то за цео живот, свим
бићем кунем вам се.

ГРАФ (ударајући судију по рамену).

А ви дон Кузмане, какво је ваше мишљење сад?

НАПАСТ.

О-о свему овоме што видим господине графе?...
Што се мене тиче, ја богме, не-езнам шта да вам кажем
до: ја тако мислим.

СВИ ЗАЈЕДНО.

Тачно оцењено!

ФИГАРО.

Био сам сиромах, презирали су ме. Кад сам по-
казао нешто духа, одмах је навалила мржња. А сад
с лепом женом и богатством...

БАРТОЛО (смејући се).

Отвориће ти се срце целог света.

ФИГАРО.

Је ли могућно?

БАРТОЛО.

Ја их познајем.

ФИГАРО (поздрављајући гледаоце).

У колико се не тиче моје жене и моје имовине,
сви ће ми чинити част и задовољство.

(Свира се закључни део водвиља. По арији зебележеној.)

В О Д В И Љ.

БАЗИЛ.

Прва строфа.

Три мираза, жена дивна,
Колико среће супругу!
На господара и пажа голобрадог
Само будала би био љубоморан.
Из једне старе латинске пословице
Паметан човек извукао је наук.

ФИГАРО.

Знам га...

(Пева Gaudeant bene nati).

БАЗИЛ.

Није...

(Пева *Gaudeat bene nanti.*)

СУЗАНА.

Друга строфа.

Кад је муж неверан,
Хвали се и свако смеје се.
А кад жени дође ћуд,
Ако је тужи, казне је.
Треба ли рећи од куд та
Бесмислена неправда?
Јер законе кроје јачи. (Бис).

ФИГАРО.

Трећа строфа.

Жан-Жано, будала љубоморна
Хтео је имати жену и мир;
Зато купи страшног пса,
И у двориште пусти га.
Ноћу лаје пас грозно
Јури и уједа ког стигне,
Осим љубазника који га је и продао. (Бис).

ГРАФИЦА.

Четврта строфа.

Једна је горда и поштена
И ако више мужа не воли;
Друга, и ако скоро неверна
Куне се да воли само њега.
Најпаметнија је која се добро чува
И не заклиње се ни на што. (Бис).

ГРАФ.

Пета строфа.

Жена у провинцији
Којој су дужности драге
Не успева много;

Живела жена великог света!
 Као талир краљев.
 Крај једног свог мужа,
 Она је на радост свима. (Бис).

МАРСЕЛИНА.

Шеста строфа.

Свако зна нежну матер
 Која га је родила.
 Све остало незнано је,
 То је тајна љубави.

ФИГАРО (продужује).

Та тајна разјашњава
 Од куд то да син глупака
 Вреди често злата колико тежи. (Бис).

Седма строфа.

Како се ко роди,
 Један је краљ, други пастир;
 Случај их је подвојио
 Само дух може променити све.
 Смрт је порушила спомен
 Безброј краљева славних,
 Док је Волтер бесмртан. (Бис)

ХЕРУВИМ.

Осма строфа.

Поле љубљени и лаки
 Који мучиш наш лепи живот,
 И ако свако буни се и виче на тебе,
 Свако теби се враћа.
 Ти си као партер:
 Онај који га тобож презире,
 Све чини да у њега доспе. (Бис).

СУЗАНА.

Девета строфа.

Ако је у овом веселом лудом делу
 Било неке поуке,

Зарад шале
Опростите збиљи.
Тако и природа мудра
Води нас у нашим жељама
Кроз задовољства своје циљу. (Бис).

НАПАСТ.

Десета строфа.

А господо, ко-омедија
Која чека суд ваш са-ад
Тако мислим, сли-ика живот
Народа који је слуша.
Он праска, виче да га гњече
Свакојако бу-уни се,
Ал све с пе-есмом свршава. (Бис).

ОПШТИ БАЛЕТ.

